

Møteinnkalling

Utval:	Kvam herad, Kontrollutvalet
Møtestad:	Kvam rådhus, Heradsstyresalen
Dato:	30.09.2025
Tid:	10:00

Til varamedlemar er denne innkallinga å sjå på som ei orientering.
Dersom det vert aktuelt at varamedlemar må møta, vil det bli gjeve nærmare beskjed.

Trygve Vik
kontrollutvalsleiar

Hogne Haktørson
kontrollsjef

Miriam Akkouche
rådgjevar

Dokumentet er godkjent elektronisk og har difor ingen handskriven underskrift

Kopi: Vararepresentantar til kontrollutvalet
Ordførar
Revisor
Kommunedirektør/Rådmann

Sakliste

Utvals-saknr	Innhald	Arkiv-saknr	U.Off
	Godkjenningssaker		
GK 5/25	Godkjenning av innkalling og sakliste		
GK 6/25	Godkjenning av møteprotokoll frå møte 06.05.2025	2023/427	
	Politiske saker		
PS 16/25	Rekneskap og årsmelding for Kvam herad 2024 - orientering om oppfølging av vedtak i KU i sak PS 8/25	2023/430	
PS 17/25	Oppfølging - Forvaltningsrevisjon personalpolitikk med fokus på tilsetjingsprosedyrar og vikarbruk	2022/182	
PS 18/25	Revisjonsplan og risikovurdering i samband med forenkla etterlevingskontroll av økonomiforvaltninga 2025	2023/430	
PS 19/25	Forvaltningsrevisjon av barneverntenesta i Kvam herad - rapport	2024/91	
PS 20/25	Forvaltningsrevisjon av anskaffingar og kontraktsoppfølging - Forslag til prosjektplan	2025/22	
PS 21/25	Budsjett for kontrollarbeidet i Kvam herad 2026	2024/43	
PS 22/25	Gjennomgang av møteprotokollar	2023/428	
PS 23/25	Eventuelt	2023/429	
	Referat saker		
RS 3/25	Referatsaker til møte 30.09.25	2023/423	

GK 5/25 Godkjenning av innkalling og sakliste

Saksframlegg

Saksnr: 2023/427-30

Saksbehandlar: Kjartan Haugsnes

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Kvam herad, Kontrollutvalet	6/25	30.09.2025

Godkjenning av møteprotokoll frå møte 06.05.2025

Forslag til vedtak

Møteprotokoll frå møte i kontrollutvalet 06.05.2025 vert godkjent.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Kjartan Haugsnes
seniorrådgjevar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Vedlegg

1 Godkjend møteprotokoll Kvam KUV 060525.pdf

Møteprotokoll

Utval:	Kvam herad, Kontrollutvalet
Møtestad:	Kvam rådhus, Heradsstyresalen
Dato:	06.05.2025
Tid:	10:00 - 14:00

Følgjande faste medlemer møtte:

Namn	Funksjon	Representerer
Trygve Vik	Leiar	SP
Borghild Storaas Ones	Nestleiar	AP
Bjarte Helland	Medlem	INP
Jan-Ove Fredheim	Medlem	FRP

Følgjande medlemer hadde meldt forfall:

Namn	Funksjon	Representerer
Beate Gauden	MEDL	MDG

Følgjande varamedlemer møtte:

Namn	Møtte for	Representerer
Oddbjørn Vestbøstad	Beate Gauden	SV

Andre som møtte:

Namn	Funksjon	Saker
Anita Hesthammer	Rådmann	PS 7-9/25
Ragnar Johnstad	Økonomisjef	PS 7-9/25
Reidun S. Solberg	Styreleiar, Kvammabadet KF	PS 7/25
Tom Rasmussen	Dagleg leiar, Kvammabadet	PS 7/25
Vegard Holm Stråbø	Rekneskapsrevisor, Deloitte	
Kjersti Gjuvsland	Forvaltningsrevisor, Deloitte	
Eli M. Velle	Leiar, sekretariat for kontrollutvalet, Bergen kommune	
Stian Skår Ludvigsen	Seniorrådgjevar, sekretariat for kontrollutvalet, Vestland fylkeskommune	

Trygve Vik
utvalsleiar

Stian Skår Ludvigsen
utvalssekretær

Dokumentet er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Sakliste

Utvals-saknr	Innhald	Arkiv-saknr	U.Off
	Godkjenningssaker		
GK 3/25	Godkjenning av innkalling og sakliste		
GK 4/25	Godkjenning av møteprotokoll frå møte 18.02.2025	2023/427	
	Politiske saker		
PS 7/25	Årsrekneskap og årsmelding 2024 for Kvammabadet KF - Uttale frå kontrollutvalet	2023/430	
PS 8/25	Årsrekneskap og årsmelding for Kvam herad 2024 - Uttale frå kontrollutvalet	2023/430	
PS 9/25	Rådmannen orienterer om status for kommunaløkonomisk bærekraft i Kvam herad	2023/430	
PS 10/25	Vurdering av om Deloitte er uavhengig i høve Kvam herad	2024/62	
PS 11/25	Oppmoding om undersøking - budsjettvedtak VTA-plassar	2025/16	
PS 12/25	Forvaltningsrevisjon innan barnevern - status i arbeidet ved Deloitte	2024/91	
PS 13/25	Laupande risiko- og vesentlegvurdering og bestilling av forvaltningsrevisjon eller eigarskapskontroll	2023/398	
PS 14/25	Gjennomgang av møteprotokollar	2023/428	
PS 15/25	Eventuelt	2023/429	
	Referatsaker		
RS 2/25	Referatsaker til møte 06.05.2025	2023/423	

GK 3/25 Godkjenning av innkalling og sakliste

Behandling i møte

Utvalsleiar viste til forfall for Beate Gauden (MDG) og at vararepresentant Oddbjørn Vestbøstad var møtt.

Utvalsleiar viste til at settesekretær Eli M. Velle frå sekretariat for kontrollutvalet i Bergen kommune er til stades i møtet for å stø kontrollutvalet under handsaminga av sak sak PS 11/25.

Sekretariatet viste til Bjarte Helland si eigenerklæring på ugildskap i sak 12/25, og at vara ikkje var blitt kalla inn for å motta orientering om status i arbeidet.

Det vart gjort slikt samrøystes vedtak.

Vedtak

Innkalling og saksliste vert vedteken.

GK 4/25 Godkjenning av møteprotokoll frå møte 18.02.2025

Forslag til vedtak

Møteprotokoll frå møte i kontrollutvalet 18.02.2025 vert godkjent.

Behandling i møte

Det var ingen merknader til protokollen.

Forslag til vedtak vart samrøystes vedteke.

Vedtak

Møteprotokoll frå møte i kontrollutvalet 18.02.2025 vert godkjent.

PS 7/25 Årsrekneskap og årsmelding 2024 for Kvammabadet KF - Uttale frå kontrollutvalet

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalet gir følgjande uttale til årsrekneskap og årsmelding 2024 for Kvammabadet KF:
 - i) Kontrollutvalet registrerer at Kvammabadet KF hadde eit netto driftsresultat på kr. 1 i 2024.
 - ii) Kontrollutvalet støttar seg på Deloitte AS sin uttale om den økonomiske situasjonen for Kvammabadet KF i 2024 og har ikkje andre merknader til denne.
2. Uttalen vert å sende heradsstyret via formannskapet
3. Kontrollutvalet ber om å få kopi av Kvammabadet KF si stadfesting til revisor om retting av dei forhold revisor peiker på i nummerert brev nr. 1, og ber styreleiar og dagleg leiar av Kvammabadet KF om å møte i kontrollutvalet sitt møte 02.12.2025 for å orientere om føretaket sitt svar til revisor.
4. Dersom Kvammabadet KF ikkje har svart revisor innan 11.11.2025 om dei forhold peikt på i nummerert brev nr. 1, ber kontrollutvalet føretaket om å sende ei skriftleg orientering til kontrollutvalet om kva som gjerast for å få forholda i rette. Orienteringa sendast sekretariatet innan same frist.

Behandling i møte

Kvammabadet KF stilte til orienteringa med styreleiar Reidun Skålheim Solberg og dagleg leiar Tom Rasmussen. Dei orienterte om

- Årsmelding og årsrekneskap
- Ny drifts- og samarbeidsavtale
- Arbeid som blir gjort for å svare ut revisor sine anmodningar i nummerert brev. Det blei vist til juridisk vrudering som stadfestar at ny avtale ikkje strir med vilkåra for tildeling av spelemidlar og momskompensasjon. Denne vurderinga blir sendt til revisor.

Sekretariatet viste til at når den juridiske vurderinga blir sendt revisor, vil det i første omgang vere tilstrekkeleg oppfølging frå kontrollutvalet å få kopi av revisor sine kommentarar til denne vurderinga, og at forslag til vedtak punkt 3 og 4 kunne utgå. Revisor sa seg einig i denne vurderinga.

Det vart gjort slikt samrøystes vedtak.

Vedtak

1. Kontrollutvalet gir følgjande uttale til årsrekneskap og årsmelding 2024 for Kvammabadet KF:
 - i) Kontrollutvalet registrerer at Kvammabadet KF hadde eit netto driftsresultat på kr. 1 i 2024.
 - ii) Kontrollutvalet støttar seg på Deloitte AS sin uttale om den økonomiske situasjonen for Kvammabadet KF i 2024 og har ikkje andre merknader til denne.
2. Uttalen vert å sende heradsstyret via formannskapet

PS 8/25 Årsrekneskap og årsmelding for Kvam herad 2024 - Uttale frå kontrollutvalet

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalet vedtek utkast til uttale om Kvam herad sin årsrekneskap og årsmelding for 2024.
2. På bakgrunn av det som kjem fram i revisjonsrapport nr. 18 for 2024 frå Deloitte AS, ber kontrollutvalet om at rådmannen gir ei skriftleg orientering om kva som er/vil bli gjort i høve tilrådingane i rapporten, og kva konsekvensar rådmannen vurderer slik oppfølging vil ha, samt kjem i møte 30.09.2025 for å gjera greie for kva som vil bli gjort i høve tilrådingane i rapporten.
3. Orienteringa vert å sende sekretariatet innan 09.09.2025.

Behandling i møte

Til orienteringa stilte rådmannen i Kvam, Anita Hesthammer, saman med økonomisjef Ragnar Johnstad.

Johnstad orienterte om

1. Hovudtal
2. Inntekter
3. Utgifter
4. Finans
5. Kraft
6. Investeringsar
7. Disponering og disposisjonsfond
8. Kommunaløkonomisk bærekraft
9. Resultat jamført justert budsjett 2. tertial.

Sekretariatet gjorde greie for forslag til vedtak punkt 2 og 3, og viste til at kontrollutvalet ikkje utfordra rådmannen på å gjera greie for kva som er/vil verta gjort i høve tilrådingane i

revisjonsrapport nr. 18 (om budsjettjusteringar), og kva konsekvensar rådmannen vurderer slik oppfølging vil ha. Sekretariatet viste til at dette både er bemerkta i forslaget til uttale, og er lagt inn eit eige vedtaksforslag om å få slik orientering skriftleg til neste møte, 30.09.2025.

Kontrollutvalet hadde ei mindre redaksjonell merknad til forslaget til uttale, ellers ingen endringar.

Det vart gjort slikt einstemmig vedtak.

Vedtak

1. Kontrollutvalet vedtek utkast til uttale om Kvam herad sin årsrekneskap og årsmelding for 2024.
2. På bakgrunn av det som kjem fram i revisjonsrapport nr. 18 for 2024 frå Deloitte AS, ber kontrollutvalet om at rådmannen gir ei skriftleg orientering om kva som er/vil bli gjort i høve tilrådingane i rapporten, og kva konsekvensar rådmannen vurderer slik oppfølging vil ha, samt kjem i møte 30.09.2025 for å gjera greie for kva som vil bli gjort i høve tilrådingane i rapporten.
3. Orienteringa vert å sende sekretariatet innan 09.09.2025.

PS 9/25 Rådmannen orienterer om status for kommunaløkonomisk bærekraft i Kvam herad

Forslag til vedtak

1. Informasjonen vert teken til orientering.
2. Kontrollutvalet inviterer rådmannen til møte i april/mai 2026, for å koma med ny status når det gjeld heradet sitt arbeid med kommunaløkonomisk berekraft.

Behandling i møte

Til orienteringa stilte rådmannen i Kvam, Anita Hesthammer.

Rådmannen orienterte om:

1. kommunen sitt innsparingsprogram:
 - tiltaka så langt har ikkje vore tilstrekkeleg
 - gjennomgang av lovpålagte oppgåver
 - bruk av KS Konsulent
2. Vedlikehaldsetterslep på infrastruktur og bygg
3. Eigedomsforvaltning

Presentasjonen vert sendt sekretariatet etter møtet, og vert sendt utvalet sine medlemmer saman med protokollen.

Sekretariatet gjorde greie for forslag til vedtak punkt 2, og viste til tidlegare praksis om dette. Sekretariatet vurderer at rådmannen har økonomisk berekraft særst godt dekkja i årsmeldinga, og at kontrollutvalet kunne vurdert å droppe punkt 2 viss det er mest interessert i status opp mot måltal. Det er likevel fleire element i orienteringa som no vart gjeven, spesielt om arbeidet framover, som tilseier at det kan vere nyttig for kontrollutvalet å få opp kommunaløkonomisk berekraft som eiga sak også i framtida, og at saka passar godt inn i forlenging av årsrekneskapsaka. Kontrollutvalet gav klårt uttrykk for at dei ønskte nye slike presentasjonar i same møte som årsrekneskapen også i framtida.

Forslag til vedtak vart samrøystes vedteke.

Vedtak

1. Informasjonen vert teken til orientering.
2. Kontrollutvalet inviterer rådmannen til møte i april/mai 2026, for å koma med ny status når det gjeld heradet sitt arbeid med kommunaløkonomisk berekraft.

PS 10/25 Vurdering av om Deloitte er uavhengig i høve Kvam herad

Forslag til vedtak

Kontrollutvalet tar eigenvurderinga frå ansvarleg revisor, Unni-Renate Moe, vedrørande om Deloitte AS er uavhengig i høve Kvam herad, til etterretning.

Behandling i møte

Oppdragsleiar for rekneskapsrevisjonen, Vegard Holm Stråbø, orienterte om uavhengighetserklæringa og anna arbeid Deloitte har for heradet.

Forslag til vedtak vart samrøystes vedteke.

Vedtak

Kontrollutvalet tar eigenvurderinga frå ansvarleg revisor, Unni-Renate Moe, vedrørande om Deloitte AS er uavhengig i høve Kvam herad, til etterretning.

PS 11/25 Oppmoding om undersøking - budsjettvedtak VTA-plassar

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalet kjenner Sekretariat for kontrollutvalet i Vestland fylkeskommune, v/ seniorrådgjevar Stian Skår Ludvigsen og kontrollsjef Hogne Haktorson, ugilde til å handsame saka, jf. forvaltningslova § 6 andre ledd.
2. Kontrollutvalet godkjenner at Sekretariat for kontrollutvalet i Bergen kommune, v/ leiar Eli M. Velle, tek over oppgåva med å leggje fram og følgje saka for kontrollutvalet.
3. Kontrollutvalet tek saksframlegget og vedlegga i saka til orientering.
4. Kontrollutvalet går ikkje inn i ein skilde forhold ved rådmannen si saksførebuinga av budsjettforslag til heradsstyret, men viser til plan for forvaltningsrevisjon, og noterer seg saka som mogeleg case i eventuell framtidig forvaltningsrevisjon av sakshandsaming og vedtaksoppfølging.
5. Kontrollutvalet registrerer at usemje mellom Hardanger AKS og Kvam herad om budsjettvedtak vert formidla via advokat, viser til plan for eigarskapskontroll, og noterer seg dette som mogleg case i eventuell framtidig eigarskapskontroll.
6. Kontrollutvalet ber ordførar og rådmann om å halde utvalet orientert via sekretariatet om eventuell vidare korrespondanse, møte og avklaringar i saka mellom Kvam herad og Hardanger AKS AS.

Behandling i møte

Stian Skår Ludvigsen frå sekretariat for kontrollutvalet i Vestland fylkeskommune trådte frå møtet under handsaminga av denne saka. Eli Merete Velle frå sekretariat for kontrollutvalet i Bergen kommune trådte mellombels til møtet som settesekretær.

Settesekretariatet orienterte om sitt arbeid og si innstilling. Velle orienterte vidare om at settesekretariatet ikkje vurderte Vestland fylkeskommune sitt sekretariat å vere ugilde til handsaming av andre saker relatert til Hardanger AKS, t.d. ei eventuell bestilling av forvaltningsrevisjon eller eigarskapskontroll.

Forslag til vedtak vart samrøystes vedteke.

Vedtak

1. Kontrollutvalet kjenner Sekretariat for kontrollutvalet i Vestland fylkeskommune, v/ seniorrådgjevar Stian Skår Ludvigsen og kontrollsjef Hogne Haktorson, ugilde til å handsame saka, jf. forvaltningslova § 6 andre ledd.

2. Kontrollutvalet godkjenner at Sekretariat for kontrollutvalet i Bergen kommune, v/ leiar Eli M. Velle, tek over oppgåva med å leggje fram og følgje saka for kontrollutvalet.
3. Kontrollutvalet tek saksframlegget og vedlegga i saka til orientering.
4. Kontrollutvalet går ikkje inn i ein skilde forhold ved rådmannen si saksførebuinga av budsjettforslag til heradsstyret, men viser til plan for forvaltningsrevisjon, og noterer seg saka som mogeleg case i eventuell framtidig forvaltningsrevisjon av sakshandsaming og vedtaksoppfølging.
5. Kontrollutvalet registrerer at usemje mellom Hardanger AKS og Kvam herad om budsjettvedtak vert formidla via advokat, viser til plan for eigarskapskontroll, og noterer seg dette som mogeleg case i eventuell framtidig eigarskapskontroll.
6. Kontrollutvalet ber ordførar og rådmann om å halde utvalet orientert via sekretariatet om eventuell vidare korrespondanse, møte og avklaringar i saka mellom Kvam herad og Hardanger AKS AS.

PS 12/25 Forvaltningsrevisjon innan barnevern - status i arbeidet ved Deloitte

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalet tek informasjonen til orientering.

Behandling i møte

Bjarte Helland (INP) trådte frå møtet under handsaminga av denne saka, jf. tidlegare eignerklæring om habilitet. Ingen vara var kalla inn.

Oppdragsleiar for forvaltningsrevisjonen, Kjersti Gjuvsland, orienterte om følgjande:

- Er i gang med å samle inn oppdaterte data for 2025
- Arbeider med stikkprøver
- Er godt i rute til å presentere rapporten i kontrollutvalet sitt møte 30. september

Forslag til vedtak vart samrøystes vedteke.

Vedtak

1. Kontrollutvalet tek informasjonen til orientering.

PS 13/25 Laupande risiko- og vesentlegvurdering og bestilling av forvaltningsrevisjon eller eigarskapskontroll

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalet gjer følgjande endringar i plan for forvaltningsrevisjon:
 - 1a. Prosjekt nr. 2 vert endra frå Anskaffingar og kontraktsoppfølging til ...
 - 1b. Prosjekt nr. 3 vert endra frå Bemanning og sjukefråvær til ...
 - 1c. Prosjekt nr. 4 vert endra frå Kvam Energi AS til ...
 - 1d. Prosjekt nr. 5 vert endra frå Tenester til personar med nedsett funksjonsevne til ...
 - 1e. Prosjekt nr. 6 vert endra frå Saksførebuing og vedtaksoppfølging til ...
2. Kontrollutvalet gjer følgjande endringar i plan for eigarskapskontroll:
 - 2a. Prosjekt nr. 1 vert endra frå Overordna eigarskapsforvaltning i Kvam herad til ...
 - 2b. Prosjekt nr. 2 vert endra frå Hardanger AKS AS til ...
 - 2c. Prosjekt nr. 3 vert endra frå Kvam Energi AS til ...
3. Kontrollutvalet ønskjer at det vert gjennomført forvaltningsrevisjon eller eigarskapsforvaltning av prosjekt nr. ...

- 3a. Revisor vert beden om å levere forslag til prosjektplan i tråd med dei føringane utvalet har gitt, inkl. føremål, problemstillingar, ev. avgrensingar, ressursbruk og leveringstidspunkt.
- 3b. Forslag til prosjektplan bes levert sekretariatet seinast innan 09.09.2025.
- 3c. Prosjektplanen skal behandlast i møte i kontrollutvalet 30.09.2025.

Behandling i møte

Sekretariatet orienterte om innstillinga og viste til at dersom kontrollutvalet ikkje finn behov for å formelt gjere endringar i planane, så kan vedtakspunkt 1 og 2, med tilhøyrande underpunkt, utgå. Om dei gjer endringar, treng dei ikkje halde på dei underpunkta som ikkje er aktuelle.

Jan-Ove Fredheim (Frp) foreslo å halde på planane som dei er, og stryke forslagspunkt 1 og 2 i innstillinga, og fremma forslag til at prosjekt på anskaffingar og kontraktsoppfølging blir lagt til punkt 3.

Trygve Vik (SP) foreslo å flytte prosjekt Tenester til personar med nedsett funksjonsevne opp til prosjekt nr. 3 og rykke dei andre prosjekta ned.

Kontrollutvalet diskuterte seg fram til slikt felles framlegg til vedtak:

- 1. Kontrollutvalet gjer følgjande endringar i plan for forvaltningsrevisjon:
 - 1a. Prosjekt nr. 3 vert endra frå Bemanning og sjukefråvær til Tenester til personar med nedsett funksjonsevne
 - 1b. Prosjekt nr. 4 vert endra frå Kvam Energi AS til Bemanning og sjukefråvær
 - 1c. Prosjekt nr. 5 vert endra frå Tenester til personar med nedsett funksjonsevne til Kvam Energi AS
- 2. Kontrollutvalet ønskjer at det vert gjennomført forvaltningsrevisjon av prosjekt nr. 2 Anskaffingar og kontraktsoppfølging.
 - 2a. Revisor vert beden om å levere forslag til prosjektplan i tråd med dei føringane utvalet har gitt, inkl. føremål, problemstillingar, ev. avgrensingar, ressursbruk og leveringstidspunkt.
 - 2b. Forslag til prosjektplan bes levert sekretariatet seinast innan 09.09.2025.
 - 2c. Prosjektplanen skal behandlast i møte i kontrollutvalet 30.09.2025.

Vedtak i saka var samrøystes.

Vedtak

- 1. Kontrollutvalet gjer følgjande endringar i plan for forvaltningsrevisjon:
 - 1a. Prosjekt nr. 3 vert endra frå Bemanning og sjukefråvær til Tenester til personar med nedsett funksjonsevne
 - 1b. Prosjekt nr. 4 vert endra frå Kvam Energi AS til Bemanning og sjukefråvær
 - 1c. Prosjekt nr. 5 vert endra frå Tenester til personar med nedsett funksjonsevne til Kvam Energi AS
- 2. Kontrollutvalet ønskjer at det vert gjennomført forvaltningsrevisjon av prosjekt nr. 2 Anskaffingar og kontraktsoppfølging.
 - 2a. Revisor vert beden om å levere forslag til prosjektplan i tråd med dei føringane utvalet har gitt, inkl. føremål, problemstillingar, ev. avgrensingar, ressursbruk og leveringstidspunkt.
 - 2b. Forslag til prosjektplan bes levert sekretariatet seinast innan 09.09.2025.
 - 2c. Prosjektplanen skal behandlast i møte i kontrollutvalet 30.09.2025.

PS 14/25 Gjennomgang av møteprotokollar

Forslag til vedtak

Kontrollutvalet tar møteprotokollane som går fram av saksframstillinga til orientering.

Behandling i møte

Heradsstyret: Fredheim (Frp) viste til at det blei kommentert i heradsstyret omfanget på kontrollutvalet si årsmelding og detaljar rundt handtering av handlingsplan på forvaltningsrevisjonen som blei handsama i heradsstyret i 2024, men det var ikkje levert protokolltilførsel på dette.

Formannskapet: Ones (AP) viste til formannskapet som 10. april hadde oppe sak om 1. gongs handsaming av reguleringsplan FV. 49 Steinsdalen - Eikedalen, der det blei vedteke å utsette saka til neste møtebolk, etter framlegg frå ordførar. Det går ikkje fram av protokollen kvifor slikt framlegg blei gjort, men av Hordaland Folkeblad den 15. april går det fram at det frå medlemmer av miljø-, plan- og bygningsutvalet (MPB) var retta kritikk mot at formannskapet skulle handsame saka utan å gje MPB høve til å kome med uttale i saka.

Forslag til vedtak vart samrøystes vedteke.

Vedtak

Kontrollutvalet tar møteprotokollane som går fram av saksframstillinga til orientering.

PS 15/25 Eventuelt

Forslag til vedtak

Saka vert lagt fram utan forslag til vedtak.

Behandling i møte

Sekretariatet orienterte om at Stian Skår Ludvigsen går over i ny stilling i fylkeskommunen frå 1. juni, og ikkje lenger kjem til å vere sekretær for kontrollutvalet. Det er førebels planlagt at Kjartan Haugsnes blir sekretær for møtet 30.09.2025. Ny kontrollsjef og to nye rådgjevarar er tilsett frå august 2025. Kva fordeling av kommunar som skjer i sekretariatet etter dette er ukjent.

Ingen forslag til vedtak fremma.

RS 2/25 Referatsaker til møte 06.05.2025

Behandling i møte

Sekretariatet orienterte om planlagt svar på høyring til FKT.

Forslag til vedtak vart samrøystes vedteke.

Vedtak

Referatsakene vert teken til orientering.

Saksframlegg

Saksnr: 2023/430-58

Saksbehandlar: Miriam Akkouche

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Kvam herad, Kontrollutvalet	16/25	30.09.2025

Rekneskap og årsmelding for Kvam herad 2024 - orientering om oppfølging av vedtak i KU i sak PS 8/25

Forslag til vedtak

1. Saka vert lagt fram utan forslag til vedtak

Samandrag

I forbindelse med sakshandsaming av rekneskap og årsmelding 2024, gjorde kontrollutvalet vedtak om at rådmannen skulle komme i møte 30.09.2025 for å gjere greie for kva som er/vil verta gjort i høve tilrådingane i rapporten, og kva konsekvensar rådmannen vurderer slik oppfølging vil ha.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Miriam Akkouche
rådgjevar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

I forbindelse med handsaming av årsrekneskap og årsmelding i kontrollutvalet 06.05.2025 blei det gjort følgjande vedtak i punkt 2:

På bakgrunn av det som kjem fram i revisjonsrapport nr. 18 for 2024 frå Deloitte AS, ber kontrollutvalet om at rådmannen gir ei skriftleg orientering om kva som er/vil bli gjort i høve tilrådingane i rapporten, og kva konsekvensar rådmannen vurderer slik oppfølging vil ha, samt kjem i møte 30.09.2025 for å gjera greie for kva som vil bli gjort i høve tilrådingane i rapporten.

Revisjonsrapporten tar for seg nokre forhold som revisor ønskjer at rådmannen skulle vere merksam på. Rådmannen har no levert ei skriftleg orientering, og vert invitert til å delta i møte den 30.09.2025 for å orientere munnleg om tilrådingane i rapporten.

Vedtakskompetanse

Kontrollutvalet gjer sin uttale til heradsstyret på årsrekneskapen, slik at dei skal få oppsummerande og samla informasjon om at det gjennom året er gjennomført uavhengig kontroll med at krava til årsrekneskap og årsmelding er ivareteke i tråd med lov, forskrift og eigne føresegner jf. Kommuneleva §§14-1, 14-2 og 14-7. Denne saka er ei oppfølging av årsrekneskapen.

Vurderingar og verknader

I dokumentet «Revisjonsrapport nr. 18» peikte Deloitte AS på nokre forhold som dei meinte heradet burde vere merksam på. Blant anna gjeld det notehenvising ved gjennomgang av årsmeldinga publisert i Framsikt. Deloitte peikte på at obligasjonar i balansen manglar henvising til note 7. Det blei av sekretariatet anset for å vere redaksjonelt, og ikkje behov for oppfølging.

Revisor peikte og på at heradet burde vere merksam på realismekravet i kommunelova og budsjettjusteringar for å oppnå kravet. Det gjekk fram av avslutninga av rekneskapen at det ikkje hadde vore gjort tilstrekkelege budsjettjusteringar, jamfør kommunelova §14-5, 2.ledd. Revisjonen ville særleg påpeike manglande justering av budsjett for bruk av bundne fond, samt generelt for investeringsbudsjettet.

Kva gjeld realismekravet i kommunelova og manglande budsjettjusteringar, hadde revisor og kontrollutvalet merknader til dette også ved revisjonen av årsrekneskapen for 2022 (nummerert brev nr. 15) og 2023 (nummerert brev nr. 17).

Ifølgje forskrift om kontrollutvalg og revisjon, § 3 tredje ledd, skal kontrollutvalet «påse at regnkapsrevisorens påpekingar etter kommuneloven § 24-3 til § 24-9 blir rettet og fulgt opp. Hvis påpekningene ikke blir rettet eller fulgt opp, skal kontrollutvalet rapportere det til heradsstyret eller fylkestinget».

Sida det vert likelydande påpeikingar i dei nummererte brev nr. 15 frå 2022, nr. 17 for 2023 og nr. 18 frå 2024 kva gjeld realismekravet i kommunelova og manglande budsjettjusteringar, konkluderte kontrollutvalet i sin uttale til årsrekneskapen at revisor sine påpeikingar ikkje vert følgd opp i tilstrekkeleg grad til å unngå liknande påpeiking i nummerert brev nr. 18. Heradsstyret fekk rapport om det, i samband med uttale til årsrekneskapen for 2024.

Rådmannen har sendt ei skriftleg orientering, og skal halde ei munnleg orientering i møte 30. september 2025. I den skriftlege orienteringa kommenterte rådmannen følgjande: «Det vil alltid oppstå avvik mellom budsjett og rekneskap på bundne fond, men Kvam har sett meir fokus på budsjettjustering i løpet av året på bruk og avsetjing av bundne fond». Ifølgje den skriftlege tilbagemeldinga frå rådmannen vert det satt ekstra fokus på budsjettjustering i løpet av året som kjem, på bruk og avsetjing av bundne fond. Rådmannen vert invitert til å halde ei munnleg orientering i møte.

Konklusjon

På bakgrunn av dei kommentarane som kjem frå revisor, vedtok kontrollutvalet at tilbakemeldingane burde følgjast opp av rådmannen. Rådmannen blei beden om å gje ei skriftleg orientering om kva som har blitt gjort i høve dei tilrådingane som kom frå revisor, noko rådmannen har gjort. Rådmannen vert invitert til å halde ei munnleg orientering i møtet.

Revisor har ikkje påpeikt mange manglar, men forholda knytt til realismekravet vert løfta ved fleire anledningar. Saka leggjast fram utan innstilling i påvente av munnleg orientering frå rådmann. Kontrollutvalet formulerer eit vedtak basert på orienteringa frå rådmannen.

Kvam herad
Att.: Rådmann Anita Hesthamar
Grovagjelet 16
5600 NORHEIMSUND

Revisjonsrapport nr. 18 (journalførast)

10. april 2025

REVISJONSRAPPORT 2024

Innleiing

Vi har avslutta revisjonen av rekneskapen for 2024. Vi vil i det høve gje ei kort utgreiing for utført revisjon i år og for tilhøve som vi ynskjer å ta opp. Rapporten omhandlar tilhøve som vi meiner bør vere av interesse for leiinga i heradet.

I vår revisjon har vi gjennomført dei revisjonshandlingane vi har sett som naudsynte for å få stadfesta at årsrekneskapen ikkje inneheld vesentlege feil eller manglar og for å gje vår revisjonsmelding. I tillegg har vi kontrollert heradet si kontrolloppstilling til lønsoppgåvene.

Deloitte utfører risikobasert revisjon. Dette vil sei at kontrollmetodar og kontrollomfang vert tilpassa risikoen i organisasjon og rutinar. Vi kartlegg og vurderer derfor dei viktigaste økonomi- og rekneskapsrutinane for å identifisere kor det er størst risiko for feil i rekneskapsrapporteringa.

Basert på utført revisjon har vi notert oss enkelte tilhøve vi meiner heradet si leiging bør vere merksame på. Vi vil presisere at det er leinga i heradet som er ansvarleg for å etablere og halde oppe ein tilfredsstillande intern kontroll. Som ein del av dette må leinga sjå til at rekneskapsføringa er i samsvar med lover og forskrifter og at formueforvaltinga er ordna på ein trygg måte.

Uavhengigheit og objektivitet

Vi stadfestar at revisjonsteamet tilfredsstillar dei krava til uavhengigheit og objektivitet for revisorar som reviderer kommunal og fylkeskommunal verksemd, og som går fram av § 24-4 i kommunelova og som er nærare konkretisert i forskrift om kontrollutval og revisjon §§ 16 - 18.

Revisjonen gjennom året

Ved vår revisjon gjennom året har vi på nokre utvalde rekneskapsområde kartlagt og testa vesentlege interne kontrollar. I tillegg har vi nytta analysar og kontrolltestar som grunnlag for å vurdere kvaliteten på årsrekneskapen. Vidare har vi utført direkte kontroll av utvalde postar i rekneskapen.

Vi har ikkje avdekket tilhøve som var av ein slik karakter eller storleik at dei fører til uvisse med omsyn til den framlagde årsrekneskapen.

Dokumentasjonen på årsrekneskapen som er lagt fram for revisjon har hatt tilfredsstillande kvalitet.

Forenkla etterlevingskontroll med økonomiforvaltinga

Det er i 2024 utført forenkla etterlevingskontroll med økonomiforvaltinga knytt til Kvam opptak av lån og bruk av lån. Kontrollen har ikkje avdekket indikasjonar på at det finnas avvik.

Det vert elles vist til eigen uttale frå revisor.

Implikasjoner for revisjonen 2024

Konklusjonen fra forenkla etterlevingskontroll med økonomiforvaltninga har ingen konsekvens for rekneskapen som vert avlagt for 2024 eller revisjonsmeldinga for 2024.

Revisjonen av årsoppgjeret

Revisjonen av årsrekneskapen har i stor grad vore retta mot å verifisera balansepostane per 31.12.2024. Vi har og lagt vekt på å kontrollera at inntekter og gjeld er fullstendige og at egedelar og utgifter er gyldige. I tillegg har vi kontrollert større inntektsposter som skattar, rammeoverføringar og andre statlege tilskot, og vesentlege utbetalningar som løn, tilskot og avdrag. Vi har og utført kontrollar av estimat som pensjon og avskrivningar.

Vi har gjennom våre revisjonshandlingar ikkje funne vesentlege formelle eller materielle feil i den framlagde rekneskapen. Vi vil likevel kommentera enkelte tilhøve nedanfor.

Notehenvisning

Ved gjennomgang av årsmeldinga publisert på Framsikt, merka vi oss at obligasjonar i balansen manglar henvisning til note 7. Tilhøvet får ikkje konsekvens for revisjonsmeldinga.

Realismekravet i kommunelova og budsjettjusteringar

Ved revisjon av avslutninga av rekneskapen går det fram at det ikkje er gjort tilstrekkelege budsjettjusteringar, jamfør kommunelova § 14-5, 2. ledd. Revisjonen vil særleg påpeika manglande justering av budsjett for bruk av bundne fond, samt generelt for investeringsbudsjettet.

Avslutning

Dersom noko skulle være uklårt i framstillinga ovanfor, eller at det er trong for hjelp i samband med konkretisering og gjennomføring av tilrådde tiltak eller andre tilhøve, står vi gjerne til teneste.

Med venleg helsing
Deloitte AS

Unni-Renate Moe
statsautorisert revisor
(elektronisk signert)

Kopi: Kontrollutvalet

PENNEO

Signaturene i dette dokumentet er juridisk bindende. Dokument signert med "Penneo™ - sikker digital signatur". De signerende parter sin identitet er registrert, og er listet nedenfor.

"Med min signatur bekrefter jeg alle datoer og innholdet i dette dokument."

Moe, Unni-Renate

Statsautorisert revisor

Serienummer: no_bankid:9578-5995-4-99839

IP: 163.116.xxx.xxx

2025-04-10 06:48:45 UTC

Dette dokumentet er signert digitalt via **Penneo.com**. De signerte dataene er validert ved hjelp av den matematiske hashverdien av det originale dokumentet. All kryptografisk bevisføring er innebygd i denne PDF-en for fremtidig validering.

Dette dokumentet er forseglet med et kvalifisert elektronisk segl ved bruk av et sertifikat og et tidsstempel fra en kvalifisert tillitstjenesteleverandør.

Slik kan du bekrefte at dokumentet er originalt

Når du åpner dokumentet i Adobe Reader, kan du se at det er sertifisert av **Penneo A/S**. Dette beviser at innholdet i dokumentet ikke har blitt endret siden tidspunktet for signeringen. Bevis for de individuelle signatørenes digitale signaturer er vedlagt dokumentet.

Du kan bekrefte de kryptografiske bevisene ved hjelp av Penneos validator, <https://penneo.com/validator>, eller andre valideringsverktøy for digitale signaturer.

Kvam herad sine kommentarar til revisjonsrapport 2024 i raud skrift

Forenkla etterlevingskontroll med økonomiforvaltinga

Det er i 2024 utført forenkla etterlevingskontroll med økonomiforvaltinga knytt til Kvam opptak av lån og bruk av lån. Kontrollen har ikkje avdekket indikasjonar på at det finnas avvik.

Det vert elles vist til eigen uttale frå revisor.

Implikasjonar for revisjonen 2024

Konklusjonen frå forenkla etterlevingskontroll med økonomiforvaltinga har ingen konsekvens for rekneskapen som vert avlagt for 2024 eller revisjonsmeldinga for 2024.

Revisjonen av årsoppgjeret

Revisjonen av årsrekneskapen har i stor grad vore retta mot å verifisera balansepostane per 31.12.2024. Vi har og lagt vekt på å kontrollera at inntekter og gjeld er fullstendige og at eigedelar og utgifter er gyldige. I tillegg har vi kontrollert større inntekstpostar som skattar, rammeoverføringar og andre statlege tilskot, og vesentlege utbetalingar som løn, tilskot og avdrag. Vi har og utført kontrollar av estimat som pensjon og avskrivningar.

Vi har gjennom våre revisjonshandlingar ikkje funne vesentlege formelle eller materielle feil i den framlagde rekneskapen. Vi vil likevel kommentera enkelte tilhøve nedanfor.

Notehenvising

Ved gjennomgang av årsmeldinga publisert på Framsikt, merka vi oss at obligasjonar i balansen manglar henvising til note 7. Tilhøvet får ikkje konsekvens for revisjonsmeldinga.

Kvam herad skal forbedre kontroll på henvising av noter.

Realismekravet i kommunelova og budsjettjusteringar

Ved revisjon av avslutninga av rekneskapen går det fram at det ikkje er gjort tilstrekkelege budsjettjusteringar, jamfør kommunelova § 14-5, 2. ledd. Revisjonen vil særleg påpeika manglande justering av budsjett for bruk av bundne fond, samt generelt for investeringsbudsjettet.

Det vil alltid oppstå avvik mellom budsjett og rekneskap på bundne fond, men Kvam har sett meir fokus på budsjettjustering i løpet av året på bruk og avsetjing av bundne fond.

Avslutning

Dersom noko skulle være uklårt i framstillinga ovanfor, eller at det er trong for hjelp i samband med konkretisering og gjennomføring av tilrådte tiltak eller andre tilhøve, står vi gjerne til teneste.

Saksframlegg

Saksnr: 2022/182-61

Saksbehandlar: Miriam Akkouche

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Kvam herad, Kontrollutvalet	17/25	30.09.2025

Oppfølging - Forvaltningsrevisjon personalpolitikk med fokus på tilsetjingsprosedyrar og vikarbruk

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalet vurderer at heradet har jobba kontinuerleg og strukturert med betringsarbeidet, og at oppfølginga av heradsstyret sitt vedtak i sak PS 2/2023 er ferdig gjennomført.

Samandrag

Kontrollutvalet i Kvam herad fekk gjennomført forvaltningsrevisjon av personalpolitikk med fokus på tilsetjingsprosedyrar og vikarbruk i 2023. Denne saka er kontrollutvalet si femte oppfølging av vedtak i forvaltningsrapporten om personalpolitikk med fokus på tilsetjingsprosedyrar og vikarbruk. I førre møte vart det vedteke at punkt 5 i handlingsplanen skulle følgjast opp med frist for levering frå rådmannen 19.08.2025.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Miriam Akkouche
rådgjevar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Vedlegg

- 1 Tilbakemelding til kontrollutvalet 19.august 2025.pdf
- 2 Handlingsplan - status kontrollutvalet august 25.pdf

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Forvaltningsrevisjonsrapport for personalpolitikk med fokus på tilsetjingsprosedurar og vikarbruk vert vedteken i Kvam heradsstyre 28.03.2023. Dei fatta følgjande vedtak:

På bakgrunn av gjennomført forvaltningsrevisjon innan personalpolitikk med fokus på tilsetjingsprosedurar og vikarbruk i Kvam herad ber heradsstyret rådmannen syta for å:

1. Utarbeide skriftlege rutinar for å dokumentere habilitetsvurderingar.
2. Utarbeide skriftlege rutinar for relevante reglar slik som 3 og 4-årsregelen.
3. Utarbeide ei sjekkliste/kort rutine for tilsetjing i kortare vikariat/timebaserte stillingar.
4. Sikre at dei vurderingane som i praksis blir gjort i rekutteringsgruppene blir tilstrekkeleg dokumentert i det omfang og i den tidsperioden som er nødvendig.
5. Følgje opp funn i undersøkinga om korleis dei tilsette opplever det psykososiale arbeidsmiljøet og ytringskulturen, og setje i verk avhjelpande tiltak.
6. Heradsstyret ber også om at rådmannen lagar ein prioritert handlingsplan til kontrollutvalet innan 31.05.2023 som viser kva tiltak som skal setjast i verk for å følgja opp tilrådingane i rapporten, når tiltaka skal setjast i verk og kven som skal ha ansvaret for iverksettinga.

Denne saka har kontrollutvalet følgd opp ved fire tidlegare høve. I kontrollutvalsmøte den 10.09.2024 vedtok kontrollutvalet at punkt 5 i forvaltningsrapporten ikkje vert tilstrekkeleg følgd opp. Vedtaket blei fatta med følgjande ordlyd:

Kontrollutvalet ber om å få ny skriftleg orientering om status i forbetningsarbeidet etter denne forvaltningsrevisjonen for punkt 5 til møte i utvalet i september 2025. Inkludert i denne statusen bør det vere med ei eigenevaluering av om tiltaka har hatt eller kjem til å ha tenkt effekt.

Det blei lagt inn ei oppfordring om at det burde vere ei eigenevaluering av om tiltaka har hatt eller kjem til å ha tenkt effekt.

Vedtakskompetanse

Kontrollutvalet har vedtakskompetanse til å følgje opp fylkestinget sine vedtak etter revisjonsrapportar, jf. kommunelova § 23-2, e.

Vurderingar og verknader

I tidlegare kontrollutvalsmøte vert det vedteken at tilråding i punkt 5: Psykososialt arbeidsmiljø og ytringskultur – skulle følgjast opp meir. Det vert sett frist den 19.08.2025 for innsending av ny statusmelding frå rådmannen, noko sekretariatet har motteke innan fristen.

I førre oppfølging vart det lagt vekt på at det kunne vere føremålstenleg om rådmannen gav ei eigenvurdering på kor godt tiltaka har hjelpt til å betre det psykososiale arbeidsmiljøet og ytringskulturen.

I tilbakemelding frå rådmann kan ein lese at det i juni var ein gjennomgang av oppleving av tiltak/eigenvurdering i LTV-møte¹ ved Kvam ungdomsskule. Tilbakemeldinga var då at dei opplevde at det hadde skjedd ei endring internt på Kvam ungdomsskule. Det vart meir openheit om avgjerd som vert teken og at ein no blir tatt på alvor når det har vore avvik.

Under punktet vert det spesifisert to hovudområde som skal følgjast opp, med tilhøyrande tilrådingar og kommentarar.

¹ LTV er forkorting for leiar, tillitsvald og verneombod

Hovudområde 1: Leiing, organisering og struktur ved skulen**a) Samarbeid mellom leiar for skule og rektor**

Tidlegare har det vore gjennomført systematiske samtalar ein gong per månad mellom leiar for skule og rektor. Rådmannen viser til at det har skjedd nokre endringar i leiinga på Kvam Ungdomsskule som har ført til at samtalar gjennomførast ved behov. I tillegg nemner rådmann at tiltaket skal setjast i verk for kvar skule i skuleåret 2025/2026.

b) Samarbeid mellom rektor og avdelingsleiar

Rådmannen viser til at heradet har vorte ein del av ei oppfølgingsordning frå Udir gjennom Statsforvaltaren. Heradet har hatt forsterka leiarstøtte frå «Riis skoleutvikling og ledelse». Sida sist har det skjedd eit rektorskifte ved Kvam Ungdomsskule, og den nye rektoren har hatt oppfølgingssamtalar med leiarstøtte frå Riis. I tillegg vert det innført ny leiarstruktur ved skulen. Ny struktur vart også evaluert av personalet i desember 2024 og februar 2025, og nye justeringar held fram skuleåret 2025-2026.

ROS-analysen vart innført i 2023, men rådmannen viser til implementering av rolleskildringar på alle nivå, forbetra rutinar, avviksregistrering og oppfølging, førebygging av sjukemeldingar og oppfølging av sjukmeldte. I tillegg har dei fokus på strukturering av møte, førebyggjande kurs knytt til vald og utagerande elevåtferd med meir. Fokusområda vert vidareført i skuleåret 2025-2026.

Oppsummert er det tydeleg at heradet har fokus på forbetring, har gjennomført endringar og har prioritert bistand frå utsida for å forbetre situasjonen. Det ser ut til at heradet jobbar kontinuerleg og konsekvent med problematikken dei står ovanfor.

Hovudområde 2: Styrking av «me» og «saman» mellom skuleleiinga (leiar for skule og oppvekstsjef) og rektor og tilsette på skulen.

I hovudområde 2 vart det tidlegare vist til arbeid knytt til at Bedriftshelsetenesta skulle melde tilbake til Kvam herad om det var nokon tema som måtte følgjast opp vidare. Bedriftshelsetenesta kunne melde at det ikkje har vore behov for ekstra oppfølging på nokre av områda, etter tilbakemelding frå dei tilsette. Heradet meldar også at ny 10-faktorundersøking² skal gjennomførast hausten 2025. Informasjon om sentrale rollar for hovudtillitsvald (HTV) er under redigering av layout hjå informasjonsrådgjevar for Kvam herad.

Basert på tilbakemelding frå rådmannen på tilrådingane er det tydeleg at dei har jobba kontinuerleg med å styrke relasjonen mellom skuleleiinga og rektor og tilsette på skulen. Tilgjengeleggjering av oversikten over sentrale rollar vil bli under arbeid ifølgje rådmannen, og heradet har planar om ny 10-faktorundersøking for alle skulane.

Konklusjon

Etter femte oppfølging vert det tilrådd at forvaltningsrevisjon av personalpolitikk med fokus på tilsetjingsprosedyrar og vikarbruk vert ferdig gjennomført i Kvam herad. Nokre av oppgåvene er kontinuerlege, og må dermed oppretthaldast av leiinga framover. Heradet har jobba konsekvent og strukturert med å innføre endringar, og det er tydeleg at leiinga har forsøkt å forbetre seg ved å blant anna hente inn ekstern hjelp og implementere nye metodar.

Sekretariatet tilrår kontrollutvalet å vurdere rapporten som ferdig oppfølgt.

² 10-faktor: Verktøy for medarbeidarundersøking utarbeida av KS.

Kvam Kontrollutval v/Kjartan Haugsnes

Vår ref.: DokumentID 25/22445

Dykkar ref.:

Dato: 20.08.2025

TILBAKEMELDING TIL KONTROLLUTVALET 19.AUGUST 2025

Tilbakemelding til kontrollutvalet kjem på bakgrunn av vedtak gjort av kontrollutvalet 10.09.2024, PS 29/24: Oppfølging - Forvaltningsrevisjon personalpolitikk med fokus på tilsetjingsprosedyrar og vikarbruk

1. Kontrollutvalet ser det som positivt at Kvam herad i hovudsak er ferdig med forbetringsarbeidet etter forvaltningsrevisjon innan personalpolitikk med fokus på tilsetjingsprosedyrar og vikarbruk, men tar til orientering at det står litt att kva gjeld det psykososiale arbeidsmiljøet og ytringskultur.
2. Kontrollutvalet ber om å få ny skriftleg orientering om status i forbetringsarbeidet etter denne forvaltningsrevisjonen for punkt 5 til møte i utvalet i september 2025. Inkludert i denne statusen bør det vere med ei eigenevaluering av om tiltaka har hatt eller kjem til å ha tenkt effekt.
3. Tilbakemeldinga vert å sende sekretariatet innan 19.08.2025.

Rådmannen vil melda tilbake til kontrollutvalet at handlingsplanen er følgt og gjennomført. Sjå vedlegg 1- kolonne handlingsplan med status august 2025. Informasjon er innhenta frå leiar for skule og rektor i samarbeid med AT og VO ved Kvam ungdomsskule. Rådmannen gjer merksam på at det etter handlingsplanen vart laga i 2023, er det endringar i leiarteamet med ny rektor og avdelingsleiar ved skulen. Tiltaka i handlingsplanen er likevel følgt opp.

I juni vart status oppleving av tiltak /eigenvurdering tema i LTV- møte ved Kvam ungdomsskule, kor dette er tilbakemeldinga frå VO og AT i møte med rektor:

- VO og AT opplever at det er skjedd ei endring internt på Kvam ungdomsskule.
- Rektor, AT og VO opplever eit godt samarbeid.
- Opplever at ein no har større innblikk i, og større openheit om kvar ei avgjersle vert teken.
- Føler at ein no vert teken på alvor når ein leverer avvik.

Rektor og leiar for skule opplever eit godt samarbeid med god kommunikasjon seg imellom.

Helsing

Inga Lill Tolo

Leiar for skule

Telefon: 951 19 865

Brevet er godkjent elektronisk og har difor inga underskrift.

Vedlegg:

18.08.2025

Tittel:

Handlingsplan - status kontrollutvalet august 25

Handlingsplan -oppfølging av tilrådingar frå Bedriftshelsetenesta v/Sense, psykolog Horverak

Anbefaling	Tema	Tiltak	Ansvar	Tidsrom	Status forbetningsarbeid punkt 5 Psykososialt arbeidsmiljø og ytringskultur- august 2025
Hovudområde 1: Leiing, organisering og struktur ved skulen					
a) Samarbeid mellom leiar for skule og rektor	Roller/ansikt utad	Faste samtalar mellom leiar for skule og rektor	Leiar for skule og rektor	Etablert systematiske samtalar 1 g.pr mnd Innført	Dette er eit tiltak som vart igangsett med rektor ved Kvam U, men ved ny rektor vart dette endra, samtalar er gjennomført ved behov, minst 1. g i mnd. Tiltaket er ikkje sett i verk med alle rektorane i gruppa skuleåret 2024/2025, men er planlagt for skuleåret 2025/ 2026 med oppsette datoar til kvar rektor for heile skuleåret.
	Samarbeid knytt til leveranse				
	Sjølvstende				
	Tryggheit i samarbeidsrelasjonen				
b)Samarbeid mellom rektor og avdelingsleiar	Rolle og mynde i leiargruppa	Leiarstøtte gjennom oppfølgingsordninga v/Udir (Statsforvaltaren)	Rektor Avd.leiarane	Som del av oppfølgingsordning 2023-2025 Forsterka leiarstøtte frå «Riis skoleutvikling og ledelse» gjennom	Det har vore rektorskifte ved Kvam ungdomsskule, og rektor har hatt oppfølgingssamtalar med Pål Riis skuleåret 2024/ 2025 for implementering av ny leiarstruktur ved skulen. Ny struktur har vore evaluert i personalet desember 24 og
	Kva og kven er skuleleiinga til for				
	Leiargruppa sitt samarbeid med leiar for skule				

Handlingsplan -oppfølging av tilrådingar frå Bedriftshelsetenesta v/Sense, psykolog Horverak

Ramme for leiarmøte	Forsterka leiingsressurs hausten 2024	Leiar for skule/rektor	oppfølgingsordninga skuleåret 2024-25 saman med skuleeigar. Eit heilskapleg og langsiktig arbeid for å skapa felles forståing, eigarskap og forplikting til det som skal gjennomførast. Utvida ressurs med 60% til arbeid med system, struktur og organisering – hausten 2024	februar 25, og ny struktur held fram med justeringar skuleåret 25-26. Det er tilsett ny avdelingsleiar frå hausten 2025 og vert ein del av nytt leiarteam. Det er jobba med møtestruktur- og møtekultur, og det er mellom anna laga køyrereglar for leiarmøta.
Ivaretaking av eit godt psykososialt arbeidsmiljø for tilsette	Vurder aktuelle tiltak Rektor i samarbeid med AT, VO og eventuelt bedriftshelsetenesta ROS-analyse vald og truslar(undervisning i klasserommet og overgang til friminutt) Tilsyn frå Arbeidstilsynet har avdekka område som må følgjast opp i tillegg til det som er kome fram i Sense si kartlegging	Rektor AT i Utd.forb og Fagforb. VO Bedriftsh.	Utført oktober 2023 Tilsynsrapport ligg føre og pålegg frå Arbeidstilsynet vert følgd opp i samarbeid med tilsette. Frist for gjennomføring av tre pålegg innan 1.11.24. Bistand frå Proaktima i arbeid med ROSanalyse utført juni. Oppfølging av analysen og iverksetjing av tiltak vert arbeidd med komande skuleår	Ros- analysane vart gjennomført i 2023, og fokusområde/ kritiske område er utvald i LTV- møte og sett i handlingsplanen. Skuleåret 24-25 har skulen jobba med mellom anna etablering av rolleskildringar på alle nivå, forbedra rutinar, avviksregistrering og oppfølging, førebygging av sjukmeldingar og oppfølging av sjukmeldte, strukturering av møte, førebyggjande kurs knytt til vald og utagerande elevåtferd med meir. Skuleåret 25-26 vert fokusområda vidareført.

Handlingsplan -oppfølging av tilrådingar frå Bedriftshelsetenesta v/Sense, psykolog Horverak

		Pålegg om ROS-analyse innan tema vald, truslar om vald og uheldige belastningar. Kartlegging, risikovurdering, tiltak og plan		Utført feb./mars 2024 Utført mars 2024	Skule planlegg ny ROS-analyse i løpet av skuleåret.
--	--	---	--	---	---

		Overordna ROS for skulane. Utarbeidd beredskapsplan • Overordna ROS-analyse for grunnskulane (26 ulike hendingar) Beredskapsplan utarbeidd Gjera kjent ny retteleiar frå KS om vald og truslar i skulen (ny aug 2024)	Rektor, VO og AT Utd.forb og Fagforb.	Overordna ROS for grunnskulane gjennomført feb./mars 2024. Beredskapsplan for skulen ferdigstilt mars 2024. Plan for implementering er utarbeidd og tilgjengeleg i kvalitetssystemet Compilo Delta på digital opplæring om tema/rettleiar i slutten av august 2024	Beredskapsplanane for skulane er teke i bruk, og caseøvingar med tilsette på skulane har funne stad inneverande skuleår. Kvam ungdomsskule har gjennomført to personalmøte der det å bli kjent med Beredskapsplanen har vore i fokus. Beredskapsplan skal vera tema vidare, og øving på tiltakskort i tråd med HMS-plan.
Samkøyring av verv og roller og ta tak i åtferd som ikkje gagnar fellesskapet	• Rektor, HTV/AT, VO/HVO og HR drøftar aktuelle måtar å arbeida med dette på	Nøkkelroller Rektor HR	Møtestruktur for LTV (leiar/tillitsvald/verneombodssamarbeid) er etablert. Tema på LTV-møte ved oppstart av nytt skuleår 2024-25	Alle skular har LTV- møte fast 1 gong i månaden. I møta er avvik og sjukmeldingar faste tema.	

Handlingsplan -oppfølging av tilrådingar frå Bedriftshelsetenesta v/Sense, psykolog Horverak

					HMS-handlingsplan har vore i fokus skuleåret 24-25, og planen skal reviderast og oppdaterast i LTV-møte hausten 25 ved Kvam ungdomsskule
Hovudområde 2: Styrking av «me» og «saman» mellom skuleleiinga (leiar for skule og oppvekstsjef) og rektor og tilsette på skulen					
	Begrepet tillit Psykologisk trygghet i relasjonen Eit trygt ytringsklima Samtalar(førebuing) Involvera tilsette med nøkkelroller og nøkkelverv i prosessen	- Samtalar mellom leiar for skule og ulike Nøkkeleroller (rektor, VO, AT) og bedriftshelsetenesta - Vidare tiltak etter gjennomførte samtalar: *oppfølging av spørsmål frå tilsette – svara ut skriftleg *Tilbod om samtale med bedriftshelsetenesta om tidlegare opplevingar som påverkar psykologisk trygghet	Leiar for skule Bedriftshelse Nøkkeleroller Rektor HR-sjef Rektor, TV i Utd.forb og Fagforb., VO	Utført desember 2023 Skriftleg svar er sendt ut i februar 2024. Tilbod om samtale med Bedriftshelse 1 er gitt ut til alle tilsette. Frist 22.03.24. Bedriftshelsetenesta har førebels ikkje meldt tilbake til Kvam herad at det er tema som må følgjast opp vidare.	Utført som meldt kontrollutvalet august 2024. Det vart ikkje meldt behov for samtalar/ tema til HVO eller Bedriftshelseteneste om tema eller tilsette som hadde bruk for oppfølging Oversikt over sentrale roller HTV og HVO er pr. august 2025 ikkje sendt ut til tilsette av HTV/HVO, men er under redigering av layout hjå informasjonsrådgjevar for Kvam herad- (informasjon frå HTV) Kvam ungdomsskule har ikkje analysert HMS- undersøkinga då denne ikkje er publisert for nokon av einingane i Kvam herad. Haust 2025 er det planlagt ny 10-faktorundersøking som alle skulane vil gjennomføra etter mal frå Kvam herad.

Handlingsplan -oppfølging av tilrådingar frå Bedriftshelsetenesta v/Sense, psykolog Horverak

		• Sentrale rolle HTV, HVO – laga ein enkel oversikt med kontaktinfo og rolleoversikt og ansvar. Bruk felles mal • Vidare arbeid må sjåast i samanheng med oppfølging av 10-faktor og HMS-undersøking	HVO,HTV i Utd.forb og Fagforb. Oversikt er snart klar til utsending. HVO og HTV har varsla ferdigstilling innan utgangen av mai 2024. Grunna byte i to av dei aktuelle rollene har denne ikkje blitt sendt ut, men er klar no og vert distribuert i august/september - 24. Rektor Resultat frå HMS- undersøkinga vert tema i LTV-gruppa hausten 2024. 10-faktor oppfølging følgje felles mal for oppfølging av resultat	
--	--	---	---	--

Saksframlegg

Saksnr: 2023/430-60

Saksbehandlar: Miriam Akkouche

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Kvam herad, Kontrollutvalet	18/25	30.09.2025

Revisjonsplan og risikovurdering 2025 i samband med forenkla etterlevingskontroll av økonomiforvaltninga 2025

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalet tek Deloitte AS sin presentasjon av revisjonsplan og risikovurdering i samband med forenkla etterlevingskontroll av økonomiforvaltninga til orientering
2. Utvalet ber om at interimrevisjonsrapport 2025 vert klar til behandling i møte 2. desember 2025, med frist for levering til sekretariatet 11. november 2025.
3. Kontrollutvalet støttar revisor si tilråding om at tema for den forenkla etterlevingskontrollen for 2025 vert «Korleis sikrar Kvam herad at vedtak for tildeling av særskild tilrettelagt bustad tilfredsstillar krav som blir stilt for legitimering av retten til å krevje meirverdikompensasjon?».
4. Kontrollutvalet ber om at uttale om resultatet av den forenkla etterlevingskontrollen vert levert til same møte som årsrekneskapen for 2025, normalt i mai-møtet 2026, sjølv om den nasjonale fristen er sett til 30.06.

Samandrag

Kontrollutvalet i Kvam herad har ansvar for at det blir gjennomført rekneskapsrevisjon i heradet. I denne saka skal Deloitte AS presentera sin plan for gjennomføring av rekneskapsrevisjonen, kva som er gjort av rekneskapsrevisjon så langt, og risiko og vesentlegvurdering dei har føreteke om forenkla etterlevingskontroll med økonomiforvaltninga for 2025.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Miriam Akkouche
rådgjevar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Vedlegg

- 1 Forenklet etterlevingskontroll av økonomiforvaltninga 2025.pdf, Kvam herad
- 2 Revisjonsplan og risikovurdering 2025.pdf, Kvam herad

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Kontrollutvalet i Kvam herad har ansvar for at det vert gjennomført rekneskapsrevisjon i heradet. Denne saka er eit ledd i oppfølginga av dette.

Vedtakskompetanse

Kontrollutvalet har vedtakskompetanse i denne saka, jf. Kommuneleva § 23-2 Kontrollutvalgets ansvar og myndighet som lyd m.a. slik

«Kontrollutvalget skal påse at

- a) kommunens eller fylkeskommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte*
- b) det føres kontroll med at den økonomiske forvaltningen foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak»*

På bakgrunn av punkt b) over står det dette i kommunelova § 24-9 Forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen:

«Regnskapsrevisor skal se etter om kommunens eller fylkeskommunens økonomiforvaltning i hovedsak foregår i samsvar med bestemmelser og vedtak.

Revisor skal basere oppgaven på en risiko- og vesentlighetsvurdering, som skal legges fram for kontrollutvalget. Revisor skal innhente tilstrekkelig informasjon til å vurdere om det foreligger brudd på lover, forskrifter eller vedtak, der bruddet er av vesentlig betydning for økonomiforvaltningen.

Revisor skal senest 30. juni avgi en skriftlig uttalelse til kontrollutvalget, med kopi til kommunedirektøren, om resultatet av kontrollen.»

Vidare går det fram av Forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 3 m.a. dette:

«Kontrollutvalget skal holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet og påse at

- a) kommunens eller fylkeskommunens årsregnskaper blir revidert på en betryggende måte*
- b) regnskapsrevisjonen utføres i samsvar med lov, forskrift og kontrollutvalgets instruksjer og avtaler med revisor*
- c) regnskapsrevisjonen blir utført av revisorer som oppfyller kravene i kapittel 2 og 3.»*

Vurderingar og verknader

Etter sekretariatet sin oppfatning er revisjonsplan og risikovurdering 2025 og risiko- og vesentlegvurdering om forenkla etterlevingskontroll av økonomiforvaltninga 2025, to sider av same sak. Det er difor naturleg at desse to tilhøva vert behandla i same sak.

Kontrollutvalet si behandling av revisjonsplan, informasjon om rekneskapsrevisjonen så langt og risiko- og vesentlegvurdering i høve forenkla etterlevingskontroll, vil vere eit ledd i å sjå til at heradet sin rekneskap vert revidert på ein trygg måte. Revisjonsplan og risikovurdering 2025 og Forenkla etterlevingskontroll av økonomiforvaltninga 2025 er vedlagt saka.

Det går fram av risikovurderinga at det er fleire område som revisor merkar med høg risiko. Mellom anna vert meirverdiavgift, pensjon, skilje investering/drift og inntekter – andre sals- og leigeinntekter og overføringsinntekter markert med høg risiko. Deloitte vil legge fram risiko- og vesentlegvurderinga i møte 30. september 2025.

Når det gjeld forenkla etterlevingskontroll av økonomiforvaltninga, går det fram at Deloitte foreslår å sjå nærmare på korleis Kvam herad sikrar at vedtak for tildeling av særskild tilrettelagt bustad tilfredsstillar dei krav som blir stilt for legitimering av retten til å krevje meirverdiavgiftskompensasjon. Det er eit ønskje å sjå på om vedtaka inneheld informasjon om kva for ei funksjonsnedsetting bebuar har, og om dei inneheld informasjon om at bebuar har behov for den særskilde tilpassinga som finns i den tildelte bustaden. Deloitte AS vil presentere tema for forenkla etterlevingskontroll i møte 30. september 2025.

Når det gjeld kontrollutvalet sitt ansvar etter kommunelova § 24-9 om forenkla etterlevingskontroll av økonomiforvaltninga, er det naturleg at Deloitte AS legg fram sin uttale om resultatet av denne i same møte som årsrekneskapen for 2025 skal behandlast.

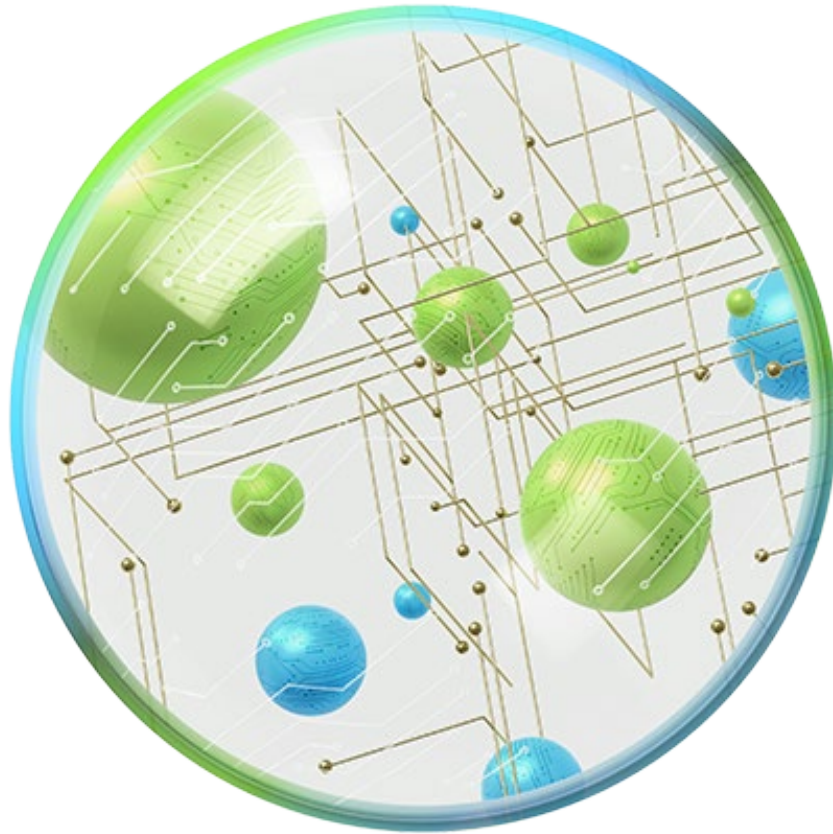
Konklusjon

Det går fram av revisjonsplanen at revisor skal gje rapport til kontrollutvalet om utfallet av interimrevisjonen seinast i løpet av desember 2025. Sekretariatet ber om at Deloitte leverer interimrevisjonsrapport til kontrollutvalet innan 6.november 2025, tre veker før møtet.

Dersom det elles ikkje kjem fram noko spesielt i møtet, vert det tilrådd at kontrollutvalet tek informasjonen frå Deloitte AS til orientering.

Revisor peiker i risikovurderinga i revisjonsplanen på fleire område med høg risiko. Revisor føreslår i den forenkla etterlevingskontrollen å sjå på korleis Kvam herad sikrar at vedtak for tildeling av særskild tilrettelagt bustad tilfredsstillar dei krav som blir stilt for legitimering av retten til å krevje meirverdiavgiftskompensasjon. Det vert tilrådd at kontrollutvalet støttar dette.

Kontrollutvalet tilrår vidare at uttale om resultatet av den forenkla etterlevingskontrollen vert levert til same møte som årsrekneskapen for 2025 skal handsamast. Det vert vanlegvis gjort i mai-møtet i 2026, sjølv om den nasjonale fristen er sett til 30.06.

Forenklet etterlevingskontroll av økonomiforvaltninga 2025

Risikovurdering

Forenklet etterlevingskontroll

- rekneskapsrevisor bidrar til at kontrollutvalet får hjelp til å sjå etter at det blir ført kontroll med den økonomiske forvaltninga foregår i samsvar med gjeldande bestemmelser og vedtak.

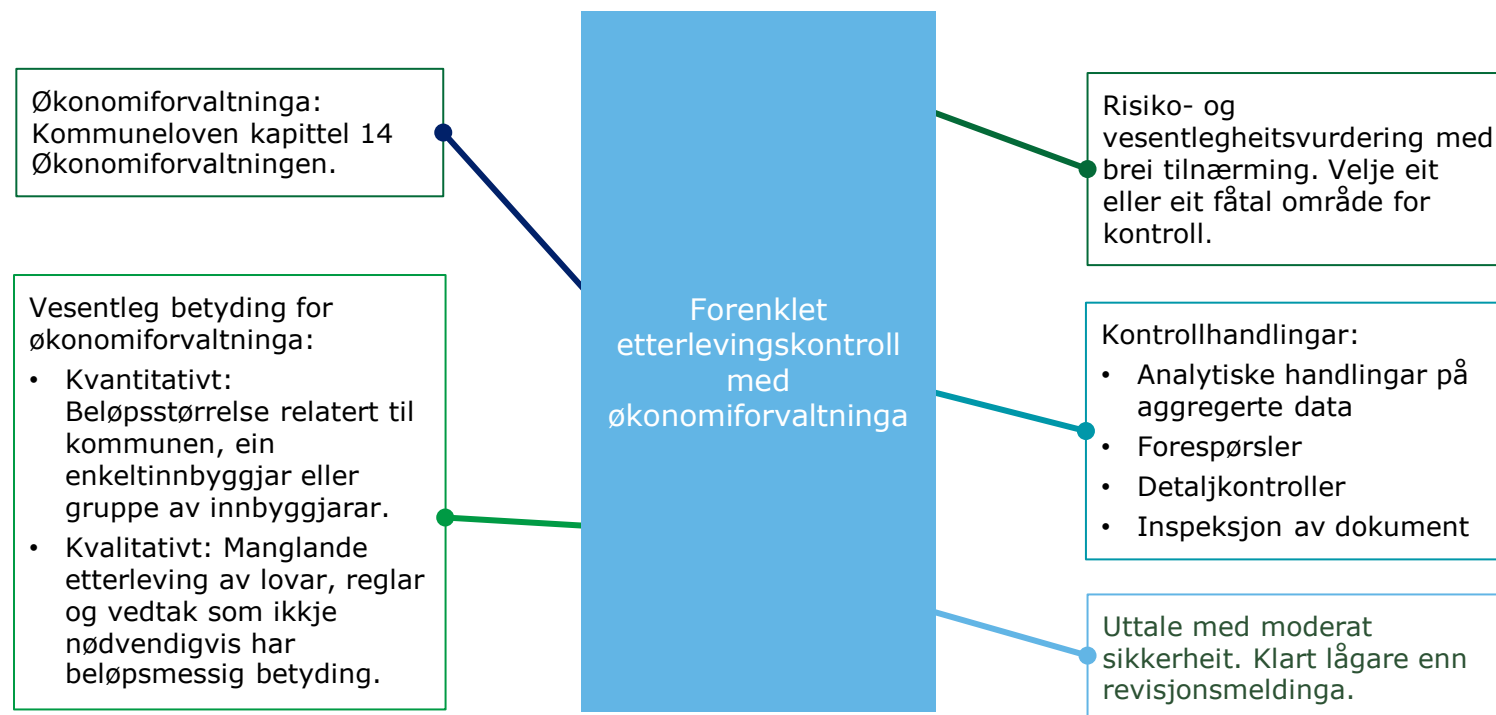
Kommuneloven § 24 -9:

Rekneskapsrevisor skal sjå etter om kommunen eller fylkeskommunen si økonomiforvaltning i hovudsak foregår i samsvar med bestemmelser og vedtak.

Revisor skal basere oppgåva på ein risiko- og vesentlegheitsvurdering, som skal leggjast fram for kontrollutvalet.

Revisor skal seinast 30. juni avgje ei skriftleg uttale til kontrollutvalet,..., om resultatet av kontrollen.

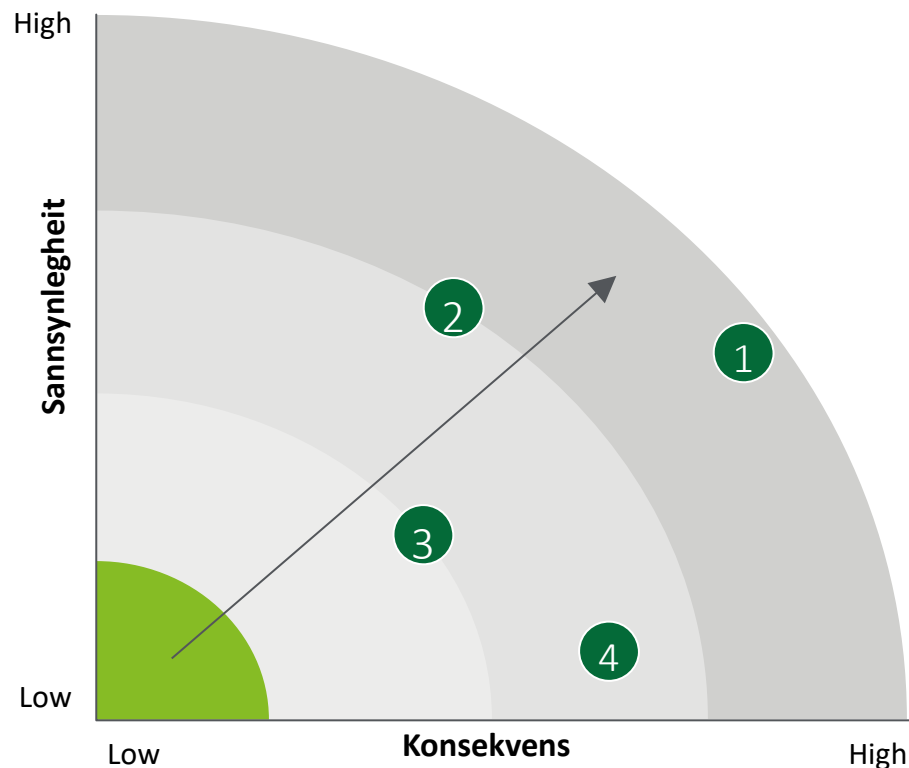
RSK 301: Forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen

Forenkla etterlevingskontroll med økonomiforvaltninga 2025

Risiko- og vesentlegheitsvurdering

- 1 Meirverdiavgiftskompensasjon tilrettelagte boliger
- 2 Investeringsprosjekt
- 3 Offentleg støtte
- 4 Avslutting av rekneskapen

- Innehald vedtaket informasjon om kva for ein funksjonsnedsetting beboer har?
- Innehald vedtaket informasjon om at beboar har behov for den særskilde tilpasninga som finnst i den tildelte bolig?

«Korleis sikrar Kvam herad at vedtak for tildeling av særskild tilrettelagt bolig tilfredsstillar dei krav som blir stilt for legitimering av retten til å krevje meirverdiavgiftskompensasjon?»

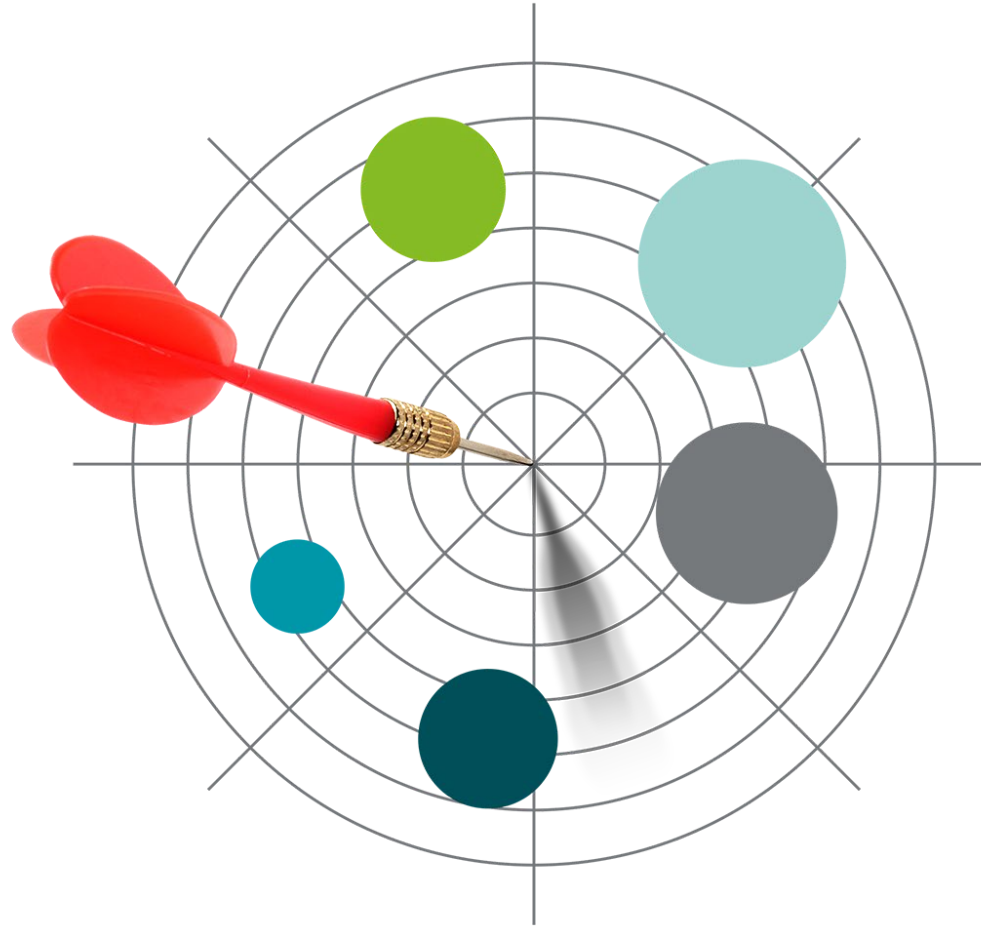
Deloitte AS and Deloitte Advokatfirma AS are the Norwegian affiliates of Deloitte NSE LLP, a member firm of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, a UK private company limited by guarantee (“DTTL”). DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL and Deloitte NSE LLP do not provide services to clients. Please see www.deloitte.com/about to learn more about our global network of member firms.

Deloitte Norway conducts business through two legally separate and independent limited liability companies; Deloitte AS, providing audit, consulting, financial advisory and risk management services, and Deloitte Advokatfirma AS, providing tax and legal services.

Deloitte provides leading professional services to nearly 90% of the Fortune Global 500® and thousands of private companies. Our people deliver measurable and lasting results that help reinforce public trust in capital markets and enable clients to transform and thrive. Building on its 180-year history, Deloitte spans more than 150 countries and territories. Learn how Deloitte’s approximately 460,000 people worldwide make an impact that matters at www.deloitte.com

This communication contains general information only, and none of Deloitte Touche Tohmatsu Limited (DTTL), its global network of member firms or their related entities (collectively, the “Deloitte organization”) is, by means of this communication, rendering professional advice or services. Before making any decision or taking any action that may affect your finances or your business, you should consult a qualified professional adviser.

No representations, warranties or undertakings (express or implied) are given as to the accuracy or completeness of the information in this communication, and none of DTTL, its member firms, related entities, employees or agents shall be liable or responsible for any loss or damage whatsoever arising directly or indirectly in connection with any person relying on this communication. DTTL and each of its member firms, and their related entities, are legally separate and independent entities.

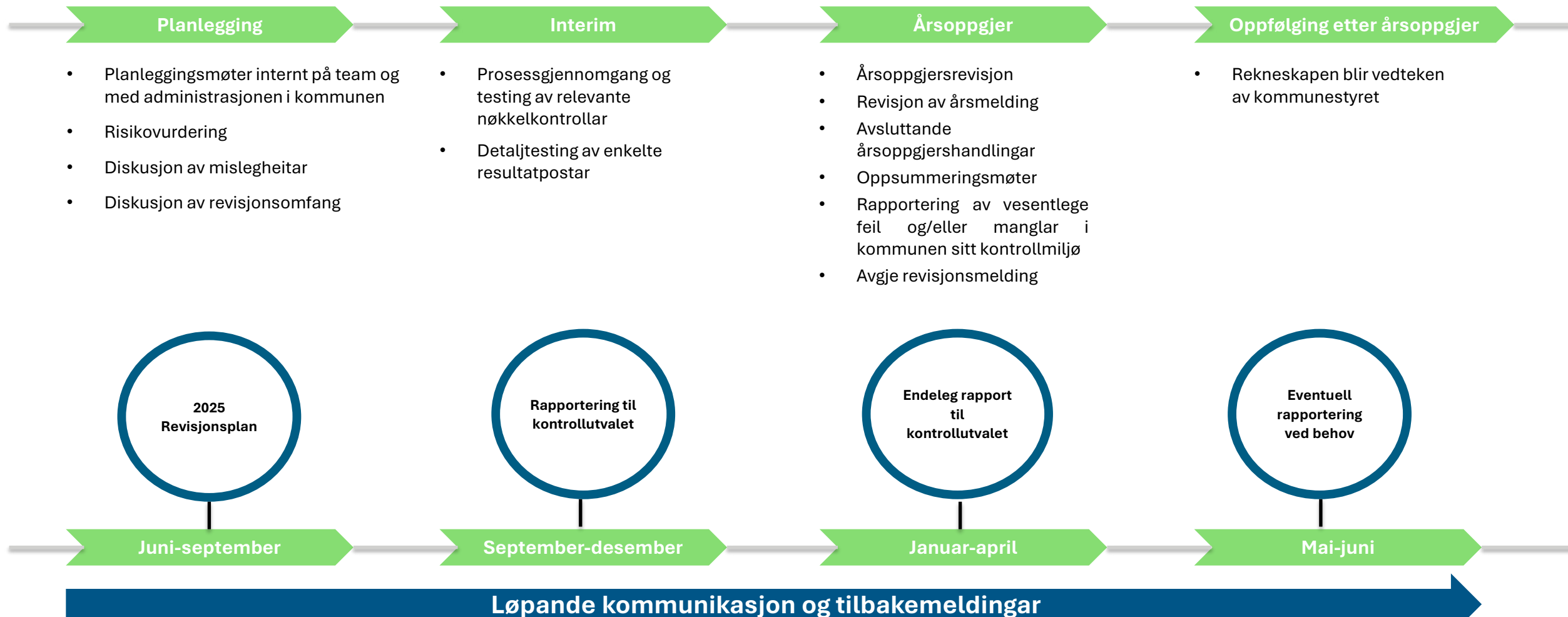

Revisjonsplan og risikovurdering 2025

Løpande kommunikasjon og rapportering

Tidsplan

Oversikten under viser forventa tidslinje i vår rapportering og kommunikasjon.
Vi vil kontinuerleg evaluere vår revisjonsplan og eventuelle endringar vil bli kommunisert.

Kontrollutvalets rollar

Vi bistår kontrollutvalet med å oppfylle sine oppgåver

Hovudformålet med revisors interaksjon med kontrollutvalet

Kommunisere planlagt omfang av revisjonen

Kommunisere tidsriktig relevante observasjonar frå interimsrevisjonen

Kommunisere tidsriktig relevante observasjonar frå årsoppgjersrevisjonen

- Ha løpande kontakt med kommunen sin valde revisor om revisjonen av årsrekneskapen, inkludert å påse at revisor utførar revisjonen på ein tilfredsstillande måte
- Vurdere og overvake revisor sin uavhengigheit
- Implementere retningslinje for involvering av revisor i andre tenester utover ordinær revisjon

Oppfølging av ekstern revisjon

Integritet i rapportering

- Vurdere revisor sine funn, vurderingar og omfanget av feil.
- Vurdere kompetanse og kapasitet i kommunen sin økonomifunksjon.
- Ta stilling til fullstendigheit, kvalitet og forståelegheit i kommunen si samla finansielle rapportering.
- Informere kontrollutvalet om resultatet av den lovfesta revisjonen.

- Vurdere kommunen sine prosessar og system for internkontroll og risikoidentifikasjon
- Vere pådrivar i den kontinuerlege utviklinga av internkontrollen, spesielt på område der vesentlege feil og/eller svakheiter er kjende.

Internkontroll og risiko

Varsling og mislegheiter

- Sikre at gode prosessar og prosedyrar er på plass for å handtere uregelmessigheiter.
- Nærstående transaksjonar

Revisjonsomfang og angrepsvinkel for 2025

Vår oppgåve

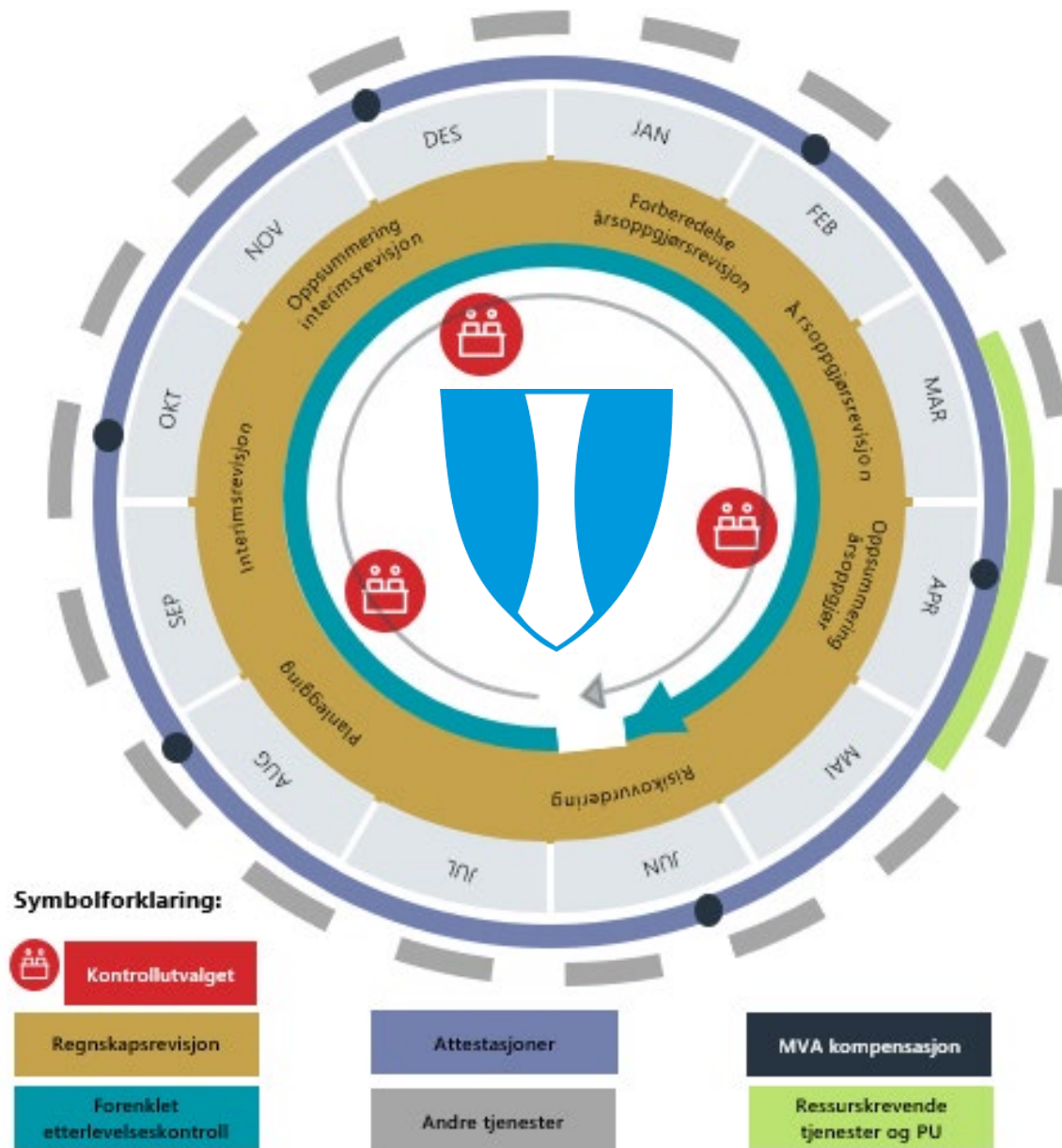
Vi gjennomfører revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Noreg, inkludert International Standards on Auditing. Revisjonsstandardane krev at vi etterlever etiske krav og planlegg og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggande tryggleik for at årsrekneskapen ikkje inneheld vesentleg feilinformasjon.

Betryggande tryggleik for at
årsrekneskapen ikkje inneheld
vesentleg feilinformasjon

Vi skal gje ei uttale:

- om **årsrekneskapen** er avgitt i samsvar med lov og forskrift og at det gir eit rettvise bilette i samsvar med god kommunal rekneskapsskikk i Noreg.
- at dei disposisjonane som ligg til grunn for rekneskapen er i samsvar med **budsjettvedtak**, og at beløpa i årsrekneskapen ikkje har vesentlege forskjellar frå regulert budsjett.
- at opplysningane i **årsberetninga** er konsistente med årsrekneskapen og i samsvar med lov og forskrift.
- at leiinga har oppfylt si plikt til å sørge for ordentleg og oversiktleg **registrering og dokumentasjon** av kommunen sine rekneskapsopplysningar i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Noreg.

Revisjonsplan

Revisjonsprosessen

	1. Interim	2. Årsoppgjer	3. Rekneskapsavlegging
Mål	Forståing av verksemda og den interne kontrollen	Avdekke eventuelle svakheiter og vesentlege feil	Avleggje årsrekneskapen utan vesentlege feil
Handlingar	- Gjennomgang av internkontroll-dokumentasjon og rutinar, inkludert evt. endringar i relevante rutinar. - Møte med administrasjonen - Oppfølging av endringar i regelverk - Detaljtestar - Kontroll av dokumentasjon av utgifter i samband med kontroll av momskompensasjonen	Substanstesting - Analytiske testar - Detaljtestar - Avstemming mot eksterne bekreftelsar Gjennomgang av balansedokumentasjon	- Møte med administrasjonen - Oppfølging av endringar i regelverk - Oppsummering av revisjonshandlingar
Resultat	Tryggleik for at nødvendige rutinar og kontrollar er utarbeida og implementerte	Stadfeste at rapporteringa ikkje inneheld vesentlege feil	Avgje revisjonsberetning
Tidspunkt	September-november	Februar-april	15. april

Risikovurdering

Kvam herad 2025

 Lav

 Middels

 Høy

Område	Kommentar	Risikonivå
Inntekter –andre salgs-og leieinntekter, overføringsinntekter	Mange og store transaksjonar av ulik art og insentiv for mislegheiter knytt til inntektsføring.	
Merverdiavgift	Komplisert regelverk, mange transaksjonar, mange tilsette involvert i prosessering av inngåande faktura og utfakturering. Risiko for forelding ved meirverdiavgiftskompensasjon og at kommunen urettmessig gjer krav på kompensasjon.	
Pensjon	Vesentlege forpliktingar og midlar, kompliserte regelverk og rekneskapsmessig handsaming, viktig for den enkelte tilsette at opplysningar er korrekt registrerte hos pensjonsleverandør.	
Skilje investering/drift	Forskrift og standard regulerer avgrensing. Vesentleg for tilgang til lånefinansiering.	
Skatteinntekter og rammetilskudd	Risiko for at ikkje alle inntekter er ført i rekneskapen.	
Utgifter	Risiko knytt til regelverk for offentlig anskaffing og mange tilsette involvert i prosessering av inngåande faktura.	
Anleggsmidlar	Vesentlege verdier. Risiko for feilaktig aktivering og manglande avskrivningar. Store investeringar.	

Risikovurdering

Kvam herad 2025

Lav

Middels

Høy

Område	Kommentar	Risikonivå
Bank	Risiko knytt til tilgang til bankkontoar og utbetalingsrutinar.	
Låneopptak	Låneopptak vert regulert av kommunelov og kommunestyret sitt budsjettvedtak. Minimumsavdrag viktig storleik.	
Bundne fond	Risiko for at avsetjing og bruk ikkje er i høve lov, forskrift eller gjevar sine vilkår.	
Avslutting av rekneskapen	Kommunestyret sitt budsjettvedtak sett rammer for disponering og inndecking. Budsjett- og rekneskapsforskrifta regulerer avslutning. Historisk avdekka feil knytt til avslutting av rekneskapen.	
Kundefordringar	Fordringsmasse består av mange mindre fordringar, liten risiko for vesentlege feil. Risiko for svakheit i rutinar for purring og tapsavsetjing. Låg risiko for tap for kommunale avgifter og eigedomsskatt grunna legalpant.	
Andre kortsiktige fordringar	Risiko for at verdi på fordring ikkje er tilstades. Risiko knytt til storleik på krav ressurskrevande tenester grunna nøyaktigheit og tidsriktigheit av utrekning.	

Risikovurdering

Kvam herad 2025

Lav

Middels

Høy

Område	Kommentar	Risikonivå
Aksjar og andelar	Risiko for at verdi på aksjene ikke er til stades.	
Annan kortsiktig gjeld	Risiko for at ikkje all gjeld er bokført eller at gjelda er forfalt.	
Noteopplysingar	Risiko for at notar inneheld feil eller at forskriftsbestemte noteopplysingar manglar.	
Leverandørgjeld	Risiko for at ikkje all gjeld er bokført eller at gjelda er forfalt.	
Offentlege avgifter	Risiko for manglar og feil ved innberetning meirverdiavgift, arbeidsgjevaravgift og forskottstrekk. Risiko for at offentlege avgifter ikkje vert betalt tidsriktig og at det ikkje er tilstrekkeleg med midlar på skattetrekkskonto.	
Løn	Svært mange transaksjonar gjev liten risiko for vesentlege feil i rekneskapen. Velfungerande prosess, rutiner og kontrollar.	
Reiseutgifter	Risiko for at formalkrav og dokumentasjonskrava ikkje vert etterlevd. Elektronisk handsaming med attestering og anvising reduserer risiko.	

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited (“DTTL”), its global network of member firms, and their related entities (collectively, the “Deloitte organization”). DTTL (also referred to as “Deloitte Global”) and each of its member firms and related entities are legally separate and independent entities, which cannot obligate or bind each other in respect of third parties. DTTL and each DTTL member firm and related entity is liable only for its own acts and omissions, and not those of each other. DTTL does not provide services to clients. Please see www.deloitte.no to learn more.

Deloitte Norway conducts business through two legally separate and independent limited liability companies; Deloitte AS, providing audit, consulting, financial advisory and risk management services, and Deloitte Advokatfirma AS, providing tax and legal services.

Deloitte is a leading global provider of audit and assurance, consulting, financial advisory, risk advisory, tax and related services. Our global network of member firms and related entities in more than 150 countries and territories (collectively, the “Deloitte organization”) serves four out of five Fortune Global 500® companies. Learn how Deloitte’s approximately 415,000 people make an impact that matters at www.deloitte.no.

Saksframlegg

Saksnr: 2024/91-21

Saksbehandlar: Miriam Akkouche

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Kvam herad, Kontrollutvalet	19/25	30.09.2025

Forvaltningsrevisjonsrapport av barneverntenesta i Kvam herad

Forslag til innstilling

1. Heradsstyret tek rapport etter gjennomført forvaltningsrevisjon av barneverntenesta i Kvam herad til etterretning.
2. Heradsstyret ber rådmann sørge for følgende tiltak:
 1. Går i dialog med nokre av dei offentlege instansane som melder, for å identifisere eventuelle tiltak for å sikre at dei får tilstrekkeleg informasjon og tilbagemelding innanfor regelverket.
 2. Etablere undersøkingsplan og undersøkingsrapport i samband med alle undersøkingar.
 3. Gjennomføre ei oppdatert kartlegging av behovet for hjelpetiltak for å identifisere eventuelle behov for å utvikle nye tiltak.
 4. Sikre at det blir utarbeidd tiltaksplanar for alle barn med vedtak om hjelpetiltak og at tiltaksplanane blir evaluerte.
 5. Sikre at barna sin medverknad i eigen sak og korleis barneverntenesta vurderer og vektlegg barnet sine fråsegn og observasjonar, blir tilstrekkeleg dokumenterte i alle delar av saksprosessen.
 6. Sikre at barna blir informert om retten til tillitsperson og at dette blir dokumentert.
 7. Sikre at barnevernstenesta si vurdering av at fosterforeldre er skikka og andre vurderingar som er relevant for barnet i samband med val av fosterheim, blir dokumentert i barnet si saksmappe.
 8. Etablere skriftlege rutinar for gjennomføring av tilsynsbesøk, samt sikre at etablerte rutinar for oppnemning og oppfølging av tilsynsførar blir etterlevd.
 9. Sikre at alle samarbeidsavtalar barneverntenesta har med andre relevante aktørar knytt til det førebyggjande arbeidet blir følgt opp og evaluerte.
3. Heradsstyret ber rådmannen utarbeide handlingsplan til kontrollutvalet innan 15.02.26 som viser kva tiltak som skal setjast i verk for å følgje opp pkt. 2 i vedtaket, når tiltaka skal setjast i verk, status i arbeidet og kven som skal ha ansvar for iverksetjinga.

Samandrag

Kontrollutvalet har motteke forvaltningsrevisjon av barneverntenesta frå Deloitte. Føremålet med denne saka er at kontrollutvalet skal behandle rapporten og vedta innstilling til heradsstyret som gjer endeleg vedtak i saka.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Miriam Akkouche
rådgjevar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Vedlegg

- 1 Rapport etter forvaltningsrevisjon av barneverntenesta i Kvam herad.pdf

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Heradsstyret vedtok plan for forvaltningsrevisjon for 2024-2028 i heradsstyremøte den 09.05.2024. Etter ei risiko- og vesentlegvurdering frå revisor vart barnevern sett øvst på lista over prosjekt som ein skulle prioritere.

Kontrollutvalet behandla prosjektplanen den 10.09.2024, og utvalet vedtok i sak PS 35/24:

1. Kontrollutvalet bestiller forvaltningsrevisjon innan barneverntenesta i Kvam herad frå Deloitte AS, med utgangspunkt i forslag til prosjektplan og ev. innspel under drøftinga i møtet.
2. Ev. ny korrigert prosjektplan vert å sende sekretariatet innan 24.09.2024. Dersom korrigeringar, har kontrollutvalsleiar i samråd med sekretariatet, fullmakt til å godkjenna den endelege prosjektplanen.
3. Det vert akseptert ein samla timeressurs på inntil det timetal som ligg i forslag til prosjektplan, under føresetnad av at maksimalt 258 timar fakturerast i 2024.
4. Det vert også akseptert følgjande opsjonar:
 - a) Inkludering av problemstillingar knytt til fosterheimar i forvaltningsrevisjonen, inntil 85 timar.
 - b) Presentasjon av rapporten i Kvam heradsstyre fakturert etter timeforbruk, inntil 6 timar.
5. Kontrollutvalet ønskjer at revisjonsrapport er klar frå Deloitte si side innan 19.08.2025, ferdig verifisert og med rådmannen sin uttale vedlagt og/eller innarbeidd.

Av prosjektplanen går det fram at føremålet med forvaltningsrevisjonen er:

«Føremålet med forvaltningsrevisjonen vil vere å undersøke om barneverntenesta etterlever sentrale krav knytt til sakshandsaming og oppfølging av barn i barneverntenesta..»

Med bakgrunn i føremål har revisor formulert følgjande problemstillingar:

1. **I kva grad har Kvam herad etablert tilfredsstillande system og rutinar for mottak og handsaming av bekymringsmeldingar?**
 - a) I kva grad er arbeidet med bekymringsmeldingar organisert på ein hensiktsmessig måte?
 - b) Blir meldingar handsama innan fristen på ei veke?
 - c) Blir henlagde meldingar tilstrekkeleg grunngjeve?
 - d) Blir det gitt tilbakemelding til meldar om mottak og handsaming av meldinga?
2. **I kva grad har Kvam herad etablert tilstrekkelege rutinar for igangsetting og gjennomføring av undersøkingar?**
 - a) Blir undersøkingane gjennomført innanfor fristen på tre (eventuelt seks) månadar?
 - b) Blir undersøkingane tilstrekkeleg dokumenterte?
 - i. Blir det utarbeidd plan for undersøkingane?
 - ii. Blir gjennomføringa, observasjonar og konklusjonar tilstrekkeleg dokumentert og kvalitetssikra?
 - iii. Blir barnet si stemme tilstrekkeleg dokumentert i undersøkinga?
3. **I kva grad har Kvam herad etablert system og rutinar for iverksetting og oppfølging av hjelpetiltak?**
 - a) Blir hjelpetiltaka iverksett innan rimeleg tid?
 - b) Blir det utarbeidd tiltaksplanar for alle vedtekne hjelpetiltak?
 - c) Blir hjelpetiltaka tilstrekkeleg følgt opp, evaluert og eventuelt korrigert?
 - d) Blir barns medverking tilfredsstillande dokumentert?

4. I kva er det etablert tilstrekkeleg system og rutinar for førebyggjande arbeid som involverer barneverntenesta i tenester til barn og unge?

- a) Har Kvam herad etablert mål og planar for det førebyggjande arbeidet i kommunen?
- b) I kva grad er det etablert system og rutinar for samarbeid mellom barneverntenesta og andre aktørar i det førebyggjande arbeidet i kommunen (som til dømes skule, barnehage, politi, helsestasjon, PPT)?

Deloitte har i tillegg levert følgjande problemstilling som opsjon:

5. I kva grad har kommunen etablert system og rutinar for å sikre tilstrekkeleg oppfølging og tilsyn av barn i fosterheimar?

- a) Har kommunen tilgang til tilstrekkeleg med fosterheimar?
- b) I kva grad rekrutterast fosterheimar i barnet sin familie og nære nettverk?
- c) I kva grad er det etablert rutinar for godkjenning av fosterheimar?
- d) I kva grad er det etablert tilfredsstillande rutinar knytt til oppfølging av barn sin situasjon i fosterheim?
 - i. Er det etablert omsorgsplan for barna?
 - ii. Blir det gjennomført tilstrekkeleg med oppfølgingsbesøk?
 - iii. Blir oppfølgingsbesøka tilstrekkeleg dokumenterte?
 - iv. Blir barn sin medverknad i eigen sak tilfredsstillande dokumentert?
 - v. Gir barneverntenesta fosterforeldre naudsynt råd og rettleiing?
 - vi. Er det etablert rutinar for oppfølging av biologiske foreldre?
 - vii. I kva grad klarer kommunen å førebygge utilsikta flyttingar?
- e) I kva grad er det etablert en tilfredsstillande ordning knytt til tilsyn med fosterheim?

Revisor orienterte om status i møte 18.02.2025 og seinare i møte 06.05.2025. I maimøtet informerte revisor om at hovuddelen av rapporten var klar, og at rapporten kunne sendast til høyring hjå heradet.

Vedtakskompetanse

Kontrollutvalet har mynde til å gjennomføre forvaltningsrevisjonar medan det er heradsstyret som har mynde til å vedta revisjonsrapporten, jf. kommunelova § 23-2 jf. §§ 23-3 og 23-5.

Vurderingar og verknader

Bestilling av forvaltningsrevisjonsrapport av kontrollutvalet i Kvam herad i sak PS 35/24 i møte 10.09.2024. Oppdraget frå Deloitte AS vart gjennomført i tidsrommet september 2024 og september 2025.

Revisjonen har gjennomført seks intervju med totalt 14 personar. I tillegg har dei gjennomgått aktuell dokumentasjon. Dei har også gjennomført stikkprøvekontrollar av sakspapir knytt til vedtak om hjelpetiltak (5 sakar), barn som bur i fosterheim (5 sakar), samt eit utval bekymringsmeldingar som er henlagt av tenesta (8 sakar).

Revisor skriv mellom anna dette i rapporten:

Kvam herad har i all hovudsak etablert tilstrekkeleg system og rutinar for førebyggjande arbeid retta mot barn og unge som involverer barneverntenesta. Kvam herad har etablert mål og planar for det førebyggjande arbeidet i kommunen i tråd med barnevernlova § 15-1 og det er etablert system og rutinar for samarbeid mellom barneverntenesta og andre aktørar i det førebyggjande arbeidet i kommunen. Undersøkinga viser også at det er inngått fleire samarbeidsavtalar mellom barneverntenesta og relevante aktørar. Ein del av desse avtalane har ikkje blitt evaluert i tråd med avtalen og ikkje alle samarbeid blir følgt opp med avtalte møtepunkt.

På bakgrunn av funn og vurderingar i undersøkinga tilrår revisjonen at Kvam herad sett i verk følgjande tiltak:

1. Går i dialog med nokre av dei offentlege instansane som melder, for å identifisere eventuelle tiltak for å sikre at dei får tilstrekkeleg informasjon og tilbakemelding (innanfor regelverket).
2. Sørgjer for at det blir etablert undersøkingsplan og undersøkingsrapport i samband med alle undersøkingar.
3. Gjennomfører ei oppdatert kartlegging av behovet for hjelpetiltak for å identifisere eventuelle behov for å utvikle nye tiltak.
4. Sikrar at det blir utarbeidd tiltaksplanar for alle barn med vedtak om hjelpetiltak og at tiltaksplanane blir evaluerte.
5. Sikrar at barna sin medverknad i eigen sak og korleis barneverntenesta vurderer og vektlegg barnet sine fråsegn og observasjonar, blir tilstrekkeleg dokumenterte i alle delar av saksprosessen.
6. Sikrar at barn blir informert om retten til tillitsperson og at dette blir dokumentert.
7. Sikrar at barneverntenesta si vurdering av fosterforeldre sin eignaheit og andre vurderingar som er relevant for barnet i samband med val av fosterheim, blir dokumentert i barnet si saksmappe.
8. Etablerer skriftlege rutinar for gjennomføring av tilsynsbesøk, samt sikrar at etablerte rutinar for oppnemning og oppfølging av tilsynsførar blir etterlevd.
9. Sikrar at alle samarbeidsavtalar barneverntenesta har med andre relevante aktørar knytt til det førebyggjande arbeidet blir følgt opp og evaluerte.

Rådmannen skriv mellom anna følgjande i sin høyringsuttale:

Deloitte sine skildringar vedrørande rutinar er kjent for barneverntenesta. Tenesta har over tid hatt manglande kapasitet utover kjerneoppgåver. Utvikling og systemarbeid er noko av det som bærer konsekvensane av dette, derunder revidering av rutinar samarbeid på systemnivå. Tenesta har utvikla og bruker fleire malar som sikrar at dokumenteringa er forsvarleg og etterfølgjer lovkrav, men justeringane av praksis er ikkje oppdatert i rutineane. Det same gjeld samarbeidsmøte og justering av samarbeidsavtaler på systemnivå. Dette er og oppgåver som blir nedprioritert for å holde fokuset på god og forsvarleg drift. Dette er ein kjent problemstilling for tenesta og det blir arbeida med å prioritere arbeidet, styrke rutineane og få gjennomført samarbeidsmøta etter tenesta sin eigen målsetning.

Dei er dermed kjent med nokon av dei tilrådingane som vert løfta av revisjonen. Rådmannen peiker på kapasitet i tenesta som ei utfordring mot å gjere andre oppgåver utover kjerneoppgåva. Dei nemnar at dei skal prioritere å styrke rutineane og få gjennomført samarbeidsmøte.

Vidare skrivar rådmannen følgjande:

Kapasitetsutfordringar i tenesta har som konsekvens av utilsikta fråvær av tilsette, eller arbeidsoppgåver utover ordinær drift er krevjande. Fråvær blir blant anna løyst av ekstraordinær innsats frå dei tilsette. I 2024 starta barneverntenesta opp med eigentilsyn i regi av Statsforvalteren, deretter vart forvaltningsrevisjon igangsett. Dette er forhold som ligg utanfor den ordinære drifta, men som krev ressursar frå dei tilsette og som påverkar prioriteringane til tenesta. Fleire av dei forholda som Deloitte sin rapport peikar på som forbettringsområder er blant anna konsekvensar av arbeidsoppgåver som ikkje var forutsett. Samstundes ser tenesta behov for å styrke internkontroll og rutinearbeid for å forebygge og hindre lovbrøt i enkeltsaker, herunder arbeid med tiltaksplanar, oppfølging og tilsyn av fosterbarn.

Rådmann peiker og på at fleire av forholda er konsekvensar av arbeidsoppgåver som ikkje var føresett. Dei ser likevel behov for å styrke internkontroll og rutinearbeid for å forebygge og hindre lovbrøt i enkeltsaker, slik som arbeid med tiltaksplanar, oppfølging og tilsyn av fosterbarn.

Rådmannen påpeikte revisors oppmoding til dialog om kva dei ulike aktørane opplever manglar i form av tilbakemeldingar – samstundes som revisor viser til at tenesta overheld lovkrava knytt til tilbakemeldingar.

Rådmannen svarar følgjande på det:

Ein vil her igjen påpeike omsynet barneverntenesta må ta, både til kva lovverket seier om tilbakemelding, kva samtykke som blir gitt og kva som vurderast som naudsynt informasjon. Barneverntenesta vurderer individuelt om det er grunnlag for å gi ytterlegare informasjon i den enkelte sak. I dei tilfelle barneverntenesta vurderer det er behov for, og foreldra samtykker til det, tilstreber ein å ha eit samarbeid med skule, barnehage og eventuelt andre instansar i barneverntenesta sine tiltakssakar.

Det blir dermed peika på at det er nokre vurderingar som må gjerest undervegs knytt til tilbakemeldingar, og at barneverntenesta vurderer individuelt om det er grunnlag for å gi ytterlegare informasjon i enkelte sakar.

Rådmannen skriv til slutt i høyringsuttalen:

Forvaltningsrevisjonen har teke lang tid, og det har hatt ein påverknad på dei tilsette. Tenesta er og usikker på rapporten sin relevans knytt opp til eit allereie pågåande tilsyn gjennom Statsforvalteren. Barneverntenesta peiker på at overgangen til eit nytt fagsystem har kravd at tenesta har måtta utarbeida nye arbeidrutinar og nye måtar å jobbe på. Fagprogrammet i seg sjølv bidreg til å minske risikoen for at rutinar og fristar ikkje blir overheldt.

Rådmannen legg vekt på at eigentilsynet i regi av Statsforvaltaren skjer samstundes som rapporten har vorte utarbeida. Dei har dermed starta eit forbetningsarbeid saman med Statsforvaltaren i same periode. Bestilling av forvaltningsrevisjonsrapport vart gjort med grunnlag frå ei risiko- og vesentlegvurdering av områda i heradet, kor barneverntenesta vart trekt fram som eit område som ein burde sjå nærmare på. At det har skjedd eit parallelt arbeid viser at det har vore bevisstheit rundt behovet for å sjå nærmare på tenesta, sjølv om det kan ha kravd ekstra ressursar hjå dei tilsette i ein gitt periode.

Sekretariatet vurderer at revisor har gjennomført eit godt og solid arbeid med forvaltningsrevisjon av barneverntenesta. Føremålet var å undersøke om barneverntenesta etterlever sentrale krav knytt til sakshandsaming og oppfølging av barn i barneverntenesta. Deloitte har svart på problemstillingane i den vedtekne prosjektplanen og kome med ein del tilrådingar til heradet for å betre kvaliteten innan dette viktige feltet. Rådmannen har i sin høyringsuttale kome med tilbakemeldingar til rapporten, og viser til forbetningsområde hjå tenesta som dei allereie er kjent med, og korleis dei kan forbetre seg på dei områda.

Konklusjon

Forslag til innstilling i sakea byggjer på forslag til tiltak i rapporten. På bakgrunn av dette vert det tilrådd at kontrollutvalet innstiller på at heradsstyret ber rådmannen sørge for å lage ein handlingsplan til kontrollutvalet som viser kva tiltak som skal setjast i verk for å følgje opp tilrådingane i rapporten, når tiltaka skal setjast i verk (eventuelt status i arbeidet) og kven som skal ha ansvaret for iverksettinga.

Kontrollutvalet har eit spesielt ansvar for å følgje opp at heradsstyret sine vedtak i samband med rapportar om forvaltningsrevisjon vert følgt opp. Det vert vist til kommunelova § 23-2, e) der dette står:

«Kontrollutvalget skal påse at:

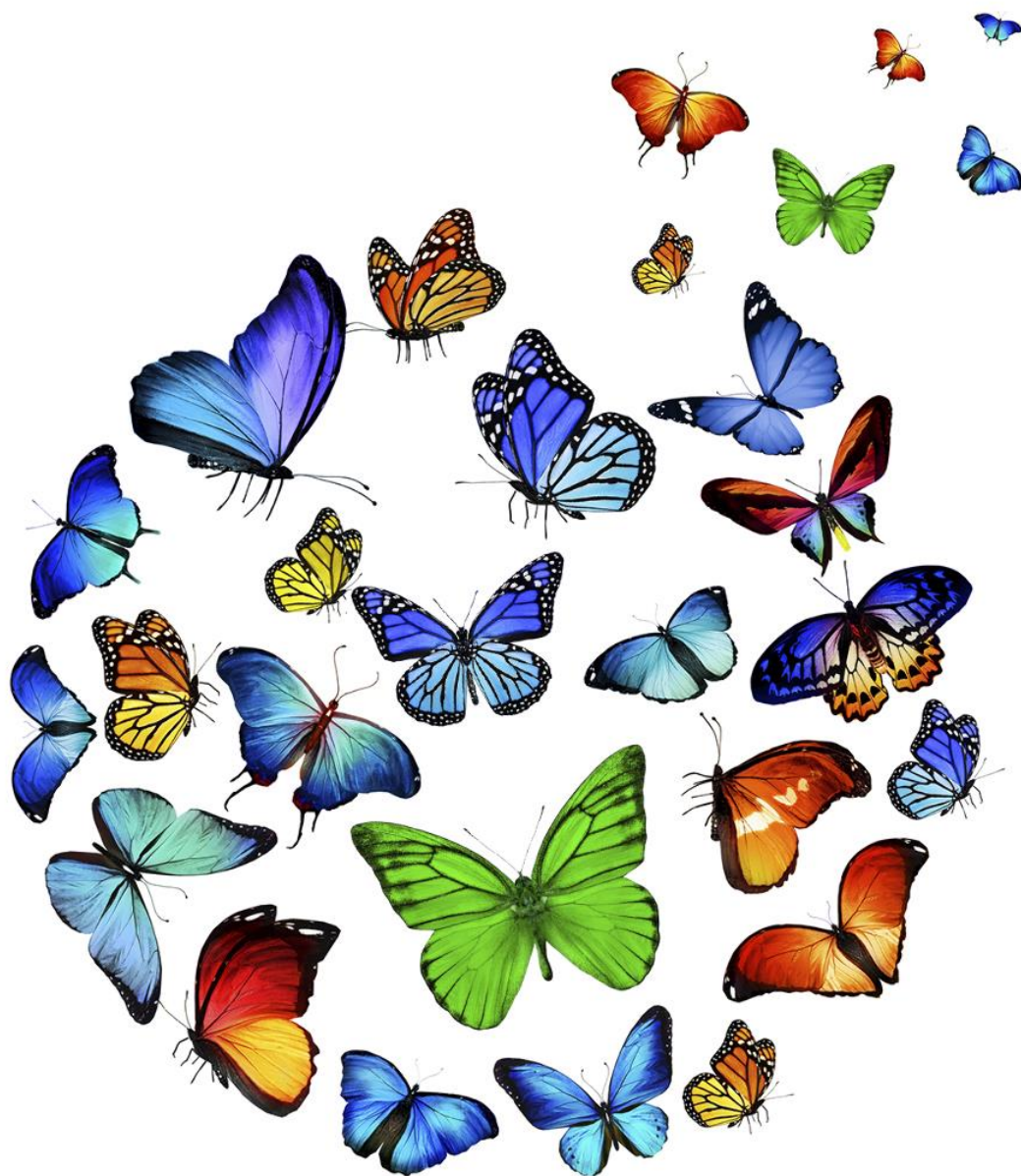
e) vedtak som kommunestyret eller fylkestinget treffer ved behandlingen av revisjonsrapporter, blir fulgt opp.»

Vidare står det dette i «Forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner» § 12:

«Kontrollutvalget skal påse at kommunestyrets eller fylkestingets vedtak i tilknytning til behandlingen av rapporter om forvaltningsrevisjon følges opp. Kontrollutvalget skal gi rapport til kommunestyret eller fylkestinget om hvordan kommunestyrets eller fylkestingets merknader til rapport om forvaltningsrevisjon er blitt fulgt opp. Det skal også rapporteres om tidligere saker som etter utvalgets mening ikke er blitt fulgt opp på en tilfredsstillende

måte.»

Rapportering frå kontrollutvalet til heradsstyret i tråd med forskrifta skjer normalt i samband med at utvalet årleg legg fram si årsmelding for heradsstyret til godkjenning.

«Forvaltningsrevisjon av
barneverntenesta»

September 2025

Rapporten er utarbeidd for Kvam
herad av Deloitte AS.

Deloitte AS
Postboks 6013 Postterminalen,
5892 Bergen
tlf: 55 21 81 00
www.deloitte.no
forvaltningsrevisjon@deloitte.no

Samandrag

Deloitte har gjennomført ein forvaltningsrevisjon av barneverntenesta i Kvam herad. Prosjektet blei bestilt av kontrollutvalet i Kvam herad i sak PS 35/24 i møte 10.09.2024. Oppdraget blei gjennomført i tidsrommet september 2024 og september 2025.

Revisjonen har gjennomgått aktuell dokumentasjon og gjennomført seks intervju med totalt 14 personar. I tillegg har revisjonen gjennomført ein stikkprøvekontroll av saksmapper knytt til vedtak om hjelpetiltak (5 saker), barn som bur i fosterheim (5 saker), samt eit utval bekymringsmeldingar som er henlagt av tenesta (8 saker).

Under følgjer eit samandrag av hovudfunna i revisjonen.

Bekymringsmeldingar

Revisjonen si vurdering er at Kvam herad har organisert arbeidet med bekymringsmeldingar på ein hensiktsmessig måte og at det er etablert rutinar for mottak, handsaming og henlegging av bekymringsmeldingar. Det blir også gitt tilbakemeldingar til melder jf. barnevernlova § 2-1. Samtidig blir det gitt uttrykk for at ikkje alle instansane som melder opplever å ha få tilstrekkeleg informasjon og tilbakemelding i alle saker. Det kan derfor vere behov for å vurdere om det er behov for dialog med nokre av dei offentlege instansane som melder, for å identifisere eventuelle tiltak for å sikre at dei får tilstrekkeleg informasjon og tilbakemelding (innanfor regelverket).

Undersøkingar

Dersom det rimeleg grunn til å anta at det føreligg forhold som kan gi grunnlag for å iverksette tiltak etter lova, skal barneverntenesta undersøke forholdet. Det er eit lovpålagt krav å gjennomføre undersøkingar snarast mogleg og innan tre månadar (i særlege tilfelle kan barneverntenesta utvide undersøkingstida til inntil seks månadar totalt). Forvaltningsrevisjonen viser at barneverntenesta i Kvam herad gjennomfører undersøkingar innanfor fristen på tre månadar (eventuelt seks månadar). Dette er i tråd med barnevernlova § 2-1. **Undersøkjingsplan** og **undersøkjingsrapport** er viktige dokument for å sikre at undersøkjingsarbeidet blir gjennomført på ein systematisk og etterprøvbar måte og at det blir gjennomført mest mogleg hensiktsmessige undersøkingar. Undersøkinga viser at det er utarbeidd skriftlege rutinar for utarbeiding av både undersøkjingsplan og undersøkjingsrapport og at hensiktsmessige malar for plan og rapport er tilgjengeleg for dei tilsette i barneverntenesta sitt fagsystem. Stikkprøvekontrollen viser at det manglar undersøkjingsplanar i nokre av sakene, der undersøkinga var gjennomført for over 10 år sidan, samt i ei nyare sak. Revisjonen ønskjer å understreke at god planlegging av undersøkinga er viktig for å sikre at vesentleg moment blir undersøkt. I dei føreliggande undersøkjingsplanane, meiner revisjonen at innhaldet i planane verkar hensiktsmessige og at dei planlagde aktivitetane verkar å vere tilpassa bekymringsmeldinga(ne). Det manglar også undersøkjingsrapport i ei sak av nyare dato. Dette er ikkje i tråd med tilrådingane i sakshandsamingsrundskrivet frå Barne,- ungdom- og familiedirektoratet (Bufdir). Revisjonen meiner at manglande undersøkjingsrapport kan medfører at relevante vurderingar undervegs ikkje blir tilstrekkeleg dokumentert eller at vurderingsgrunnlaget blir uoversiktleg. Vidare viser undersøkinga at **barnet si stemme i undersøkinga** har blitt tilstrekkeleg dokumentert i dei sakene der barnet har vore i ein alder der dei kan uttale seg og at barnet si stemme er dokumentert gjennom observasjonar og samtalar med vaksne rundt familien i saker der barnet er for ungt til å uttale seg direkte. Samtidig meiner revisjonen at det likevel ikkje er tilstrekkeleg dokumentert at barneverntenesta har

gjennomført egne observasjonar i tråd med Bufdir si retningslinje for utredning av omsorgssituasjonar for barn mellom 0-6 år i alle saker.

Hjelpetiltak

Undersøkinga viser at Kvam herad har **tilgang til ei rekke hjelpetiltak** og at eit fleirtal av desse blir levert lokalt. Det blir vidare peikt på at hjelpetiltaka frå Bufetat opplevast som lite tilgjengelege og at barnevernstenesta sjølv ønskjer å utvikle hjelpetiltak for å dekke behovet. Revisjonen meiner at Kvam herad bør vurdere gjennomføre ei oppdatert kartlegging av kva tiltak tenesta og familiane opplever å mangle, for så å gjere ei vurdering av behovet. Vidare har ikkje revisjonen avdekket forhold som tilseier at hjelpetiltak frå barnevernstenesta ikkje blir iverksett i rimeleg tid. Revisjonen meiner også at det er positivt at barnevernstenesta tilbyr kompensierende tiltak i saker der ein til dømes ventar på tilbagemelding frå Bufetat.

Når det gjeld **tiltaksplanar**, visar undersøkinga at det blir utarbeidd tiltaksplan i eit stort fleirtal av saker der er vedtatt hjelpetiltak, men at det ikkje blir utarbeidd tiltaksplanar for alle saker. Undersøkinga viser også at det ikkje blir utarbeidd tiltaksplanar der barn i fosterheim har vedtak om hjelpetiltak. Manglande tiltaksplan er ikkje i tråd med barnevernlova § 8-1 andre ledd, der det går fram at det skal utarbeidast plan for vedtekne hjelpetiltak. Vidare manglar det også dokumentasjon på at **barna har medverka til eigen tiltaksplan** i nokre av dei kontrollerte sakene. Tenesta viser til at det kan vere utfordrande å engasjere barn og foreldre i eigen tiltaksplan. Manglande medverknad frå barn i eigen tiltaksplan er ikkje i samsvar med barnevernslova § 1-4. Vidare viser undersøkinga at ein del av dei etablerte tiltaksplanane ikkje blir evaluerte. Revisjonen vil understreke at tiltaksplanar er eit viktig verkøy for å sikre systematisk, heilskapleg og etterprovbar oppfølging av tiltaka som blir sett i verk for det enkelte barn. Ein viktig dimensjon med systematiske og dokumenterbare evalueringar er å unngå at barn lever under omsorgssvikt fordi ein vidarefører hjelpetiltak som ikkje betrar barnet sin (eller familien sin) situasjon. Det kan også medføre at ein vidarefører hjelpetiltak utan at det er behov for det.

Fosterheim

Undersøkinga viser at Kvam herad på revisjonstidspunktet hadde eit tilstrekkeleg antall fosterheimar tilgjengeleg og revisjonen meiner at barnevernstenesta si rutine for korleis ein arbeider med rekruttering av fosterheimar gjer godt greie for prosessen. Revisjonen meiner vidare at dette indikerer at barnevernstenesta arbeider på ein hensiktsmessig måte når det gjeld rekruttering av fosterheimar. Vidare viser undersøkinga at Kvam herad i stor grad rekrutterer fosterheimar i barnet sin **familie og nære nettverk** jf. barnevernslova § 9-4. Vidare går det fram av undersøkinga at det er etablert rutinar for godkjenningsprosessen av fosterheimar og at vurderinga av fosterheimen blir arkivert i fosterforeldra si mappe, men ikkje i saksmappa til barnet. Revisjonen meiner at godkjenningsvedtaket og vurderinga rundt fosterfamilien bør arkiverast i fosterbarnet si saksmappe, mellom anna for å sikre ei tilstrekkeleg vurdering og etterprøvarhet av dokumentasjonen og vurderingane som har blitt gjort.

I følge barnevernslova § 8-3 skal det utarbeidast ein **omsorgsplan** for alle barn der det har blitt vedtatt ein omsorgsovertaking. I stikkprøvekontrollen er det utarbeidd omsorgsplan i alle sakene revisjonen har kontrollert. Vidare viser undersøkinga at det i dei aller fleste sakene blir gjennomført eit tilstrekkeleg antall **oppfølgingsbesøk i fosterheim**. Sjølv om det er svært få saker der dette ikkje blir gjennomført, så ønskjer revisjonen likevel å understreke at dei lovpålagte besøk er viktig for følge opp barn og fosterforeldre og at færre besøk gir færre høve til å vurdere om barnet sin omsorgssituasjon er tilfredsstillande. Etter revisjonen si vurdering har også **medverknad frå barnet** har blitt dokumentert i eit fleirtal av dei kontrollerte sakene og at den utarbeidde malen for

barnesamtale legg til rette for gode samtalar mellom barn og tilsette i barneverntenesta. Samtidig går det ikkje fram i alle referat i kva grad barnet har vore til stades under oppfølgingsbesøket og det er også uklart i ein del saker om samtalan med barnet er gjennomført med barnet *aleine* og kven andre som eventuelt er til stades.

Alle barn i fosterheim skal få tilbod om ein **tillitsperson** jf. forskrift for barns medvirkning i barnevernet. Både informasjon om denne moglegheita og barnet sine eventuelle behov for tillitsperson skal dokumenterast. Undersøkinga viser at det er utarbeidd rutine for tillitsperson, men at denne ikkje etterlevast. Det er ikkje dokumentert i stikkprøvesakene om barnet har fått tilbod om tillitsperson eller ein anna trygg vaksen.

Når det gjeld **oppfølging av biologiske foreldre** viser forvaltningsrevisjonen at det er etablert praksis for å følgje opp biologiske foreldre etter omsorgsovertaking i tråd med barnevernlova § 8-3 og barnevernlova § 7-6. Det er også etablert eit system for å gi **råd og rettleiing til fosterforeldre**. Revisjonen meiner det er positivt at tenesta ser ut til å tilpasse oppfølginga etter ønskja til fosterfamiliane og at tenesta arbeider for å motverke utilsikta flyttingar.

Vidare viser undersøkinga at det i liten grad er etablert skriftlege rutinar for opplæring av **tilsynspersonar** og for gjennomføring av **tilsynsbesøk** og at tilsynspersonar ikkje blir følgt opp i tråd med barneverntenesta sine eigne rutinar med årlege samlingar og informasjonsmøte. Revisjonen har i liten grad avdekkja avvik i tilsynsarbeidet. Likevel meiner revisjonen at manglande skriftlege rutinar utgjer ein risiko for manglane kontroll på om barn får forsvarleg omsorg i fosterheim. Vidare viser undersøkinga at det heller ikkje alltid dokumentert at det blir gjennomført samtale med barnet *aleine* under tilsynsbesøk. Dette er ikkje i tråd med forskrift om fosterheim § 18, der det går fram at tilsynspersonen skal legge til rette for samtale med barnet utan av fosterforeldra er til stades.

Førebyggjande tiltak

Kvam herad har etablert **mål og planar** for det førebyggjande arbeidet i kommunen i tråd med barnevernlova § 15-1 og at det er etablert system og rutinar for samarbeid mellom barneverntenesta og andre aktørar i det førebyggjande arbeidet i kommunen. Vidare viser undersøkinga at det er etablert fleire tverrfaglege **samarbeidsarenaer** og at barneverntenesta deltek i fleire relevante fora knytt til førebygging. Undersøkinga viser også at det er inngått fleire **samarbeidsavtalar** mellom barneverntenesta og relevante aktørar. Ein del av desse avtalane har ikkje blitt evaluert i tråd med avtalen og ikkje alle samarbeid blir følgt opp med avtalte møtepunkt. Revisjonen vil presisere viktigheita av at barneverntenesta har system for å sikre at alle samarbeidsavtalar og avtalte samarbeidsmøte blir jamleg gjennomgått og følgt opp. Dette for å sikre at barneverntenesta samarbeider med offentlege instansar og andre tenesteytarar for å gje barnet eit heilskapleg og samordna tenestetilbod jf. barnevernslova § 15-8.

Innhald

1	Innleiing	10
2	Om tenesteområdet	13
3	Bekymringsmeldingar	15
4	Undersøkingar	22
5	Hjelpetiltak	28
6	Fosterheim	37
7	Førebyggjande arbeid	51
8	Konklusjon og tilrådingar	59
	Vedlegg 1 : Høyringsuttale	62
	Vedlegg 2 : Revisjonskriterium	64
	Vedlegg 3 : Sentrale dokument og litteratur	70

Detaljert innhald

1	Innleiing	10
1.1	Bakgrunn	10
1.2	Føremål og problemstillingar	10
1.3	Avgrensing	11
1.4	Metode	11
1.4.1	Dokumentanalyse	11
1.4.2	Intervju	11
1.4.3	Stikkprøvegjennomgang	11
1.4.4	Verifiseringsprosessar	12
1.5	Revisjonskriterier	12
2	Om tenesteområdet	13
2.1	Barneverntenesta si organisering og oppgåver	13
3	Bekymringsmeldingar	15
3.3	Organisering av arbeidet med bekymringsmeldingar	16
3.3.1	Datagrunnlag	16
3.3.2	Vurdering	17
3.4	Handsaming av bekymringsmeldingar	18
3.4.1	Datagrunnlag	18
3.4.2	Vurdering	19
3.5.1	Datagrunnlag	19
3.5.2	Vurdering	20
3.6.1	Datagrunnlag	20
3.6.2	Vurdering	21
4	Undersøkingar	22
4.3	Gjennomføring av undersøkingar innan frist	23
4.3.1	Datagrunnlag	23
4.3.2	Vurdering	24
4.4	Dokumentering av undersøkinga	24
4.4.1	Datagrunnlag	24
4.4.2	Vurdering	26
5	Hjelpetiltak	28
5.1	Problemstilling	28
5.2	Revisjonskriterier	28
5.3.1	Datagrunnlag	28
5.3.2	Vurdering	31
5.4.1	Datagrunnlag	31
5.4.2	Vurdering	32

5.5.1	Datagrunnlag	32
5.5.2	Vurdering	34
5.6.1	Datagrunnlag	34
5.6.2	Vurdering	35
5.7.1	Datagrunnlag	36
5.7.2	Vurdering	36
6	Fosterheim	37
6.1	Problemstilling	37
6.2	Revisjonskriterier	37
6.3	Tilgang til fosterheimar	38
6.3.1	Datagrunnlag	38
6.3.2	Vurdering	39
6.4.1	Datagrunnlag	39
6.4.2	Vurdering	40
6.5	Rutinar for godkjenning av fosterheimar	40
6.5.1	Datagrunnlag	40
6.5.2	Vurdering	41
6.6	Oppfølging av barn sin situasjon i fosterheim	41
6.6.1	Datagrunnlag	41
6.6.2	Vurdering	46
6.7	Tilsyn i fosterheim	47
6.7.1	Datagrunnlag	47
6.7.2	Vurdering	50
7	Førebyggjande arbeid	51
7.1	Problemstilling	51
7.2	Revisjonskriterier	51
7.3	Mål og planar for det førebyggjande arbeidet	51
7.3.1	Datagrunnlag	51
7.3.2	Vurdering	52
7.4	System og rutinar for samarbeid med andre aktørar i det førebyggjande arbeidet	52
7.4.1	Datagrunnlag	52
7.4.2	Vurdering	58
8	Konklusjon og tilrådingar	59
	Vedlegg 1 : Høyringsuttale	62
	Vedlegg 2 : Revisjonskriterium	64
	Vedlegg 3 : Sentrale dokument og litteratur	70
Figurar		
	Figur 1: Organisasjonskart for oppveksteininga i Kvam herad	13
	Figur 2: BTI-rettleiaren i Kvam herad	56

Tabellar

Tabell 1: Nøkkeltal om bekymringsmeldingar – rapportering Statsforvaltar Vestland	18
Tabell 2: Henlagde meldingar 2021 - 2025 - rapportering til Statsforvaltar i Vestland	19
Tabell 3: Fristbrot – undersøking 2021-2025	23
Tabell 4: Oversikt over hjelpetiltak og tiltaksplanar 2021-2025	33
Tabell 5: Oversikt over evaluerte tiltaksplanar 2021-2025	35
Tabell 6: Oversikt over delen fosterheimstiltak i familie og nære nettverk (2023)	40
Tabell 7: Oppfølgingsbesøk i fosterheim	42
Tabell 8: Tilsynsbesøk - 2021 - 2025	48
Tabell 9: Samarbeidsavtalar mellom barneverntenesta og andre aktørar	53
Tabell 10: Samarbeidsforum - barneverntenesta	56

1 Innleiing

1.1 Bakgrunn

Deloitte har gjennomført ein forvaltningsrevisjon av barneverntenesta i Kvam herad. Prosjektet blei bestilt av kontrollutvalet i Kvam herad i sak PS 35/24 i møte 10.09.2024.

1.2 Føremål og problemstillingar

Formålet har vore å undersøkje om barneverntenesta etterlever sentrale krav knytt til sakshandsaming og oppfølging av barn i barneverntenesta.

Med bakgrunn i formålet er det utarbeidd følgjande problemstillingar som har blitt undersøkt:

- 1. I kva grad har Kvam herad etablert tilfredsstillande system og rutinar for mottak og handsaming av bekymringsmeldingar?**
 - a) I kva grad er arbeidet med bekymringsmeldingar organisert på ein hensiktsmessig måte?
 - b) Blir meldingar handsama innan fristen på ei veke?
 - c) Blir henlagde meldingar tilstrekkeleg grunngjeve?
 - d) Blir det gitt tilbakemelding til meldar om mottak og handsaming av meldinga?
- 2. I kva grad har Kvam herad etablert tilstrekkelege rutinar for igangsetting og gjennomføring av undersøkingar?**
 - a) Blir undersøkingane gjennomført innanfor fristen på tre (eventuelt seks) månadar?
 - b) Blir undersøkingane tilstrekkeleg dokumenterte?
 - i) Blir det utarbeidd plan for undersøkingane?
 - ii) Blir gjennomføringa, observasjonar og konklusjonar tilstrekkeleg dokumentert og kvalitetssikra?
 - iii) Blir barnet si stemme tilstrekkeleg dokumentert i undersøkinga?
- 3. I kva grad har Kvam herad etablert system og rutinar for iverksetting og oppfølging av hjelpetiltak?**
 - a) Har kommunen tilstrekkeleg tilgang til hjelpetiltak for dei behova som barneverntenesta opplever at familiane har?
 - b) Blir hjelpetiltaka iverksett innan rimeleg tid?
 - c) Blir det utarbeidd tiltaksplanar for alle vedtekne hjelpetiltak?
 - d) Blir hjelpetiltaka tilstrekkeleg følgt opp, evaluert og eventuelt korrigert?
 - e) Blir barns medverking tilfredsstillande dokumentert?
- 4. I kva grad har kommunen etablert system og rutinar for å sikre tilstrekkeleg oppfølging og tilsyn av barn i fosterheimar?**
 - a) Har kommunen tilgang til tilstrekkeleg med fosterheimar?
 - b) I kva grad rekrutterast fosterheimar i barnet sin familie og nære nettverk?
 - c) I kva grad er det etablert rutinar for godkjenning av fosterheimar?
 - d) I kva grad er det etablert tilfredsstillande rutinar knytt til oppfølging av barn sin situasjon i fosterheim?
 - i) Er det etablert omsorgsplan for barna?
 - ii) Blir det gjennomført tilstrekkeleg med oppfølgingsbesøk?

- iii) Blir oppfølgingsbesøka tilstrekkeleg dokumenterte?
- iv) Blir barn sin medverknad i eigen sak tilfredsstillande dokumentert?
- v) Gir barneverntenesta fosterforeldre naudsynt råd og rettleiing?
- vi) Er det etablert rutinar for oppfølging av biologiske foreldre?
- vii) I kva grad klarer kommunen å førebygge utilsikta flyttingar?
- e) I kva grad er det etablert en tilfredsstillande ordning knytt til tilsyn med fosterheim?

5. I kva grad er det etablert tilstrekkeleg system og rutinar for førebyggjande arbeid som involverer barneverntenesta i tenester til barn og unge?

- a) Har Kvam herad etablert mål og planar for det førebyggjande arbeidet i kommunen?
- b) I kva grad er det etablert system og rutinar for samarbeid mellom barneverntenesta og andre aktørar i det førebyggjande arbeidet i kommunen (som til dømes skule, barnehage, politi, helsestasjon, PPT)? Under dette:
 - i) I kva grad deltar barneverntenesta i relevante fora knytt til førebygging?

1.3 Avgrensing

Forvaltningsrevisjonen omfattar ikkje involvering av barn, unge eller foreldre. Fosterforeldre er representert gjennom intervju med Norsk Fosterhjemsforening Hordaland.

1.4 Metode

Oppdraget er utført i samsvar med gjeldande standard for forvaltningsrevisjon (RSK 001) og kvalitetssikra i samsvar med krava til kvalitetssikring i Deloitte Policy Manual (DPM).

Oppdraget er gjennomført i tidsrommet september 2024 til august 2025.

1.4.1 Dokumentanalyse

Informasjon om Kvam herad og dokumentasjon på etterleving av interne rutinar, regelverk m.m. har blitt samla inn og analysert. Innsamla dokumentasjon har blitt vurdert opp mot revisjonskriteria. Dokumentanalysa har blitt gjennomført undervegs, slik at også dokument som har blitt utarbeidd under prosjektperioden har blitt analysert. Til dømes har rapporteringa frå barneverntenesta til Statsforvaltar i Vestland blitt oppdatert etter kvart som oppdaterte tal har blitt gjort tilgjengeleg.

1.4.2 Intervju

For å få supplerande informasjon til skriftlege kjelder har Deloitte intervjuar utvalde personar frå Kvam herad som er involvert i eller har ansvar for barneverntenesta. Revisjonen har gjennomført seks intervju med totalt 14 personar. Revisjonen har intervjuar:

- Barnevernsleiarar
- Tilsette i barneverntenesta
- Leiar av helsestasjon- og skulehelsetenesta
- Rektorar ved grunnskular i kommunen
- Barnehagestyrarar i barnehagar i kommunen
- Representant frå Norsk Fosterheimforening avdeling Hordaland

1.4.3 Stikkprøvegjennomgang

Revisjonen har gjennomført ein stikkprøvekontroll av saksmappe knytt til vedtak om hjelpetiltak (5 saker) og for barn i fosterheim (5 saker). Revisjonen har også gått gjennom eit utval henlagde bekymringsmeldingar (8 stykk). I utvalet av saker knytt til vedtak om hjelpetiltak og barn i fosterheim har revisjonen valt ut saker med spreiding i barnet sin alder.

Dokumentasjon i ei barnevernssak kan vere svært omfattande og kan innehalde fleire meldingar, undersøkingar og vedtak om tiltak over fleire år. Det er difor ikkje mogleg å gjere ei systematisk vurdering av all dokumentasjon som er relevant for kvar sak. Revisjonen har kontrollert dokumentasjon som er utarbeidd dei siste åra, og på sentrale og utvalde forhold ved dei ulike sakene for å få eit tilstrekkeleg inntrykk av korleis barneverntenesta gjennomfører lovpålagde oppgåver og dokumenterer arbeidet. Funna frå stikkprøvekontrollen vil bli presentert i ulike delkapitel i rapporten.

1.4.4 Verifiseringsprosessar

Oppsummering av intervju er sendt til dei som er intervjuet for verifisering og det er informasjon frå dei verifiserte intervjureferata som er nytta i rapporten.

Datadelen av rapporten er sendt til kommunedirektøren for verifisering, og eventuelle faktafeil vil bli retta opp i den endelege versjonen. Høyringsutkast av rapporten er sendt til kommunedirektøren for uttale. Kvam herad sin høyringsuttale er lagt ved i vedlegg 1.

1.5 Revisjonskriterier

Revisjonskriteria er dei krav og forventningar som forvaltningsrevisjonsobjektet skal bli vurdert opp mot. Kriteria er utleia frå autoritative kjelder i samsvar med krava i gjeldande standard for forvaltningsrevisjon. I dette prosjektet er revisjonskriteria i hovudsak henta frå barnevernlova. Kriteria er nærare presentert innleiingsvis under kvart tema, og i vedlegg 2 rapporten.

2 Om tenesteområdet

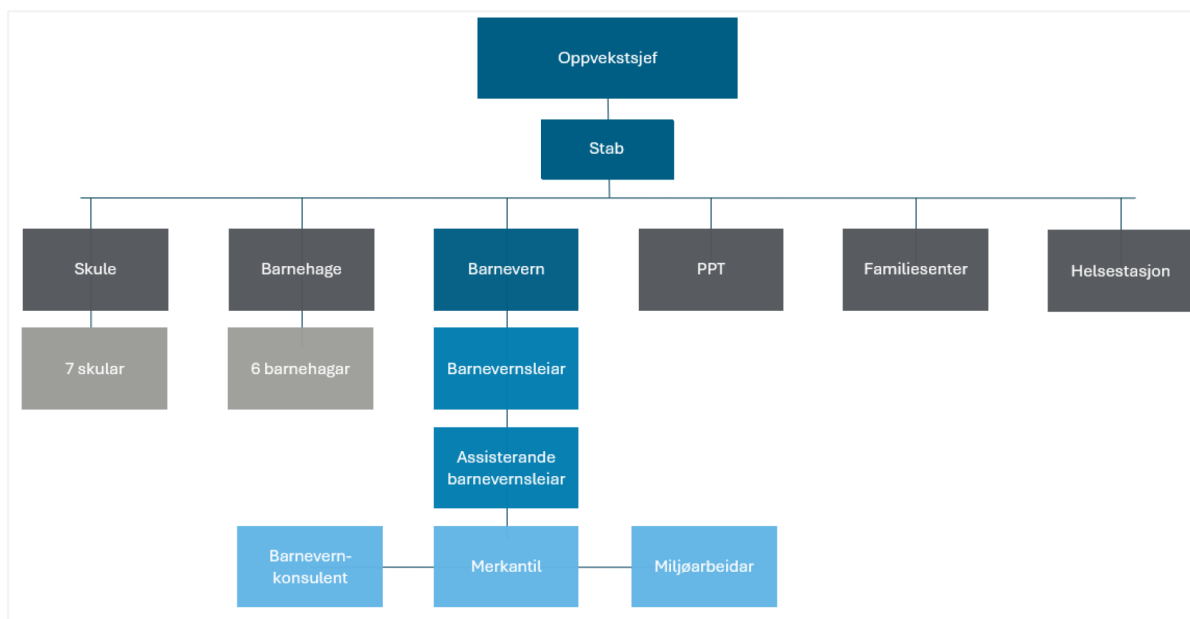
2.1 Barneverntenesta si organisering og oppgåver

Barneverntenesta i Kvam herad er organisert i oppveksteininga, under oppvekstsjef (sjå organisasjonskart i figur 1). I tillegg til barneverntenesta er PPT, helsestasjon, familiesenter, skule og barnehage organisatorisk plassert under eininga. Oppvekstsjef har det overordna ansvaret for eininga, medan barneverntenesta har ein eigen barnevernsleiar og assisterande barnevernsleiar.

På Kvam herad sin nettside står det at barnevernet si hovudoppgåve er å:

«sikra at barn og unge som lever under forhold som kan skade deira helse og utvikling får naudsynt hjelp, omsorg og beskyttelse til rett tid. Barneverntenesta skal etter melding undersøkje om det ligg føre omsorgssvikt, åtferds-, sosiale og emosjonelle problem, og setja inn tiltak så tidleg at barn unngår å få varige problem. Barneverntenesta skal, uavhengig av kva tiltak som er sett i verk, følge opp barnet og familien så lenge tiltaka varer»¹

Figur 1: Organisasjonskart for oppveksteininga i Kvam herad²

Barneverntenesta i Kvam har pr. september 2024 9,1 stillingsheimlar, utanom barnevernsleiar. Stillingane er assisterande barnevernsleiar, ein miljøarbeidar, seks barnevernskonsulentar i 100% stillingar, ein barnevernskonsulent i 50% stilling og ein merkantilressurs i 50% prosent stilling.

Barneverntenesta arbeider etter generalistmodellen. Dette inneberer at alle barnevernskonsulentane arbeider med alle delar av ei barnevernsak (mottak av bekymringsmeldingar, undersøking, hjelpetiltak, oppfølging av barn som bur i fosterheim eller på institusjon, og deltaking i ulike prosjekt og samarbeidsforum). Stillinga assisterande barnevernsleiar kombinerer leiaroppgåver og saksbehandlaroppgåver.

¹ Kvam herad. [Om barnevern](#). Sist endra 21.10.2024. Lest 08.04.2025.

² Kjelde: Tilstandsrapport 2024 og dokument «Internkontroll for Kvam barnevernteneste. Periode 2024-2025».

Det er vidare tilsette ein miljøarbeidar i tenesta. I tilstandsrapporten frå barneverntenesta til kommunestyret for 2024 går det fram at stillinga er ei tiltaksstilling med fokus på heimebasert hjelp og tett oppfølging av enkeltfamiliar eller ungdom.³ Vidare tilbydar miljøarbeidaren praktisk hjelp på fleire område, samarbeider med privat og offentleg nettverk, gjev støtte, råd og rettleiing innan aktuelle utfordringar.⁴

Barneverntenesta tok i bruk fagsystemet Moduls Barn til sakshandsaming 22. september 2023.

Familiesenteret i Kvam

Familiesenteret er eit tilbod til familiar med barn i alderen 0-18 år som kan tilby råd og rettleiing, familiesamtalar, samtalar med barn og unge, vise vidare til andre tenester (for eksempel helsestasjon, barnevern, PPT) og liknande, og foreldrekurs.⁵ Familiesenteret gjennomfører også fleire hjelpetiltak på vegne av barneverntenesta (meir om dette i kapitel 5).

³ Kvam herad. [Tilstandsrapport barneverntenesta 2024. Rett til ein trygg oppvekst](#). 24.05.2024.

⁴ Kvam herad. [Tilstandsrapport barneverntenesta 2024. Rett til ein trygg oppvekst](#). 24.05.2024.

⁵ [Familiesenteret - Nettsider for Kvam herad](#)

3 Bekymringsmeldingar

3.1 Problemstilling

I dette kapittelet vil vi svare på følgjande hovudproblemstilling med underproblemstillingar:

I kva grad har Kvam herad etablert tilfredsstillande system og rutinar for mottak og handsaming av bekymringsmeldingar?

Under dette:

- I kva grad er arbeidet med bekymringsmeldingar organisert på ein hensiktsmessig måte?
- Blir meldingar handsama innan fristen på ei veke?
- Blir henlagde meldingar tilstrekkeleg grunngjeve?
- Blir det gitt tilbakemelding til meldar om mottak og handsaming av meldinga?

3.2 Revisjonskriterier

Sentrale krav og føringar som er relevant for ovannemnde problemstillingar er summert under:

- Barneverntenesta skal snarast, og seinast innan ei veke etter motteke melding, gjennomgå innkomne meldingar og vurdere om meldingane skal følgjast opp med vidare undersøkingar (jf. barnevernlova § 2-1).
- Dersom barneverntenesta legg vekk bekymringsmeldingar utan undersøking, skal dette grunngjevast skriftleg. Grunngjeving skal innehalde faglege vurderingar. Barneverntenesta treng ikkje å grunngje henlegging av openbart grunnlause meldingar (jf. barnevernlova § 2-1).
- Barneverntenesta skal gje den som har sendt melding til barneverntenesta tilbakemelding, seinast innan tre veker etter at meldinga blei motteke. Tilbakemelding kan unnlatast i tilfelle der meldinga er openbart grunnlaus, eller der andre særlege omsyn talar mot å gje tilbakemelding (jf. barnevernlova § 13-3).
- Barneverntenesta skal opplyse om det er igangsett undersøking i tilfelle der meldinga kjem frå ein offentlig meldar eller yrkesutøvar.⁶ Dersom det er opna undersøkingssak etter melding frå offentlig meldar eller yrkesutøvar, skal barneverntenesta gje ny tilbakemelding om at undersøkinga er avslutta seinast tre veker etter at undersøkinga er gjennomført med informasjon om korleis barneverntenesta følgjer opp barnet og familien vidare, dersom det naudsynt med omsyn til meldar sin vidare oppfølging av barnet (barnevernlova § 13-3).

Sjå vedlegg 2 for utfyllande revisjonskriterium.

⁶ Yrkesutøvarar er ein kvar som utførar teneste eller arbeid for eit forvaltningsorgan. Også yrkesutøvarar som opptre i medhald av helsepersonellova, psykisk helsevernloven, helse- og omsorgstenestelova, familievernkontorlova og privatskulelova, samt meklarar i ekteskapsaker og private som utfører oppgåver for staten, fylkeskommunar eller kommunar og dei som utøver slike oppgåver på vegne av organisasjonar.

3.3 Organisering av arbeidet med bekymringsmeldingar

3.3.1 Datagrunnlag

Det er utarbeidd ei rutine for mottak av bekymringsmeldingar til barneverntenesta i Kvam herad.⁷ Føremålet med rutinedokumentet er at barneverntenesta skal «snarast, og seinast innan ei veke, gjennomgå innkomne meldingar og vurdere om meldinga skal følgjast opp med undersøkingar etter § 2-2». Både sakshandsamarar og barnevernleiarar kan ta imot bekymringsmelding, og meldinga kan vere enten munnleg eller skriftleg. Den som har teke imot ei munnleg melding har ansvar for å skriftleggjere meldinga og vidareformidle meldinga til ein merkantil tilsett som registrerer bekymringsmeldinga i fagsystemet.

På Kvam herad sine nettsider føreligg det informasjon om korleis innbyggjarar kan melde frå om bekymring for eit barn til barneverntenesta.⁸ Det går fram korleis ein kan melde inn ei bekymring, kva informasjon barnevernet vil ha behov for, samt informasjon om barneverntenesta sine fristar og kva ein har rett på når ein melder frå om ei bekymring. Det er lagt ved skjema for å skrive ei bekymringsmelding for både offentleg⁹ og privat melder¹⁰ med rettleiing om innhald i bekymringsmeldinga på nettsida. Det står mellom anna at offentlege tilsette har plikt til og utan hinder av teieplikt å gje opplysningar til barnevernet når det er grunn til å tru at barn lever under forhold som kan skade deira helse og utvikling. I skjema for privat melder står det at «dette skjemaet er meint som ein rettleiar til vaksne privatpersonar som er bekymra for eit barn og ønskjer å melde frå om dette til barneverntenesta.», samt tips til innhald i meldinga som at det skal vere konkret og detaljert, men ikkje trekke konklusjonar. På kommunen sine nettsider går det vidare fram at barneverntenesta kan kontaktast på telefon, brev, e-post eller ved personleg frammøte.¹¹

Barnevernsleiar og assisterande barnevernsleiar opplyser om at det etablert fleire tryggleikspraksisar for å sikre at bekymringsmeldingar blir fanga opp og registrert i fagsystemet. Mellom anna sjekkar assisterande barnevernleiar og ein merkantil tilsett postlistene kvar dag. Det blir også gjort hyppige stikkprøver i SvarUt-funksjonen i Altinn for å sikre at alle bekymringsmeldingar har blitt fanga opp. Dette blir til dømes gjort dersom det har vore fleire dagar eller lengre perioder der tenesta ikkje har mottatt bekymringsmeldingar. Når ei bekymringsmelding blir registrert i fagsystemet, kjem denne bekymringsmeldinga automatisk opp på framsida i fagsystemet til barnevernsleiar og assisterande barnevernsleiar.

Det er utarbeidd ei eiga rutine for gjennomgang og vurdering av bekymringsmelding.¹² Denne skildrar praksis for gjennomgang av melding, fristar for handsaming av meldingane og rettleiar korleis ein skal vurdere om bekymringsmeldingar fører til undersøking eller henlegging. Føremålet er å «sikra vurdering og fristar».

Rutinen for gjennomgang og vurdering av melding inneheld følgjande spørsmål for vurdering ved gjennomgang av melding:

- Inneheld meldinga skadelege, krenkande eller støytande innhald?
- Er meldinga mangelfullt opplyst, slik at den må utdjupast ved å kontakte melder?

⁷ Kvam herad. 01.01 Rutine for mottak av meldingr. Ikkje datert.

⁸ Kvam herad. [Melde frå om bekymring](#). Sist endra 14.04.2025.

⁹ Kvam herad. [Bekymringsmelding til barneverntemesta i Kvam. Offentlig melder](#). Ikkje datert.

¹⁰ Kvam herad. [Bekymring for barn. Privat melder](#). Ikkje datert.

¹¹ Kvam herad. [Om barnevernet](#). Sist endra 17.06.2024. Lest 07.04.2025.

¹² Kvam herad. Rutine. 01.02 Gjennomgang og vurdering av melding. Ikkje datert.

- Er meldinga mangelfullt opplyst? Søke å få nødvendig informasjon slik at meldinga kan behandlast ved rett teneste.
- Er meldinga feilsendt? Vidaresend til rett mottakar.
- Tidlegare kjennskap til familien?
- Har barnet søsken?

Det blir også presisert at dersom det er bekymringsmelding om barn som allereie har aktiv sak, skal ein vurdere om informasjonen utløyser grunnlag for ny undersøking eller takast inn i pågåande hjelpetiltaksarbeid.

Mottakfunksjonen i barneverntenesta i Kvam består av barnevernleiar og assisterande barnevernleiar. Det blir gjennomført meldingsmøte kvar måndag og torsdag der nye bekymringsmeldingar vurderast og det blir tatt avgjerd om meldinga går til undersøking.¹³

Barnevernleiar og assisterande barnevernleiar konkluderer meldingane og fordelar kven av dei tilsette som skal vere sakshandsamar for sakene som skal undersøkast. Assisterande barnevernsleiar fører inn konklusjon etter meldinga i fagsystemet og sakshandsamar får då varsel om at dei har blitt tildelt ei ny sak.

Det blir presisert i rutine for gjennomgang og vurdering av melding at meldingar som gjeld mistanke om vald og overgrep eller av akutt karakter skal vurderast same dag, samt vurderast om det er behov for kontaktetablering med politi før kontakt med familien. I intervju blir det opplyst om at sidan ein sjekkar for innkomne bekymringsmeldingar kvar dag, kan bekymringsmeldingar også blir drøfta og diskutert før dei faste meldingsmøta og at det då blir vurdert om bekymringsmeldingane er akutte.

I intervju fortel tilsette og leiarar i barneverntenesta at dei opplever at mottak og handsaming av bekymringsmeldingar fungerer godt. Det blir presisert at det er ein fordel at det er to som vurderer og drøftar bekymringsmeldingane saman, og at barnevernsleiar og assisterande barnevernsleiar stort sett er einige om hovudkonklusjonane i vurderinga. Dei fortel vidare at dei skriftlege detaljane blir grundig drøfta for å sikre at grunngevinga for å legge vekk meldinga kjem tydeleg fram.

3.3.2 Vurdering

Undersøkinga viser at barneverntenesta har organisert arbeidet med bekymringsmeldingar på ein hensiktsmessig måte, og etablert rutinar for mottak, handsaming og henlegging av bekymringsmeldingar, samt for å gje tilbakemelding til meldar jf. barnevernlova § 2-1. Det går tydeleg fram frå kommunen sine nettsider korleis både private og offentlege meldarar tek kontakt med barneverntenesta, sender inn bekymringsmelding og kva meldinga skal innehalde. Revisjonen vurderer det som hensiktsmessig at barneverntenesta har etablert ein mottaksfunksjon og at det blir gjennomført to faste meldingsmøte i veka.

¹³ Kvam herad. 01.01 Rutine for mottak av meldinger. Ikkje datert.

3.4 Handsaming av bekymringsmeldingar

3.4.1 Datagrunnlag

Det går fram i barneverntenesta si rutine for mottak av bekymringsmeldingar at handsaming av bekymringsmeldingar skal gjerast innan ei veke etter mottatt melding.

I tabellen under følgjer tal frå rapporteringa frå Kvam herad til Statsforvaltar i Vestland knytt til bekymringsmeldingar. Som det går fram i tabellen har ikkje barneverntenesta i Kvam herad hatt fristoverskridingar for fristen for gjennom av bekymringsmeldingar i 2021, 2022, 2023, 2024 eller første halvdel av 2025.

Tabell 1: Nøkkeltal om bekymringsmeldingar – rapportering Statsforvaltar Vestland

Tidsperiode	Talet på bekymringsmeldingar ¹⁴	Talet på bekymringsmeldingar gjennomgått innan ei veke	Talet på fristoverskridingar
1.halvår 2021	80	80	0
2.halvår 2021	88	88	0
1.halvår 2022	65	65	0
2.halvår 2022	67	67	0
1.halvår 2023	63	63	0
2.halvår 2023	63	64 ¹⁵	0
1.halvår 2024	90	90	0
2.halvår 2024	41	41	0
1.halvår 2025	85	82	0

I samband med verifiseringa får revisjonen opplyst at fristbrota frå 1. halvår 2025 ikkje er reelle fristbrot, men ein konsekvens av feil i uttrekk av data til barnevernregisteret. Barneverntenesta har teke kontakt med Bufdir for å informere om dette og har fått tilbakemelding om at Bufdir at dei har blitt merksame på feil i sitt system vedrørande måten data blir henta ut. Revisjonen får vidare opplyst at barneverntenesta ikkje har fristbrot når det gjeld gjennomgang av bekymringsmeldingar.

Som tabellen over viser har talet på bekymringsmeldingar variert noko i åra 2021-2025. I tilstandsrapporten frå 2024 blir det opplyst om at om lag halvparten av mottekne meldingar er knytt til barn som tenesta allereie kjenner til.

Både tilsette og leiarar i barneverntenesta uttrykker i intervju at dei opplever at talet på bekymringsmeldingar er handterbart. Det er eit særleg fokus i tenesta på å reagere raskt på akutte bekymringsmeldingar. Det blir vidare vist til at barneverntenesta opplevde ein nedgang i talet på bekymringsmeldingar i 2020 under pandemien.

Tenesta mottar meldingar frå til dømes privatpersonar, politi, barnehagar og skular. Politiet har eit sender bekymringsmeldingar til barnevernet dersom barn under 18 år er involverte i ei politisak og det er grunnlag for å melde saka. Politiet melder dersom forholdet ikkje er av bagatellmessig karakter. Sakshandsamarane opplever også at tenesta får inn fleire

¹⁴ Tabellen viser det totalt talet på bekymringsmeldingar. Det kan vere fleire bekymringsmeldingar knytt til same barn.

¹⁵ I samband med verifiseringa får revisjonen opplyst at ei bekymringsmelding kom inn i juni måned som er rapporteringsmånad for rapporteringane til Statsforvaltar i Vestland. Denne var datert 27. juni og blei konkludert 3. juli 2023 og blei derfor telt med på andre halvår.

bekymringsmeldingar frå skulane no, samanlikna med tidlegare, men at det likevel varierer mellom dei ulike skulane og barnehagane kva kultur det er for å sende bekymringsmeldingar til barneverntenesta. I intervjuet revisjonen har gjennomført med barnehagestyrar og rektorar i kommunen, går det fram at alle rektorane har erfaring med å sende bekymringsmelding til barneverntenesta. Barnehagestyrarane opplyser at både dei og tilsette har kjennskap til korleis ein skal sende bekymringsmelding til barneverntenesta. Vidare fortel tilsette i barneverntenesta at dei opplever at dei kjem få bekymringsmeldingar frå helsestasjonstenesta og jordmortenesta. Generelt opplever barneverntenesta at dei får færre bekymringsmeldingar knytt dei minste borna og babyar i familiar som barneverntenesta ikkje er kjend med frå før.

3.4.2 Vurdering

Undersøkinga viser Kvam herad i all hovudsak handsamar bekymringsmeldingar innan fristen på ei veke jf. barnevernslova § 2-1.

3.5 Grunngeving for henlegging av bekymringsmeldingar

3.5.1 Datagrunnlag

Kvam herad har utarbeidd ein rutine for henlegging av bekymringsmelding, der det framgår at saker som barneverntenesta ikkje skal gå vidare med må henleggjast innan ei veke.¹⁶ For alle meldingar som skal leggjast vekk, skal det utarbeidast ein vurderingstekst i fagsystemet Modulus barn. Dette gjeld mellom anna saker der meldinga gjeld barn som er allereie er under omsorg, saker der meldinga er klart ubegrunna til dømes ved sjikanehensikt eller meldingar som tydelege går utanfor barnevernslova sitt område skal det utarbeidast ein vurderingstekst i fagsystemet Modulus barn. Det blir vidare presisert at barneverntenesta har høve til å gje familien råd og rettleiing/vise til annan instans innan fristen på ei veke dersom det er grunnlag for det og familien ønskjer dette.

Det går fram av rutinen at konklusjonen på ei melding skal innehalde ei fagleg vurdering for igangsetting av undersøking eller for henlegging. Som tidlegare nemnt er det etablert praksis at assisterande barnevernsleiar legg denne skriftlege vurderinga inn i fagsystemet og at meldingane blir grundig drøfta for å sikre at bekymringsmeldingane er godt grunngeve og at dette kjem tydelege fram i dei skriftlege vurderingane.

I rapporteringa til Statsforvaltar i Vestland går det fram at barneverntenesta i Kvam herad har henlagt mellom 16 og 4 bekymringsmeldingar i halvåret i perioden 2021-2025.

Tabell 2: Henlagde meldingar 2021 - 2025 - rapportering til Statsforvaltar i Vestland

Tidsperiode	Talet på gjennomgatte bekymringsmeldingar det siste halvåret	Talet på henlagte meldingar
1.halvår 2021	86	14
2.halvår 2021	88	13
1.halvår 2022	65	13
2.halvår 2022	67	11
1.halvår 2023	63	4
2.halvår 2023	63	9

¹⁶ Kvam herad. 01.04 Rutinar for henlegging av melding. Ikkje datert.

1.halvår 2024	90	16
2.halvår 2024	41	4
1.halvår 2025	85	4

I samband med stikkprøvekontrollen har revisjonen kontrollert åtte bekymringsmeldingar som barneverntenesta har lagt vekk. I alle dokumenta er det grunngjeve korleis barneverntenesta har vurdert bekymringsmeldingane og kvifor sakene har blitt henlagt. Døme på grunngjevingar er at barnet er heimehøyrande i ein anna kommune, at barneverntenesta tar med seg bekymringsmeldinga i ei pågåande undersøkingssak/tiltakssak eller at bekymringssamtale med andre offentlege instansar vil vere tilstrekkeleg.

3.5.2 Vurdering

Undersøkinga viser at henlagde bekymringsmeldingar blir tilstrekkeleg grunngjeve i samsvar med barnevernlova § 2-1 og egne rutinar.

3.6 Tilbakemelding til meldar om mottak og handsaming av meldinga

3.6.1 Datagrunnlag

Kvam herad har utarbeidd ein rutine for å gje tilbakemelding til meldar.¹⁷ Føremålet er å sikre tilbakemelding til meldar innan tre veker. Rutinen skildrar i kva tilfelle barneverntenesta skal gje tilbakemelding til meldar, korleis og kva informasjon som skal vere med.

Assisterande barnevernsleiar har ansvar for å sende tilbakemelding til både offentlig og privat meldarar etter motteken melding. Dersom saka har blitt undersøkt er det sakshandsamar som har ansvar for å melde frå til offentlig meldar etter ferdig undersøking. Det føreligg standardtekstar for tilbakemelding til meldar i fagsystemet.

I intervju går det fram at assisterande barnevernsleiar sender tilbakemelding til meldar same dag som bekymringsmeldinga blir konkludert, ofte før fristen på tre veker. Leiarane fortel at det tidlegare har vore nokre tilfelle der tilbakemeldingar ikkje har blitt sendt, men at dette blei raskt retta opp.

I intervju med leiar i helsestasjon- og skulehelsetenesta, rektorar og barnehagestyrarar i kommunen går det fram at dei ikkje alltid opplever å få tilstrekkeleg informasjon frå barneverntenesta etter at dei har sendt ei bekymringsmelding til barnevernet. Det blir trekt fram i intervju at dei tilsette ved helsestasjonen- og skulehelsetenesta, skulane og barnehagane opplever det som utfordrande å ikkje vite korleis barna har det heime, for å kunne handtere situasjonen best mogleg i møte med barn og føresette, og korleis dei kan hjelpe barnet på best mogleg måte. Fleire leiarar fortel at dei tilsette ikkje alltid får vite om meldinga er lagt vekk, avslutta eller gått vidare med, eller kva som skjer vidare i saka. Dette kan gjere samarbeidet med føresette utfordrande. Rektorane fortel at dei opplever at dei får tilbakemelding om det er opna undersøking i saka eller om saka er lagt vekk. Barnevernsleiar viser til at tenesta har fått tilbakemelding frå ulike instansar om manglande informasjon etter å ha sendt bekymringsmeldingar. Det blir vist til at barneverntenesta må ta omsyn til både kva lovverket seier om tilbakemelding, kva samtykke som blir gitt og kva som vurderast som naudsynt informasjon. Det blir også stilt spørsmål ved om rutinar og kjennskap til lovverk i dei andre

¹⁷ Kvam herad. Rutine. 01.03 Tilbakemelding til melder. Ikkje datert.

sektorane er god nok, då det har vore tilfelle der tilbakemelding har blitt gitt, men det har vist seg at tilbakemeldinga ikkje er formidla nedover i systemet til den aktuelle meldaren.

I stikkprøvene av henlagte bekymringsmeldingar var det gitt tilbakemelding til meldar i sju av åtte saker. I den siste saka var meldar anonym og det var derfor ikkje mogleg for barneverntenesta å gje tilbakemelding. Vidare har revisjonen kontrollert for tilbakemelding til meldar i åra 2020-2025 i hjelpetiltakssaker. Totalt var det sendt inn 36 bekymringsmeldingar i dei aktuelle sakene i denne perioden. I alle desse sakene var det også sendt tilbakemelding til meldar.

3.6.2 Vurdering

Undersøkinga viser at barneverntenesta har etablert rutine for tilbakemelding til meldar og at rutinane blir etterlevd i sakene som revisjonen har gjennomgått. I intervju går det fram at assisterande barnevernsleiar sender tilbakemelding til meldar same dag som bekymringsmeldinga blir konkludert, ofte før fristen på tre veker. Stikkprøvene viser også at det var gitt tilbakemelding til meldar i sju av åtte saker, kor den siste saken ikkje var mogleg for barneverntenesta å gje tilbakemelding. Vidare var det gitt tilbakemelding i alle bekymringsmeldingar (36 stykk) i hjelpetiltakssaker som revisjonen har kontrollert. Dette er etter revisjonen si vurdering i tråd med barnevernlova § 13-3 første ledd.

Samtidig går det fram av undersøkinga at leiar i helsestasjon- og skulehelsetenesta, rektorar og barnehagestyrarar opplever at dei ikkje alltid får tilstrekkeleg informasjon frå barneverntenesta etter at dei har sendt ei bekymringsmelding til barnevernet. I intervju med barnehagestyrarar og leiar for helsestasjon- og skulehelsetenesta går det fram at dei ikkje alltid får beskjed om meldinga er henlagt eller gått vidare med. I følgje barnevernlova § 13-3 andre ledd der det går fram at offentleg meldar og meldar som har ansvar for å følgje opp barnet har krav om opplysning det blir iverksett undersøking, og korleis barnet og familien blir følgt opp. Revisjonen kan ikkje stadfeste at det har mangla tilbakemelding, og det kan også vere grenser for kva barneverntenesta kan informere om. Undersøkinga viser at det også kan skje at tilbakemelding frå barneverntenesta til instansen som har meldt ikkje blir vidareformidla til den aktuelle personen som meldte frå. Dette tyder på at det er behov for å gå i dialog om kva som manglar og om det er behov for ytterlegare tiltak for å sikre god dialog og informasjon i etterkant av bekymringsmeldingar til barnevernet.

4 Undersøkingar

4.1 Problemstilling

I dette kapittelet vil vi svare på følgjande hovudproblemstilling med underproblemstillingar:

I kva grad har Kvam herad etablert tilstrekkelege rutinar for igangsetting og gjennomføring av undersøkingar?

Under dette:

- Blir undersøkingane gjennomført innanfor fristen på tre (eventuelt seks) månadar?
- Blir undersøkingane tilstrekkeleg dokumenterte?
- Blir det utarbeidd planar for undersøkingane?
- Blir gjennomføringa, observasjonar og konklusjonar tilstrekkeleg dokumentert og kvalitetssikra?
- Blir barnet si stemme tilstrekkeleg dokumentert i undersøkinga?

4.2 Revisjonskriterier

Sentrale krav og føringar som er relevante for ovannemnde problemstillingar som er summert under:

- Ei undersøking skal gjennomførast snarast og seinast innan tre månader. I særlege tilfelle kan fristen vere seks månader (jf. barnevernlova § 2-2).
- Barneverntenesta skal undersøke barnet sin heilskapleg omsorgssituasjon og behov. Undersøkinga skal gjennomførast systematisk og grundig nok til å kunne avgjere om det er naudsynt å iverksette tiltak etter lova. Barneverntenesta skal lage ein plan for undersøkinga (jf. barnevernlova § 2-2).
- Eit barn som er i stand til å danne egne meningar, har rett til å medverke i alle forhold som vedkjem barnet etter barnevernslova (jf. barnevernslova § 1-4) og barnevernteneste skal dokumenter korleis barnet sin medverknad er ivareteke i sakshandsaming og vedtak. Eventuelt grunngje og dokumentere dersom barnet ikkje har fått høve til å medverke (jf. § 6 forskrift om barn sin medvirkning i barnevernet).
- Barneverntjenesten skal dokumentere det rettslege grunnlaget som avgjerslene byggjer på, dei sentrale barnevernsfaglege vurderingane og avvegingane som ligg til grunn for val som må gjerast (jf. sakshandsamingsrundskrivet kap. 3.3).
- Barneverntenesta bør utrede barnet sitt sin fungering og tilstand ved ulike samtalar observasjonar (jf. kap. 2 i Bufdir si retningslinje for utredning av omsorgssituasjonen for barn mellom 0-6 år).¹⁸

Sjå vedlegg 2 for utfyllande revisjonskriterium.

¹⁸ Bufdir. Utredning – kunnskapsbasert retningslinje for utredning av omsorgssituasjonen for barn mellom 0-6 år. Publisert 20. januar 2023.

4.3 Gjennomføring av undersøkingar innan frist

4.3.1 Datagrunnlag

Tabellen under viser rapporterte tal frå barneverntenesta i Kvam herad til Statsforvaltar i Vestland. Som tabellen viser har det ikkje vore nokre fristbrot i åra 2021-2025.

Tabell 3: Fristbrot – undersøking 2021-2025

Tidsperiode	Talet på avslutta undersøkingar	Talet på undersøkingar siste halvår innan 3 mnd	Talet på undersøkingar siste halvår innan 6 mnd	Fristbrot
1.halvår 2021	51	51	0	0
2.halvår 2021	35	35	0	0
1.halvår 2022	21	18	3	0
2.halvår 2022	23	22	1	0
1.halvår 2023	49	44	5	0
2.halvår 2023	20	20	0	0
1.halvår 2024	31	25	6	0
2.halvår 2024	23	23	0	0
1.halvår 2025	39	39	0	0

I tilstandsrapport for barneverntenesta 2024 går det fram at det på grunn av overgangen til nytt fagsystem har oppstått migreringsutfordringar som har medført at det har blitt lest av feil tal og at det derfor blei oppgitt eit høgt tal på fristbrot i undersøkingssaker i Bufdir sitt kommunebarometer, når det reelt var ingen fristbrot.

Det er utarbeidd rutine for undersøkingssarbeidet til barneverntenesta i Kvam herad.¹⁹ Her går det fram at barneverntenesta har frist på tre månadar til å gjennomføre ei undersøkinga. Unntaksvi kan dette utvidast til seks månadar. Dette skal grunngjevast i brev til familien og statsforvaltar.

I stikkprøvekontrollen har revisjonen kontrollert kor langt tid det har blitt brukt på undersøkingar i fosterheimssaker og hjelpetiltakssaker. I to av fosterheimssakene er det over 10 år sidan undersøkinga²⁰ og det går ikkje fram av dokumentasjonen kor lang tid undersøkingane tok. Revisjonen har kontrollert totalt ni undersøkingar. Åtte av dei kontrollerte undersøkingane var gjennomført innanfor fristen på tre månadar, medan den siste var gjennomført innan seks månadar. Det er grunngjeve i dokumentasjonen kvifor det var naudsynt å utvide undersøkingssfristen til seks månadar.

I intervju med barnevernsleiar og assisterande barnevernsleiar blir det stadfesta at det har vore nokre saker der det har vore behov for å utvide frist dei siste åra. Alle fristutvidingar er avgjort i tenesta og Statsforvaltar og familie har blitt orientert, dei er derfor ikkje rekna som avvik. Det er barnevernsleiar som godkjenner utviding av frist i undersøkinga. Barnevernsleiar og

¹⁹ Kvam herad. Rutine undersøkingssarbeid. Ikkje datert.

²⁰ Undersøkingane er gjennomført i henhaldsvi 2010 og 2013

assisterande barnevernsleiar opplyser at dei har god oversikt over eventuelle saker der det vil bli naudsynt med utvida frist og at dette blir drøfta fortløpande.

4.3.2 Vurdering

Undersøkinga viser at barneverntenesta i Kvam herad gjennomfører undersøkingar innanfor fristen på tre månadar (eventuelt seks månadar). Dette er i tråd med barnevernslova § 2-1.

4.4 Dokumentering av undersøkinga

4.4.1 Datagrunnlag

Undersøkingsplan

I rutine for undersøkingsarbeid går det fram at barneverntenesta skal starte arbeidet med undersøkingsplanen i oppstartsmøte med foreldre i starten av undersøkingsperioden. Her skal sakshandsamar vurdere kva som er viktig å innhente opplysningar om, avtalar og innhald i samtalar med foreldra, avtale og innhald for samtale med barna og heimebesøk.

I intervju får revisjonen opplyst at etablert praksis for undersøkingar er at det gjennomført eit møte mellom mottaksfunksjonen (barnevernsleiar og assisterande barnevernsleiar) og aktuell sakshandsamar. I møte går ein gjennom bekymringsmeldinga og konklusjonen. Vidare blir det drøfta kva opplysningar ein skal samle inne og kva som er planen for undersøkinga. Det er ei målsetning å ha utarbeidd eit utkast til undersøkingsplan for undersøkinga etter dette oppstartsmøte, men dette er ikkje alltid mogleg på grunn av tid og kapasitet. Vidare arbeider sakshandsamar for å ha eit utkast av undersøkingsplanen klar til første møte med foreldra. I intervju med dei tilsette går det fram at utkast til undersøkingsplanen er klar til første møte med foreldre i dei fleste sakene. I dei sakene der ein ikkje rekk å ha eit utkast til undersøkingsplan klart, skuldast dette kapasitet i tenesta. I desse sakene er tema for undersøkinga likevel diskutert med foreldra. I intervju blir det vidare vist til at sakshandsamar alltid informerer om prinsippet om «minste inngripen» og kva aktivitetar ein ser føre seg å gjennomføre i undersøkinga.

Vidare får revisjonen opplyst at det etter oppstartsmøte er sakshandsamar som er ansvarleg for undersøkingsplanen og har ansvar for å ferdigstille planen. Fram til 01.01.25 var det ikkje praksis for ytterlegare kvalitetssjekk frå barnevernsleiar eller assisterande barnevernsleiar, men det var mogleg for sakshandsamarane å ta opp undersøkingsplanen i saksdrøftingsmøta eller i midtvegsevalueringa ved behov. Etter 01.01.25 har det blitt oppretta digitale sjekklister som ein del av internkontrollen som er tilpassa Modulus som fagsystem. Sjekklistene fungerer som ein eigenkontroll for sakshandsamarane der dei må bekrefte at det faktisk er utarbeidd undersøkingsplan før ein går i gang med undersøkinga.

I intervju blir det vist til at barneverntenesta arbeider for at undersøkingsplanen skal vere tilpassa kvar enkelt sak og at dei føresette skal forstå korleis undersøkinga vil bli gjennomført.

I stikkprøvekontrollen som revisjonen har gjennomført var det i *hjelpetiltakssakene* utarbeidd undersøkingsplan i fire av fem saker. I fleire av sakene blei det gjennomført fleire undersøkingar og det er då utarbeidd fleire undersøkingsplanar. Den eine saka revisjonen har kontrollert var ei akuttsak, der ordinær undersøking ikkje var aktuelt.

I stikkprøvekontrollen var det utarbeidd undersøkingsplan i to av fem *fosterheimsaker* som revisjonen har kontrollert, medan det ikkje er utarbeidd undersøkingsplan i tre av sakene. I to desse sakene er det over 10 år sidan undersøkinga blei gjennomført. Vidare manglar det undersøkingsplan i ei sak der undersøkinga blei avslutta i 2018.

Alle dei utarbeidde undersøkingsplanane skildrar korleis barneverntenesta planlegg å gjennomføre undersøkinga. Mellom anna går det fram frå kva aktørar dei vil hente inn opplysningar frå og kor mange samtalar som skal gjennomførast med barn og føresette.

Undersøkingsrapport

I rutine for undersøkingsarbeid går det fram at sakshandsamar skal starte på undersøkingsrapporten så snart som mogleg og sakshandsamar skal legge inn skrivefrist i eigen kalender, slik at utkast til undersøkingsrapport er klart til oppsummeringsmøte med foreldre.

I intervju med barnevernsleiar, assisterande barnevernsleiar og tilsette i barneverntenesta går det fram at det blir utarbeidd undersøkingsrapportar etter alle undersøkingar. Undersøkingsrapport og endeleg vedtak i saka blir lest og godkjent av barnevernsleiar i alle saker. Dersom det til dømes manglar viktige dokument av barnevernsaka i form av vurderingar eller barnet sin vurdering av situasjonen, blir dette etterspurt av barnevernsleiar før vedtak og rapport blir godkjent.

Stikkprøvekontrollen viser at det i fire av fem *hjelpetiltakssaker* har blitt utarbeidd undersøkingsrapport. Den siste saka var ei akuttsak, der ordinær undersøking ikkje var aktuelt.

I dei fem *fosterheimesakene* som blei kontrollert er det utarbeidd undersøkingsrapport i to av sakene. I to av desse sakene blei undersøkinga gjennomført for over 10 år sidan. Den siste saka der det ikkje er utarbeidd undersøkingsrapport er frå 2019.

I dei sakene der det er utarbeidd undersøkingsrapport er det rapportane grundige og utfyllande og det blir tydeleg skilt mellom kva som er innsamling av opplysningar, kva som er barnevernsfaglege vurderingar og kva som er samanhengen mellom desse. .

Barnet si stemme i undersøkinga

Kommunen opplyser at barneverntenesta har fokus på barn sin medverknad i alle ledd av ein barnevernssak. Barnevernet nyttar eigen mal i fagsystemet for dokumentasjon av barnesamtalar. Fagsystemet genererer også ein eigen aktivitet som er *samtale med barnet* når undersøking blir iverksett.

Barneverntenesta har etablert ein rutine for barnesamtale²¹ som legg fram at «alle barn skal snakkast med i løpet av ei undersøking. Dei minste barna skal sjåast». Det er sakshandsamar som har ansvar for dette. Vidare går det fram at barneverntenesta og sakkunnige som barneverntenesta har engasjert, kan krevje overfor foreldre å få snakke med barn i einerom. Det blir også presisert at eit barn som er i stand til å danne sine egne meiningar, har rett til å medverke i alle forhold som gjeld barnet og at barn sin medverknad er ein rett, ikkje ei plikt, og at barnet derfor sjølv må velje om det har lyst til å snakke. Rutinen viser til ulike forskrifter, tolkingsfråsegn frå Bufdir, samt referansar med tips til korleis ha ein god samtale med barn (mellom anna snakkemedbarn.no).

Vidare er samtale med barn nemnt i fleire av Kvam herad sine undersøkingsrutinar. Mellom anna går det fram i rutine for konklusjon av undersøkinga²² at det skal gjennomførast barnesamtale og barns medverking i undersøkinga. Det skal mellom anna dokumenterast kva som er barnet si meining og korleis denne er vektlagt.

I intervju med barnevernsleiar og assisterande barnevernsleiar går det fram at barneverntenesta bruker mykje tid på å få med barn sin medverknad og barnet si oppleving av

²¹ Kvam herad. Rutine 02.10 Barnesamtale. Ikkje datert.

²² Kvam herad. Rutine Konklusjon av undersøkinga. Ikkje datert.

situasjonen i både undersøkingsplan og undersøkingsrapport. Dette blir også etterspurt i malane i barneverntenesta sitt fagsystem. Dei tilsette fortel i intervju at dei følgjer rutinar og malar og dokumentere barnesamtalar i eigne dokument. Vidare er barnet sin medverknad i undersøkinga tematisert og drøfta med leiar og sørge for at dette blir dokumentert.

I *hjelpetiltakssakene* revisjonen har kontrollert er dokumentert samtale med barnet i ei av dei fem sakene. Her er det dokumentert kva som er barnet si oppleving av situasjonen. I to av sakene der det ikkje har blitt snakka med barnet, er barnet under 2 år. I ei anna sak er det dokumentert gjentatte forsøk på snakka med barnet, men barnet ønskjer ikkje å snakke med barneverntenesta. I den siste saka er det dokumentert at det har blitt gjennomført samtale med det aktuelle barnet, men det ikkje dokumentert kva som kom fram i samtalan og korleis barnet har medverka til saka. I sakene der barna er for små til å uttrykke seg er det dokumentert at barneverntenesta ser hen til barnet sitt sin åtferd, framtoning og ulike vaksne sitt inntrykk. Dette er til dømes tilsette ved helsestasjonen eller i barnehagen.

I stikkprøvekontrollen har revisjonen kontrollert om barnet har medverka i undersøkinga. I *fosterheimssakene* er barna i tre av fem saker under tre år på tidspunktet for undersøkinga. Det går fram i dokumentasjonen at barna i desse sakene har medverka indirekte gjennom til dømes innhenting av opplysningar frå tilsette i barnehagen og observasjonar av barnet i heimen. I dei fosterheimesakene der har barnet medverka i undersøkinga er dette dokumentert mellom anna i referat frå barnesamtalar.

Verken i undersøkingane i hjelpetiltakssaker eller fosterheimssaker er det dokumentert at barneverntenesta har observert barnet fleire gongar i til dømes overgangssituasjonar, i kontakt og samhandling med foreldre eller under måltidsobservasjonar.

4.4.2 Vurdering

Undersøkinga viser at det er utarbeidd skriftlege rutinar for utarbeiding av både undersøkingsplan og undersøkingsrapport. Vidare er det hensiktsmessige malar i fagsystemet tilgjengeleg for dei tilsette. Revisjonen meiner at dette legg til rette for at barneverntenesta kan planlegge, gjennomføre og dokumentere arbeidet med undersøkingar.

Stikkprøvekontrollen viser at det manglar undersøkingsplanar i nokre av dei kontrollerte sakene. I fleirtalet av desse sakene, var undersøkinga gjort for over 10 år sidan. For nyare saker manglar det undersøkingsplan i ei sak (fosterheimssak). Revisjonen ønskjer å understreke at god planlegging av undersøkinga er viktig for å sikre at vesentleg moment blir undersøkt. Revisjonen meiner vidare at innhaldet i dei utarbeidde undersøkingsplanane verkar hensiktsmessige for undersøkingane. Aktivitetane i planane verkar også å vere tilpassa bekymringsmeldingane.

Stikkprøvekontrollen viser at det manglar undersøkingsrapport i ei sak av nyare dato. Dette er ikkje i tråd med tilrådingane frå sakshandsamingsrundskrivet kap. 3.3. Revisjonen meiner at manglande undersøkingsrapport kan medføre at relevante vurderingar undervegs i undersøkinga ikkje blir tilstrekkeleg dokumentert eller at vurderingsgrunnlaget blir uoversiktleg.

Vidare viser undersøkinga at barnet si stemme i undersøkinga er tilstrekkeleg dokumenterte i dei sakene der barnet har vore gammalt nok til å kunne uttale seg. Vidare er barnet si stemme dokumentert gjennom observasjonar og vaksne rundt familien (som til dømes tilsette i barnehagen) sitt inntrykk og vurderingar i saker der barnet er i barnehagealder. Revisjonen meiner likevel at det ikkje er tilstrekkeleg dokumentert at barneverntenesta har gjennomført

eigne observasjonar i tråd med Bufdir si retningslinje for utredning av omsorgssituasjonar for barn mellom 0-6 år der det til dømes går fram at barneverntenesta bør sjå på barnet sin fungering og tilstand ved å observere barnet vakent, i ulike situasjonar som overgangssituasjonar og observere stelle og måltidssituasjon for aldersgruppa 0-3 år.

5 Hjelpetiltak

5.1 Problemstilling

I dette kapittelet vil vi svare på følgjande hovudproblemstilling med underproblemstillingar:

I kva grad har Kvam herad etablert system og rutinar for iverksetting og oppfølging av hjelpetiltak?

Under dette:

- Har kommunen tilstrekkeleg tilgang til hjelpetiltak for dei behova som barneverntenesta opplever at familiane har?
- Blir hjelpetiltaka iverksett innan rimeleg tid?
- Blir det utarbeidd tiltaksplanar for alle vedtekne hjelpetiltak?
- Blir hjelpetiltaka tilstrekkeleg følgt opp, evaluert og eventuelt korrigert?
- Blir barns medverking tilfredsstillande dokumentert?

5.2 Revisjonskriterier

Sentrale krav og føringar som er relevant for ovannemnde problemstillingar er summer under:

- Barneverntenesta skal tilby og setje i verk hjelpetiltak for barn og foreldre når barn på grunn av sin omsorgssituasjon eller åtferd har eit særleg behov for hjelp (jf. barnevernlova § 3-1).
- Barneverntenesta skal følgje med på korleis det går med barn og foreldre når barneverntenesta treff vedtak om tiltak, og systematisk og regelmessig vurderer om hjelpa fungerer etter hensikta, og om det er behov for nye tiltak (jf. barnevernlova § 8-1, første ledd).
- Barneverntenesta skal utarbeide ein plan for tiltak og oppfølging av barn og foreldre. Planen skal skildre kva som er målet med hjelpetiltaka, kva tiltaka skal innebære og kor lenge dei er ment å vare (jf. barnevernlova § 8-1, andre ledd).
- Eit barn som er i stand til å danne eigne meningar, har rett til å medverke i alle forhold som vedkjem barnet etter barnevernslova (jf. barnevernslova § 1-4) og barneverntenesta skal dokumentere korleis barnet sin medverknad er ivareteke i sakshandsaming og vedtak. Eventuelt grunngje og dokumentere dersom barnet ikkje har fått høve til å medverke (jf. § 6 forskrift om barns medvirkning i barnevernet)

Sjå vedlegg 2 for utfyllande revisjonskriterium.

5.3 Tilgang til hjelpetiltak

5.3.1 Datagrunnlag

Kommunen opplyser om at barneverntenesta i Kvam har tilgang til fleire ulike hjelpetiltak. I tilstandsrapporten frå 2024 går det fram at dei ulike tiltaka har ulik funksjon og kan delast inn etter om det er 1) kompensierende tiltak, 2) kontrolltiltak, 3) omsorgsendrande tiltak eller 4) strukturerande tiltak.²³ Barneverntenesta viser i dokumentsvar til følgjande hjelpetiltak i heimen som barneverntenesta kan tilby lokalt:

²³ Kvam herad. [Tilstandsrapport barneverntenesta 2024. Rett til ein trygg oppvekst](#). 24.05.2024.

- Råd og rettleiing frå barneverntenesta
- Familieråd lokalt (barneverntenesta har eigen familierådskoordinator)
- Samarbeidsmøte
- Plass i barnehage/SFO
- Besøksheim/avlastingstiltak
- Støttekontakt
- Trening/ fritidskontakt/fritidsaktivitet
- Støttefamilie
- Miljøarbeid i heimen
- Tilsyn i heimen
- Ung jobb

Vidare blir leksehjelp, ungdomsrettleiar og bustad med oppfølging av barn lista opp på Kvam herad sine nettsider.²⁴

På Kvam herad sine nettsider blir også rettleiingstiltak frå familiesenteret lista opp som tiltak barneverntenesta kan tilby lokalt. Det blir opplyst at barneverntenesta i Kvam har avtale med familiesenteret i Kvam, som tilbyr hjelpetiltak etter barnevernlova.²⁵ Barnevernet og Familiesenteret har utarbeidd ein samarbeidsavtale som konkretiserer oppgåver og arbeidsfordeling. I denne samarbeidsavtalen²⁶ blir dei ulike tiltaka skildra. Dette inkluderer mellom anna at familiesenteret skal gje rettleiing til foreldre som ikkje har omsorg for sine barn, rettleiing til fosterforeldre og støttefamiliar og at familiesenteret skal bistå barneverntenesta i akutsituasjonar.

I tilstandsrapport 2024 går det fram at familiesenteret organiserer tre stillingar som familierettleiar, og gjennomføringa av hjelpetiltaket *råd og rettleiing* er organisert i familiesenteret.²⁷

I intervju med rektorar i Kvam herad blir det påpeikt at dei har hatt god erfaring med leksehjelp som tiltak frå barneverntenesta, samt bistand med å få eleven til og frå skulen. Rektorane opplever at ein no har stramma inn på denne type hjelpetiltak av økonomiske omsyn.

I tillegg til hjelpetiltak som blir levert lokalt har barneverntenesta tilgang statlege hjelpetiltak frå Bufetat.²⁸ Bufetat opplyser på si nettside²⁹ at dei etter tilvising frå kommunal barnevernsteneste kan tilby:

- Plass på behandlingsinstitusjon (viss alvorleg åtferdsvanskar eller rusmisbruk).
- Familieråd - kommunen kan søke til Bufetat om familierådskoordinator og metodestøtte til familieråd.
- Hjelpetiltak i heimen for familiar med barn/ungdom med alvorlege åtferdsvanskar, som Parent Management Training Oregon (PTMO), Multisystemisk terapi (MST) og Relasjonsfokusert familieterapi (RFT).
- Bistand frå senter for foreldre og barn. Sentra tilbyr primært utredning av omsorgssituasjon for barn 0-6 år, og kan tilby omsorgsendrande hjelpetiltak til familiar.

²⁴ Kvam herad. Liste over hjelpetiltak. Sist endra 04.02.2022, lest 15.04.2025.

²⁵ Kvam herad. Dokumentsvar. Forvaltningsrevisjon for Kvam barnevernteneste. Periode 2024-2025.

²⁶ Kvam herad. Samarbeidsavtale mellom Barneverstenesta og Familiesenteret i Kvam herad. Ikkje datert.

²⁷ Kvam herad. Tilstandsrapport barneverstenesta 2024. Rett til ein trygg oppvekst. 24.05.24.

²⁸ Kvam herad. Dokumentsvar. Forvaltningsrevisjon for Kvam barnevernteneste. Periode 2024-2025.

²⁹ Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. [Bistand fra Bufetat](#). Lest 22.05.2025.

Målgruppa er barn med føresette kor det er alvorleg bekymring for barnet sin omsorgssituasjon.³⁰

I intervju med barnevernleiar og assisterande barnevernleiar går det fram at det ein opplever at barneverntenesta har tilgang til gode hjelpetiltak lokalt og at dei opplever at Kvam herad har mange gode oppdragstakarar i kommunen som bidrar til å tilby hjelpetiltak eller stille opp som oppdragstakarar, mellom anna støttekontaktar, besøksheim og støttefamiliar. Samtidig har tilsette opplevd at statlege tiltak som MST frå Bufetat, har blitt avslått fordi Bufetat ikkje har moglegheit til å prioritere dette eller at Bufetat vurderer at saka ikkje oppnår kriteria for hjelpetiltaket. I desse sakene vil tenesta, i påvente av til dømes MST, nytte seg av Familiesenteret, familieråd og bruk av eigen miljøarbeidar. Barnevernleiar og assisterande barnevernleiar legg til at ventetida på statlege hjelpetiltak er utfordrande og at situasjonen kan eskalere i løpet av ventetida.

I intervju med barnevernleiar og assisterande barnevernleiar går det fram at barneverntenesta i Kvam i liten grad nyttar hjelpetiltak frå private aktørar. Døme på denne type hjelpetiltak kan vera kulturtolk og rettleiarar med ein heilt unik spisskompetanse. Vidare hender det at tenesta kjøper private hjelpetiltak i form av bustad med rettleiing til dømes til ungdom andre stader enn Kvam herad. Dette kan vere saker der den aktuelle ungdommen av ulike grunnar ikkje ønskjer å bu i Kvam herad.

I tilstandsrapporten frå 2024 skriv barneverntenesta at det i nokre tilfelle ikkje er eining om iverksetting av hjelpetiltak med foreldre. Då vil saka bli henlagt. Det står vidare at barneverntenesta kan henleggje saka «med bekymring» dersom det er alvorleg bekymring for barna sin situasjon, noko som inneber at barneverntenesta kan starte ny undersøking av barnet sin heilskaplege situasjon innan seks månadar.³¹

Manglande kapasitet til å utvikle hjelpetiltak basert på lokale forhold og tilpassa kompleksiteten kring familiane sin situasjon blir lista som ei utfordring i tilstandsrapporten frå 2024.³² I intervju med barnevernsleiar og assisterande barnevernsleiar blir det vist til at tenesta ønskjer å søke prosjektmidlar til å utvikle hjelpetiltak på tvers av tenestene. Barneverntenesta har vore i dialog med blant anna NAV, PPT, Familiesenteret om prosjekt for å utvikle hjelpetiltak. Samtidig er kapasitet og ressursar i tenesta for å drive prosjektarbeid utover kjerneoppgåvene svært utfordrande.

Også i intervju med barnevernleiar, assisterande barnevernleiar og tilsette blir det vist til at det er ynskjeleg å utvikle fleire hjelpetiltak lokalt. Det blir trekt fram i intervju med tilsette at tenesta har hatt gode erfaringar med lokale hjelpetiltak, særleg «Ung jobb», som har hjulpet unge ut i jobb etter deltaking. Det blir også vist til at det er lite ventetid ved lokale tiltak samanlikna med statlege tiltak. Det også gjerne større geografisk avstand og reiseveg til spesialiserte tiltak, noko som kan gjere terskelen høgare for familiar å nytte seg av tilbodet. Tilstandsrapporten frå 2024 viser til dømes til at det er lang reiseveg til spesialtenesta psykisk helsevern for barn og unge (BUP, lokalisert på Voss), samt at verken Familievernkontoret eller PPT for vidaregåande skule har kontor i Kvam. Det går vidare fram at dette legg press på lokale tenester om å levere tilbod som ligg tett opp til eller overlappar med desse tilboda. I intervju med barnevernleiar og assisterande barnevernsleiar fortel dei at nokre tiltak ikkje vil opplevast som reelle tilbod på grunn av geografisk avstand for barn og føresette. Til dømes opplevast det ikkje som eit

³⁰ Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. Sentre for foreldre og barn. Ikkje datert. Tilgjengeleg frå: [Sentre for foreldre og barn | Bufdir](#)

³¹ Kvam herad. Tilstandsrapport barneverntenesta 2024. Rett til ein trygg oppvekst. 24.05.2024.

³² Kvam herad. Tilstandsrapport barneverntenesta 2024. Rett til ein trygg oppvekst. 24.05.24.

realistisk alternativ å bruke familievernkontoret i Odda. Den fysiske distansen hindrar ikkje tenesta frå å anbefale desse tiltaka. Samtidig har det konsekvensar for intensiteten og tettleiken i oppfølginga av både barn og familiar, fortel leiarane i intervju.

Generelt ser leiarar og tilsette i tenesta også behov for fleire tiltak i «raude saker», altså saker som går mot omsorgsovertaking, samt saker kor foreldre og barn strevar med aggresjon og bruk av vald. Det har vore ei auke i akuttplasseringar det siste året og tilsette, barnevernleiar og assisterande barnevernleiar ønskjer tiltak som kan bidra til å førebyggje akuttplasseringar. I årsmeldinga frå 2023³³ blir manglande tiltak til foreldre og barn som strevar med aggresjon og bruk av vald skildra som ei utfordring. Tilsette fortel i intervju at det har vore diskutert i tenesta at det ville vore nyttig med ein kombinasjon av råd og rettleiing saman med familiane og meir miljøarbeid i heimen, og multisystemisk terapi (MST) lokalt.

5.3.2 Vurdering

Undersøkinga viser at barneverntenesta i Kvam herad har tilgang til ei rekke hjelpetiltak. Det blir vist til at fleirtalet av hjelpetiltak blir levert lokalt. Samtidig blir det peikt på at ein del hjelpetiltaka frå Bufetat opplevast som lite tilgjengelege og at barneverntenesta sjølv ønskjer å utvikle hjelpetiltak for å dekke behovet. Revisjonen meiner at Kvam herad bør gjennomføre ei oppdatert kartlegging av kva tiltak tenesta og familiane opplever å mangle og gjere ei vurdering av behovet.

5.4 Iverksetting av hjelpetiltak innan rimeleg tid

5.4.1 Datagrunnlag

I Kvam herad sine rutinar for hjelpetiltak går det ikkje fram informasjon om akseptert tidsbruk frå vedtak om hjelpetiltak føreligg til iverksetting av hjelpetiltak.

Barnevernstenesta opplyser i dokumentsvar at tenesta per november 2024 ikkje har etablert oversikt over tid frå planlagt til iverksett hjelpetiltak. I intervju med leiarar og tilsette går det fram at hjelpetiltak som oftast blir iverksett innan kort tid etter vedtak. Dette gjeld særleg for hjelpetiltak som er tilgjengeleg i eller i nærleiken av Kvam herad. Det skuldast at det ofte er meir ventetid på statlege hjelpetiltak enn lokale tiltak. Både tilsette og leiarar viser i intervju til at det er viktig å sikre av relevante hjelpetiltak er tilgjengeleg når barn og familiane er motiverte til å nytte seg av tiltaka. Dersom det er for langt ventetid på hjelpetiltak, kan dette resulterer i at barn og familiar ikkje lengre er motiverte til å ta imot hjelp. I nokre saker kan det ta noko tid for å komme i gang med tiltaket fordi familiar ombestemmer seg eller fordi ein brukar tid på å finne ein god «match» for familien og barnet, til dømes mellom barn og støttekontakt eller avlastingsheimar, eller mellom føresette og familierettleiar.

Barnevernleiar og assisterande barnevernsleiar fortel vidare at det har vore noko ventetid hjå Kvam familiesenter, særleg i akuttsaker der barneverntenesta ønskjer at tiltak blir sett i verk så fort som mogleg. I valdssaker ønskjer tenesta å sette i gong tiltak innan 48 timar for å førebyggje akuttplasseringar, men då må hjelpetiltaket utformast og bli sett i gang raskt. Det har vore tilfelle kor familiesenteret ikkje har hatt moglegheit eller ressursar til å iverksette tiltaka så raskt. I tillegg blir det i intervju trekt fram at det har vore ventetid på statlege hjelpetiltak, som nemnt i kapittel 5.3. *Tilgang til hjelpetiltak.*

I stikkprøvekontrollen av hjelpetiltakssaker har det blitt vedtatt ei stor bredde av ulike hjelpetiltak og desse har alle blitt iverksett innan rimeleg tid. Nokre av tiltaka som til dømes samarbeids møte med skule og PPT og ruskontroll blir iverksett innan to veke. Andre tiltak, der

³³ Kvam herad. Årsmelding 2023.

andre aktørar er involvert, som til dømes besøkeheim/avlastning, miljøarbeidar i heime og råd/rettleiing tar noko lengre tid, men har alltid blitt iverksett innan ein månad i dei sakene revisjonen har kontrollert. I ei av sakene har barneverntenesta søkt om MST (Multisystemisk Terapi)³⁴ til barnet, men får avslag frå Bufetat og tilbyr derfor lokale tiltak til familien.

5.4.2 Vurdering

Revisjonen har ikkje avdekkja forhold som tilseier at hjelpetiltak frå barneverntenesta ikkje blir sett i verk innan rimeleg tid. Revisjonen meiner vidare at det er positivt at barneverntenesta tilbyr kompenserande tiltak i saker der ein til dømes ventar på tilbakemelding frå Bufetat. Samtidig meiner revisjonen at det ville vore hensiktsmessig at det i rutinane til barneverntenesta går fram kva som er barneverntenesta sine retningslinjer for tidsbruk frå vedtaket er fatta til iverksetting av hjelpetiltak. Dette for å sikre at hjelpetiltak blir sett i verk i innan rimeleg tid. Dersom dette går fram av skriftlege rutinar, vil det etter revisjonen si vurdering, i større grad sikre at det eventuelle avvik blir fanga opp og følgt opp.

5.5 Utarbeiding av tiltaksplanar

5.5.1 Datagrunnlag

I rutinen konklusjon av undersøkinga³⁵ går det fram at når tiltaket er vedteke skal det lagast ein tiltaksplan med utgangspunkt i vedtak og konklusjon. Vedtaket skal innehalde ei skildring av bakgrunn (kort om innhaldet i meldinga, opplysningar som er kome fram og bakgrunn for at tiltaka vert sett i verk), vedtakstekst og grunngjeving. Vedtaket skal også innehalde skildring av korleis barn og foreldre stiller seg til tiltaka, og om formålet med tiltaka (kva dei er meint å oppnå/endre).

Barneverntenesta har vidare utarbeidd ein eigen rutine for tiltaksplan.³⁶ Her blir utarbeiding av tiltaksplan skildra, og det står at tidsavgrensa tiltaksplanar skal utarbeidast på alle aktive hjelpetiltak og omsorgsplasseringar. Sakshandsamar har ansvar for å utarbeide tiltaksplanen, og tiltaksplanen opprettast i fagsystemet Modulus. Tiltaksplanen skal utarbeidast med familien, og med barnet så langt det lar seg gjera. Sakshandsamar skal i møte med foreldre (og eventuelt barn) etter avslutta undersøking, fastsetje lengda på tiltaket og målsetjing for tiltaka.³⁷

Vidare blir krav til innhaldet i tiltaksplanen skildra. Tiltaksplanen skal innehalde ein kort bakgrunns historikk, tiltak, mål og evalueringsdatoar. Planen kan også innehalde hjelpespørsmål til familien. Følgande informasjon skal framkomme i tiltaksplanen:³⁸

- Situasjonsbeskrivelse – kva er barnets situasjon og behov i dag?
- Målbeskriving – kva er barnets situasjon når ynskja endring er oppnådd?
- Tiltaksbeskriving – kva skal til for å nå måla?
- Tidsperspektiv – kor lenge skal tiltaka vare?
- Evaluering – er ein på veg mot målet og kor langt er ein kome?

³⁴ MST er eit behandlingstilbod for familiar med ungdom i alderen 12-18 år, med alvorlege åtferdsvanskar. Hovedmålene for MST er å redusere alvorlig regelbrytende/normbrytende atferd, hos ungdommen som for eksempel kriminalitet eller rusmisbruk.

³⁵ Kvam herad. Rutine. 02.05. Konklusjon av undersøkinga. Ikkje datert.

³⁶ Kvam herad. Rutine 05.01 Rutine tiltaksplan. Ikkje datert.

³⁷ Kvam herad. Rutine 05.01 Rutine tiltaksplan. Ikkje datert.

³⁸ Kvam herad. Rutine 05.01 Rutine tiltaksplan. Ikkje datert.

I intervju med tilsette, barnevernleiar og assisterande barnevernleiar blir det bekrefta at etablert praksis i tenesta er å utarbeide tiltaksplanar i hjelpetiltakssakar, og at tiltaksplanane blir utarbeidd i samarbeid med føresette og barn/ungdom.

Tabellen under viser talet på barn som har vedtak om hjelpetiltak og barn som har vedtak om hjelpetiltak som har tiltaksplan. Som det går fram er det utarbeidd tiltaksplan for eit fleirtal av barna ved vedtak om hjelpetiltak, men det er også nokre barn som har vedtak om hjelpetiltak der det ikkje er utarbeidd ein tiltaksplan.

Tabell 4: Oversikt over hjelpetiltak og tiltaksplanar 2021-2025

Tidsperiode	Tal på barn som har vedtak om hjelpetiltak	Barn som har vedtak om hjelpetiltak, som har tiltaksplan
1.halvår 2021	63	63
2.halvår 2021	58	58
1.halvår 2022	42	42
2.halvår 2022	39	36
1.halvår 2023	51	48
2.halvår 2023	58	53
1.halvår 2024	56	55
2.halvår 2024	49	48
1.halvår 2025	60	55

I intervju med tilsette går det fram at det ikkje blir utarbeidd tiltaksplan for hjelpetiltak til barn som bur i fosterheim. Det blir vist til at hjelpetiltaka går fram av oppfølgingsplanen som blir utarbeidd i kvar sak og evaluert årleg, og at oppfølgingsplanen derfor også fungerer som ein tiltaksplan dersom barnet har hjelpetiltak i fosterheimen. Bakgrunnen for å samle dette i ein plan er mellom anna at tilsette har fått tilbakemeldingar frå fosterforeldre der det har blitt gitt uttrykk for at det blir veldig mange planar å forhalda seg for dei dersom det skal utarbeidast både ein tiltaksplan og ein oppfølgingsplan for kvart barn. Fleire av barna har også eigne planar knytt til andre aktørar, som til dømes individuell opplæringsplan (IOP) på skulen og individuell plan i samband med tenester frå helseaktørar.

I intervju blir det fram at det i hovudsak er sakshandsamar som har ansvaret for utarbeiding av tiltaksplanar i enkeltsaker og barnevernleiar og assisterande barnevernleiar er i utgangspunktet ikkje involvert i dette. Samtidig er tiltaksplan og evaluering sentrale tema i saksdrøftingar mellom leiarar og sakshandsamar som blir gjennomført kvar veke. Leiarane legg i intervju til at dersom saka er kompleks eller sakshandsamar ikkje har så mykje erfaring, vil leiarane vere meir involvert i sjølve utforminga av planen.

I intervju med både leiarar og tilsette i tenesta blir det vist til at det kan vere utfordrande å få barn og føresette til å «eige» sin eigen tiltaksplan og det i liten grad blir opplevd som engasjerande for barn og foreldre å arbeide aktivt med planen. Sakshandsamarane i tenesta viser til at tiltaksplanen ikkje alltid gir ein reell nytteverdi, men at ein likevel utarbeider tiltaksplan i alle sakar på grunn av krav i barnevernslova. Dette gjer at tiltaksplanane ikkje alltid blir eit «levande» dokument slik ein ønskjer at det skal vere. I intervju med barnevernleiar og

assisterande barnevernleiar går det fram at det har blitt arbeidd mykje med korleis tiltaksplanane kan opplevast som eit nyttig verktøy i arbeidet med familiane. Mellom anna har tiltaksplanar vore tema på fleire fagdagar lokalt i tenesta, det har blitt prøvd å ut ulike malar for tiltaksplanar og ein har nytta tenestestøtteprogrammet til Bufdir for å auke kompetansen. Det har også blitt arbeidd med korleis ein skal utforme målbare mål og delmål i planane. Dette har også vore tema i samband med overgang til nytt fagsystem i tenesta.

I alle hjelpetiltakssakene revisjonen har kontrollert er det utarbeidd fleire tiltaksplanar. Totalt har revisjonen kontrollert tolv tiltaksplanar i dei fem sakene.³⁹ Tiltaksplanane har ulike lengde basert på kva tiltak som inngår i planen. I alle tiltaksplanane går det fram informasjon om kva tiltak som er vedtatt, for kva periode tiltaksplanen er gjeldande og kva som er målet med tiltaket. I nokre av planane er det lagt inn meir utfyllande bakgrunnsinformasjon om den aktuelle familien eller det aktuelle barnet.

5.5.2 Vurdering

Undersøkinga viser at det blir utarbeidd tiltaksplan i eit stor fleirtal av saker der det er vedtatt hjelpetiltak i tråd med barnevernlova § 8-1 andre ledd, men at dette ikkje gjeld alle saker. Det blir vist til at det kan vere utfordrande for tenesta å engasjerer barn og foreldre i eigen plan. Revisjonen merker seg samtidig at både leiing og tilsette i barneverntenesta i Kvam har arbeidd aktivt for at tiltaksplanen skal opplevast som eit relevant og nyttig verktøy. Det går også fram av undersøkinga at det ikkje utarbeidast tiltaksplanar i saker der barn i fosterheim har vedtak om hjelpetiltak. Dette er ikkje i tråd med barnevernlova § 8-1 andre ledd, der det går fram at det skal utarbeidast plan for vedtekne hjelpetiltak. Revisjonen vil understreke at tiltaksplanar er eit viktig verktøy for å sikre systematisk, heilskapleg og etterprovbar oppfølging av tiltaka som blir sett i verk for det enkelte barn.

5.6 Oppfølging og evaluering av hjelpetiltak

5.6.1 Datagrunnlag

Barnevernstenesta i Kvam herad har utarbeidd eit rutinedokument for evaluering av tiltaksplan.⁴⁰ Føremålet med rutinen er at barneverntenesta skal halde seg orientert om korleis det går med barn og foreldre, vurdere om hjelpa er tenleg eller om det er nødvendig med nye tiltak eller avvikling av tiltak. I rutinen står det at sakshandsamar skal:

- Kalle inn til evalueringsmøte
- Vurdere kven som bør vere tilstande⁴¹
- Planlegge deltaking for barnet og tilrettelegge for medverknad
- Evaluere i fagprogrammet
- Sende ut referat frå evalueringsmøtet eller evalueringsdokumentet i fagprogrammet til føresette og barn
- Følgje opp avtalar om avslutting av, vidareføring eller iverksetting av nye tiltak
- Planleggje neste tidspunkt for evaluering av tiltaksplan
- Lage ny tiltaksplan

³⁹ I fleire av sakene er det utarbeidd fleire tiltaksplanar. Desse er av eldre dato.

⁴⁰ Kvam herad. Rutine 05.02 Evaluering tiltaksplan. Ikkje datert.

⁴¹ I rutine for tiltaksplan (rutine 05.01, ikkje datert) står det vidare at sakshandsamar saman med familien avgjer kven som skal vere med på evalueringa av planen, i evalueringsmøtet. Det kan t.d. vere skule, barnehage eller andre instansar.

I rutine for tiltaksplan står det at tiltaksplanen skal evaluerast kvar 3 månad, minimum kvar 6 månad. Det står vidare at dato for evalueringsmøte skal stå i tiltaksplanen, og den gjeldande tiltaksplanen skal evaluerast i fagsystemet og at det eventuelt skal lagast ein ny tiltaksplan. Sakshandsamar skal i møte gå gjennom korleis det går med tiltaka, om måla er oppnådd og eventuelt laga nye mål, saman med foreldre og eventuelt barn.

Som tabellen under viser er det fleire tiltaksplanar som ikkje blei evaluerte sist halvår i perioden 2021-2025.

Tabell 5: Oversikt over evaluerte tiltaksplanar 2021-2025

Tidsperiode	Tal på barn som har hatt samanhengande tiltak i tre månadar eller meir	Barn som har hatt sin tiltaksplan evaluert det siste halvåret
1.halvår 2021	56	44
2.halvår 2021	55	45
1.halvår 2022	41	41
2.halvår 2022	30	26
1.halvår 2023	37	35
2.halvår 2023	31	17
1.halvår 2024	26	14
2.halvår 2024	29	28
1.halvår 2025	42	29

I Intervju med leiarar og tilsette i tenesta går det fram at tiltaksplanane blir evaluert jamleg i samtalar med barna og familieane og eventuelle andre samarbeidspartnarar der dei er involverte, men at tiltaksplanane blir evaluerte med ulik hyppigheit. I intervju med barnevernsleiar og assisterande barnevernsleiar blir det vist til at det i enkelte saker ikkje blir gjennomført evaluering av hjelpetiltak kvar tredje månad. Dette skuldast mellom anna at ikkje alle barn, ungdommar eller føresette har eit forhold til planen og derfor kan oppleve det som krevjande å meine noko om mål og delmål. Dette gjeld særleg for yngre barn. I desse sakene arbeider leiarane med å rettleie dei tilsette om korleis dei kan evaluere tiltaka i samtale med barn og dermed evaluere tiltaksplanen i etterkant.

I stikkprøvekontrollen revisjonen har gjennomført for hjelpetiltakssaker er alle tiltaksplanane blitt evaluert. Nokre av evalueringane er meir utfyllande enn andre. Det varierer også i kva grad føresette og barn ønskjer å medverke (meir om dette i kap. 5.11).

5.6.2 Vurdering

Undersøkinga viser at det ikkje blir gjennomført evaluering av alle tiltaksplanar i hjelpetiltakssaker. Dette er, etter revisjonen si vurdering, ikkje i tråd med føringar frå barne- og likestillingsdepartementet.⁴² Revisjonen vil understreke betydninga av at barneverntenesta sikrar at tiltaksplanar evaluerast jamleg for å sikre at hjelpa er målretta og ivaretek barnet og familien sine behov. Ein viktig dimensjon med systematiske og dokumenterbare evalueringar er å unngå at barn lever under omsorgssvikt fordi ein vidarefører hjelpetiltak som ikkje betrar barnet sin (eller familien sin) situasjon. Det kan også medføre at ein vidarefører hjelpetiltak

⁴² Barne- og likestillingsdepartementet. Tiltaksplanar og omsorgssplanar i barnverntjenesten – en veileder. Ikkje datert.

utan at det er behov for det. Det er derfor revisjonen si vurdering at barneverntenesta i Kvam herad bør styrke den etablerte praksisen for evaluering av tiltaksplanar. Det bør også etablerast ein praksis for å dokumentere avgjersler om å ikkje evaluere tiltaksplanane i samsvar med rutinane.

5.7 Medverknad frå barnet i eiga sak

5.7.1 Datagrunnlag

I dokumentet *rutine for konklusjon av undersøkinga og rutine for tiltaksplan* blir barn sin medverknad i eiga sak omtalt. Det går fram av barneverntenesta i vedtak om tiltak skal få fram korleis barn og foreldre stiller seg til tiltaka, og barnet si meining og korleis meininga er blitt vektlagt. Vidare skal tiltaksplanen utarbeidast saman med familien. I rutine for tiltaksplan står det at barnet skal vera med på utforming av tiltaksplanen så langt det lar seg gjere.

I intervju med tilsette og leiarar i barneverntenesta blir det som tidlegare nemnt vist til at det kan vere utfordrande å få barn engasjert i arbeidet, særleg med utarbeiding og evaluering av tiltaksplanen. Generelt er erfaring frå leiarar og tilsette i barneverntenesta at det er mange planar der barnet skal medverke og det derfor kan vere krevjande å få barnet til å engasjere seg i medverknad i eigen tiltaksplan.

I stikkprøvekontrollen revisjonen har gjennomført har barnet medverka i tiltaksplan og evaluering av tiltaksplan i ein av fem tiltakssaker. Totalt har revisjonen kontrollert 16 tiltaksplanar av nyare dato. I to av sakene er barnet under fire år og det har derfor ikkje blitt gjennomført samtale aleine med barnet. I dokumentasjonen går fram at barneverntenesta har henta inn observasjonar av barnet frå dei tilsette i barnehagen for å vurdere barnet sin respons på nokre av hjelpetiltaka. I ei av sakene er det dokumentert at barneverntenesta har gjort fleire forsøk på samtale, men at barnet ikkje er motivert. I den siste saka er det gjennomført fleire samtalar med barnet etterkvart som saka har utvikla seg, men innhaldet i samtalane blir ikkje knytt til arbeidet med tiltaksplanen eller evaluering av tiltaksplanen.

5.7.2 Vurdering

Undersøkinga viser at det manglar informasjon og dokumentasjon på at barna i stikkprøvesakene har medverka til eigen tiltaksplan i fleire av dei kontrollerte sakene. I saken der det er dokumentert samtale, manglar det dokumentasjon på korleis det barnet har formidla eventuelt blei vektlagt tiltaksplanen. Dette er ikkje i samsvar med barnevernslova § 1-4 som handlar om barnet sin rett til medverknad. Revisjonen registrerer at det blir opplyst at barna ikkje ønskjer å medverke til arbeidet og evaluering av tiltaksplanar i alle saker.

6 Fosterheim

6.1 Problemstilling

I dette kapittelet vil vi svare på følgjande hovudproblemstilling med underproblemstillingar:

I kva grad har kommunen etablert system og rutinar for å sikre tilstrekkeleg oppfølging og tilsyn av barn i fosterheimar?

Under dette:

- Har kommunen tilgang til tilstrekkeleg med fosterheimar?
- I kva grad rekrutterast fosterheimar i barnet sin familie og nære nettverk?
- I kva grad er det etablert rutinar for godkjenning av fosterheimar?
- I kva grad er det etablert tilfredsstillande rutinar knytt til oppfølging av barn sin situasjon i fosterheim?

Under dette:

- Er det etablert omsorgsplan for barna?
- Blir det gjennomført tilstrekkeleg med oppfølgingsbesøk?
- Blir oppfølgingsbesøka tilstrekkeleg dokumenterte?
- Blir barn sin medverknad i eigen sak tilfredsstillande dokumentert?
- Gir barneverntenesta fosterforeldre naudsynt råd og rettleiing?
- Er det etablert rutinar for oppfølging av biologiske foreldre?
- I kva grad klarer kommunen å førebygge utilsikta flyttingar?
- I kva grad er det etablert en tilfredsstillande ordning knytt til tilsyn med fosterheim?

6.2 Revisjonskriterier

Sentrale krav og føringar som er relevante for ovannemnde problemstillingar er summert under:

- Barneverntenesta skal alltid vurdere om det er nokon i barnet sin familie eller nære nettverk kan veljast som fosterheim (jf. § 9-4 i barnevernlova).
- Barneverntenesta i fosterheimskommunen ha ansvaret for å godkjenne fosterheimen (jf. § 5 i forskrift om fosterheim).
- Barnevernteneste skal, så tidleg som mogleg, informere barnet om muligheten til å ha ein tillitsperson. Barneverntenesta skal dokumentere om barnet er informert om dette og om barnet ønskjer å ha ein tillitsperson (forskrift om barnets medverknad i barnevernet § 8)
- Barneverntenesta skal, så fort som mogleg etter at barnevern- og helsenemda har fatta vedtak om omsorgsovertaking, skal barneverntenesta utarbeide ein plan for barnet sin omsorgssituasjon og oppfølging av barnet og foreldre. Planen skal mellom anna skildre barnet sine behov og eventuell oppfølging som kan bidra til at foreldre kan få tilbake omsorg for barnet (jf. § 8-3 i barnvernlova).
- Barneverntenesta skal kort tid etter omsorgsovertaking kontakte biologiske foreldre å gje tilbod om rettleiing og oppfølging (jf. § 8-3 i barnevernlova).
- Når det har blitt treft eit vedtak om samvær, skal barneverntenesta utarbeide ein plan for gjennomføring av samvær utifrå ei konkret vurdering av barnet sitt behov.

- Barneverntenesta skal dokumentere korleis barnet sin medverknad er ivareteke i sakshandsaming og vedtak (jf. § 6 i forskrift om medverknad).
- Barneverntenesta i omsorgskommunen skal følgje opp og føre kontroll med kvart enkelt barn sin situasjon i fosterheimen. Barneverntenesta skal besøke fosterheimen så ofte det er naudsynt, men minimum 4 gonger i året. Dersom barneverntenesta vurderer forholda i fosterheimen som gode kan barneverntenesta vedta at talet besøk skal reduserast til minimum 2 gonger i året for barn som har vore plassert i fosterheim i meir enn 2 år. (jf. § 10 i forskrift om fosterheim)
- Fosterheimskommunen skal føre tilsyn med at barnet får forsvarleg omsorg, og at forutsetningane i vedtaket følgjast opp. Dette omfattar også tilsyn med at barnet sin etniske, kulturelle eller språklege og religiøse bakgrunn ivaretakast på ein hensiktsmessig måte. Det skal førast tilsyn med barnet så ofte som naudsynt, og minimum fire gongar i året. Fosterheimskommunen skal gje tilsynsoppgåver til personer som er egna til å utføre oppgåva. Fosterheimskommunen skal gje tilsynspersonen naudsynt opplæring og rettleiing (jf. § 9-10 i barnevernlova)
- Tilsynsperson skal legge til rette for at det gjennomførast samtale med barnet utan at fosterforeldre er til stades (forskrift om fosterheim § 18)
- Barneverntenesta si dokumentasjonsplikt betyr at barneverntenesta må synleggjere sitt arbeid i saka, altså tenesta må synleggjere kva dei har gjort og kvifor dei har gjort det. Dette må skje i alle stadiet av ein barnevernsak som ved val av plasseringsstad (jf. sakshandsamingsrundskrivet kap. 5.1 om dokumentasjonsplikt).

Sjå vedlegg 2 for utfyllande revisjonskriterium.

6.3 Tilgang til fosterheimar

6.3.1 Datagrunnlag

I følgje tal frå Bufdir sin kommunemonitor er det 1,2 prosent av barn som bur utanfor heimen i alderen 0-17 år i Kvam herad i 2024. Talet for Noreg er 0,9 prosent.⁴³ I tilstandsrapporten frå barnevernet i 2023 går det fram at 14 barn frå Kvam herad budde i fosterheim i 2023 og at Kvam herad i 2023 hadde tilsynsansvar for 11 barn som bur i fosterheim i Kvam og er plassert i ein anna kommune.

Det er utarbeidd ein rutine for rekruttering av fosterheim⁴⁴ i barneverntenesta i Kvam. Ansvar for rekruttering er lagt til sakshandsamar i tenesta, eventuelt i samarbeid med konsulent hos Bufetat. Kommunen sjølv kan rekruttere fosterheimar via lokale informasjonsmøte i samarbeid med Bufetat, annonser i lokalavisa, informasjon eller intervju med fosterfamiliar/besøksfamiliar i lokal presse, intervju med fosterheimsbarn på rekrutteringsmøter og i avis, bruke familieråd aktivt for å rekruttere slekt og nettverk, informerer om behovet for familiar ved besøk på skular og barnehagar. Det går også fram av rutinen at det å skape eit fagleg og sosialt miljø rundt fosterheimar og besøksheimar med fagkveldar og familieutfluktar der eigne barn og fosterbarn er invitert til, kan vere med på bidra til rekruttering. Kommunen skal også samle aktuelle personar i eit register. Vidare skildrar rutinen det praktiske rundt rekruttering av fosterheimar.

⁴³ Det vil vere relevant om kommunen busetter einsleg mindreårige flyktningar. Ein kommune som busette einslege mindreårige flyktningar, vil mest sannsynleg har ein høgare andel barn som bur utanfor heimen enn kommunar som ikkje busett einslege mindreårige flyktningar.

⁴⁴ Kvam herad. Rutine 04.01 Rekruttering fosterhjem. Ikkje datert.

Her går det mellom anna fram at fosterforeldre må ha deltatt på Pride/Soild-kurs i regi av Bufetat.⁴⁵

Både i dokumentasjon og i intervju blir det vist til at Kvam herad er ein relativt stor fosterheimskommune og at fleire barn med ein anna omsorgskommune bur i fosterheim i Kvam herad. I intervju med både leiarar og tilsette i tenesta går det fram at det i all hovudsak er eit tilstrekkeleg tal med tilgjengeleg fosterheimar i Kvam herad. Etablert praksis når barneverntenesta får behov for ein ny fosterheim er at tenesta tek kontakt med tidlegare fosterheimar for å spørje om dei ønskjer å ta på seg eit nytt fosterheimsoppdrag. Dette gjeld hovudsakleg fosterfamiliar som tenesta har god kjennskap til frå før av, og som ein tenkjer at passar godt for å imøtekomme behovet til fosterbarnet. I intervju blir det vidare peikt på at barneverntenesta også samarbeider med Bufetat om å rekruttere nye fosterheimar. Mellom anna blir det gjennomført informasjonsmøte i Bergen med jamne mellomrom. Det er ikkje etablert tilsvarande systematikk for å arrangere møter i Kvam herad eller omegn-kommunane.

6.3.2 Vurdering

Undersøkinga viser at det er utarbeidd ei skriftleg rutine som revisjonen meiner gjer godt greie for korleis barneverntenesta i Kvam herad arbeider med rekruttering av fosterheimar. Undersøkinga visar vidare at Kvam herad på revisjonstidspunktet hadde eit tilstrekkeleg antal fosterheimar tilgjengeleg. Revisjonen meiner dette indikerer at barneverntenesta arbeider på ein hensiktsmessig måte når det gjeld rekruttering av fosterheimar.

6.4 Rekruttering av fosterheimar i barnet sin familie og nære nettverk

6.4.1 Datagrunnlag

I rutine for rekruttering av fosterheim går det fram at barneverntjenesten skal bruke familieråd aktivt til å rekruttere slekt og nettverk som fosterheimar og at barneverntenesta har ansvar for skildre barnet sitt behov og vurdere om det er aktuelt å plassere barnet i nær familie, slekt eller nettverk.

Barneverntenesta i Kvam herad er med i interkommunalt prosjektsamarbeid mellom barneverntenestene Ullensvang kommune, Voss herad og Kvam herad som ein del av arbeidet med oppvekstreforma og ivaretaking av fosterheimsarbeidet i kommunane. Det har blitt oppretta ei prosjektgruppe med representantar frå dei ulike kommunane saman utarbeidd ein rettleiar for barneverntenesta i Voss- og Hardanger-regionen.⁴⁶ I rettleiaren går det mellom fram at føremålet med rettleiaren er å kvalitetssikre barneverntenesta sitt arbeid med å rekruttere fosterheimar – primært i barnet si slekt og nære nettverk. Vidare står det at to av dei tre barneverntenestene hadde god kompetanse i rekruttering i slekt og nettverk og at den tredje barneverntenesta ynskja å hente erfaring og kompetanse. Vidare følgjer detaljerte skildringar av korleis ein kan kartlegge barnet sin familie og nære nettverk. Rettleiaren legg opp til seks steg for flytting/plassering av barnet. I dei første stega skildrar rettleiaren korleis familie og nettverk skal vurderast og det blir også lenka til andre ressursar som til dømes Bufdir si side «familieråd – gode løysningar for barnet i slekt og nettverk».⁴⁷

Tabellen under viser andel fosterheimstiltak i familie og nære nettverk av alle kommunale fosterheimstiltak. Som det går fram av tabellen er det fleire fosterheimstiltak i familie og nære

⁴⁵ Solid (tidlegare PRIDE) er grunnopplæring for alle som vil bli fosterheimar. Opplæringa består at e-læring, fysiske samlingar og ein vurderingsprosess. Det tek vanlegvis tre månadar å gjennomføre opplæringa.

⁴⁶ Kvam herad. Rettleiar for barneverntenesta i Voss- og Hardangerregionen. Interkommunalt samarbeid mellom Ullensvang kommune, Voss- og Kvam herad. Utarbeidd året 2023/2024.

⁴⁷ Bufdir – familieråd – gode løysningar for barnet i slekt og nettverk. Tilgjengeleg frå: Familieråd - gode løysningar for barnet i slekt og nettverk | Bufdir

nettverk i Kvam herad enn gjennomsnittet for både Vestland fylke. Vidare viser tabellen at talet på fosterheimstiltak i familie og nære nettverk har auka sidan 2019.

Tabell 6: Oversikt over delen fosterheimstiltak i familie og nære nettverk (2023)⁴⁸

Fosterheimstiltak i familie og nære nettverk	2019	2020	2021	2022	2023
Kvam herad	40,9%	62,5%	64,2%	64,5%	68%
Vestland fylke	39,9%	42,1%	43,2%	43,5%	45,5%

På tidspunktet for verifisering av rapporten var ikkje tal for 2024 publisert.

I fleire dokument og i intervju blir det stadfesta at det har vore eit auka fokus på rekruttering av fosterheimar i barnet sin familie og nære nettverk i barneverntenesta i Kvam herad dei siste åra. I intervju med barnevernleiar og assisterande leiar for barneverntenesta går det fram at målet for barneverntesta er at barnet ikkje skal måtte flytte ut av kommunen, men i størst mogleg grad kunne behalde nærmiljøet sitt, som skule og vener. Dei tilsette fortel i intervju at det også kan vere nokre utfordringar med rekruttere i familie og nettverk. Mellom anna kan det vere krevjande at biologisk familie i nokre saker ikkje skal ha så mykje samvær, samtidig som Kvam er ein liten kommune og biologiske foreldre kan oppsøke barnet i lokalsamfunnet. Det blir også vist til at tilknyttinga til barnet hos familie og nære nettverk er så sterk at terskelen for å seie frå seg fosterheimsoppdraget truleg er høgare enn for andre fosterheimar.

I stikkprøvekontrollen revisjonen har gjennomført er det gjennomført plassering i familie og nære nettverk i fleire av dei fem sakene. I nokre av sakene er plassering i familie og nære nettverk prøvd ut, anten permanent eller som akutt plassering og barnet har flytta vidare etter ei stund. I alle sakene går det fram i ulike delar av dokumentasjonen at familie og nære nettverk har blitt vurdert. I andre saker er plassering i familie og nære nettverk permanent.

6.4.2 Vurdering

Undersøkinga viser at Kvam herad i stor grad rekrutterer fosterheimar i barnet sin familie og i nære nettverk. Revisjonen meiner at dette er i tråd med barnevernslova, der det blir stilt forventningar til at kommunane i større grad rekrutterer i familie og nære nettverk.

Stikkprøvekontrollen viser at i alle saksmapper at familie og nære nettverk har blitt vurdert i sakene som revisjonen har kontrollert. Dette er i tråd med barnevernlova § 9-4 som seier at barneverntenesta skal vurdere om nokon i barnet sin familie eller nære nettverk kan veljast som fosterheim.

6.5 Rutinar for godkjenning av fosterheimar

6.5.1 Datagrunnlag

Rettleiaren utarbeidd i eit samarbeid mellom Kvam herad, Voss herad og Ullensvang kommune skildrar rutinar for kartlegging av fosterforeldre og godkjenning av fosterheim. Det er utarbeidd ei liste med elleve punkt knytt til godkjenning av fosterheim, der det også er lenka til nyttige verktøy som mellom anna rutinehandboka for fosterheim,⁴⁹ forskrift om fosterheim og vurderingar som har blitt gjort i kartleggingsfasen/sonderingsfasen for ny fosterheim. Døme på denne type kartlegging er kva som er motivet for å bli fosterforeldre og fosterforeldre sin

⁴⁸ Indikatoren viser andel fosterheimstiltak i familie og nære nettverk av alle kommunale fosterheimstiltak.

⁴⁹ Barne- og likestillingsdepartementet – rutinehåndbok for kommunens arbeid med fosterhjem. 2006. Tilgjengeleg frå: Q-1102 Rutinehåndbok.qxd

foreldrestil. Vidare hentast blir det henta inn helseattest og utvida vandelsattest for alle vaksne i familien.

I rettleiaren går det vidare fram at ein skal journalføre godkjenningsprosessen og at ein skal sikre brukarmedverknad både frå barnet og foreldre.

Vidare er det utarbeidd ei rutine ved opprettinga og innflytting av fosterheim.⁵⁰ Her blir det lagt vekt på at rapporten frå PRIDE/Soild-opplæring og eigenpresentasjon frå fosterforeldra må leggjast til grunn for vurderinga av om fosterfamilien er eigna, og om barnet og familien ser ut til vere ein god match. Fosterfamilien skal representere ein langvarig og trygg base for barnet.

Som nemnt i kap. 7.4 går det i intervju fram at barneverntenesta i Kvam i tilfelle der ein ikkje nytta familie og nære nettverk som fosterheimar, nyttar tenesta ofte fosterfamiliar som har tidlegare erfaring som fosterheim og som tenesta er godt kjende med og veit at er egna til oppdraget. I intervju går det vidare fram at alle vurderingar av fosterfamiliene ligg føre i saksmappene til fosterforeldra, og at dette ikkje blir dokumentert i saksmappene til fosterbarnet. Dette blir bekrefta i stikkprøvekontrollen revisjonen har gjennomført. I dei fem fosterheimssakene føreligg det ikkje dokumentasjon på godkjenning av fosterfamilien i saksmappa. I noko av dokumentasjonen blir vurderingar av fosterheimen nemnd til dømes i henvisning til BUFDIR, der det blir argumentert for kvifor fosterheimen er godt egna. Sjølve godkjenningsvedtaket der det går fram godkjenning av fosterheimen er ikkje arkivert i barnet si mappe.

6.5.2 Vurdering

Undersøkinga viser at det er utarbeidd rutinar for godkjenningsprosessen. I intervju med leiarar og tilsette i tenesta går det fram at vurderinga av fosterheimen blir arkivert i fosterforeldra si mappe, men ikkje i saksmappa til barnet. Dette blir langt på veg bekrefta av stikkprøvekontrollen. I barne- og likestillingsdepartementet si rutinehandbok for kommunane sitt arbeid med fosterheim⁵¹, går det fram at opplysningane om fosterfamilien skal lagrast i eigne mapper (personalarkiv), medan godkjenningsvedtaket skal arkiverast i barnet si mappe. Revisjonen meiner det er viktig at godkjenningsvedtaket og vurderinga rundt det blir arkivert i fosterbarnet si saksmappe, mellom anna for å sikre ei tilstrekkeleg vurdering og etterprøvarhet av dokumentasjonen. Vidare meiner revisjonen at vurderingane som blir gjort knytt til fosterheimen, korleis ein har vurdert kva som er til det beste for barnet og korleis barneverntenesta har vurdert at fosterfamilien ivaretek barnet sine behov, bør dokumenterast i barnet si saksmappe.

6.6 Oppfølging av barn sin situasjon i fosterheim

6.6.1 Datagrunnlag

Det er etablert ei rutine for oppfølging av barn i fosterheim.⁵² Føremålet er å sikre oppfølging av barn i fosterheim og gje tryggleik for barn, foreldre, fosterforeldre som er i tråd med gjeldande reglar.

Omsorgsplan og oppfølgingsplan

I rutine for oppfølging av barn i fosterheim går det fram at det skal utarbeidast ein omsorgsplan for barnet/ungdommen (tiltaksplan ved frivillige flyttingar). Det går fram at det i

⁵⁰ Kvam herad. Rutine ved opretting og innflytting fosterheim. Ikkje datert.

⁵¹ Barne- og likestillingsdepartementet. Rutinehandbok for kommunenes arbeid med fosterhjem. 03/2006.

⁵² Kvam herad. Rutine 04.05 Oppfølging av barn i fosterhjem. Ikkje datert.

denne planen skal formulerast hovudmål og konkrete delmål og tiltak. Omsorgsplanane skal sendast til partane i saka, fosterheimen og barnet sjølv, dersom barnet er over 15 år.

I intervju opplyser tilsette at det blir utarbeidd ein foreløpig omsorgsplan for alle barn i fosterheim ved plassering. Vidare er etablert praksis at det også blir oppretta ein endeleg omsorgsplan og ein oppfølgingsplan for barn i fosterheim. Oppfølgingsplanen (tidlegare omtalt i kap. 5.5) inneheld informasjon om alle involverte aktørar, tidspunkt for oppfølgingsbesøk i fosterheimen samt samvær med biologisk familie. Det skal i utgangspunktet utarbeidast ny oppfølgingsplan kvart år.

I stikkprøvene revisjonen har gjennomført er det gjennomgått både oppfølgingsplanar og omsorgsplanar. Det er utarbeidd foreløpige og endelege omsorgsplanar i alle dei fem fosterheimesakene revisjonen har kontrollert. Omsorgsplanane i revisjonen kontrollert i stikkprøvekontrollen varierer noko i omfang og lengde. Den lengste omsorgsplanen har ein varigheit på åtte år, medan den kortaste er lagt opp til å vare eit år. Nokre av omsorgsplanane er svært omfattande, medan andre berre inneheld langvarige og kortvarige mål med plasseringa. Vidare er det utarbeidd oppfølgingsplan i alle dei kontrollerte stikkprøvesakene. I nokre av sakene er det utarbeidd oppfølgingsplan kvart år. I ei av sakene er det ikkje utarbeidd oppfølgingsplan sidan 2020.

Oppfølgingsbesøk og dokumentering av oppfølgingsbesøk i fosterheim

I rutine for oppfølging av barn i fosterheim går det fram at det skal gjennomførast fire fosterheimsbesøk årleg eller oftare ved behov. I forskrift for fosterheim går det fram at barn som er fylt 15 år og som har vore plassert i fosterheimen i meir enn to år, skal vurderast av fosterheimskommunen om talet på oppfølgingsbesøk skal bli redusert til minimum to gongar i året.

I intervju går det vidare fram at dei tilsette opplever at oppfølginga av barn i fosterheim fungerer godt. I stikkprøvekontrollen har barneverntenesta gjennomført fire oppfølgingsbesøk i perioden 2022 til første halvdel av 2025. Unntaket er eit oppfølgingsbesøk i ei sak, der oppfølgingsbesøket blei avlyst på grunn av sjukdom.

I tabellen under går det fram kor mange barn som har vore plassert i meir enn eitt år og kor mange barn som har fått oppfylt kravet om fire (eller to) oppfølgingsbesøk.

Tabell 7: Oppfølgingsbesøk i fosterheim⁵³

Tidsperiode	Talet på barn som er plassert i fosterheim meir enn eitt år	Talet på barn med oppfylt krav om fire (eller to) oppfølgingsbesøk
1.halvår 2021	18	17
2.halvår 2021	19	19
1.halvår 2022	21	21
2.halvår 2022	20	20
1.halvår 2023	20	20
2.halvår 2023	14	14
1.halvår 2024	13	13

⁵³ Dette inkluderer også barn som ikkje bur i Kvam herad, men som Kvam har oppfølgingsansvaret for

2.halvår 2024	13	12
1.halvår 2025	14	12

I intervju går det fram at etablert praksis for når barnet nærmar seg 15 år og er i ein stabil omsorgssituasjon, blir det gjennomført samtale med barnet om det ønskjer reduksjon i oppfølgingsbesøk frå barneverntenesta. I nokre saker ønskjer barnet mindre oppfølging fordi dei vil leve meir likt som andre tenåringar. Det er også saker der ein har redusert talet på besøk for barn som er yngre enn 15 år. Barnevernsleiar skal alltid godkjenne det endelege vedtaket om reduksjon. I dei fleste saker er leiarane også involvert i drøftinga rundt reduksjon av besøk. Dersom barnet ønskjer reduksjon i talet på oppfølgingsbesøk, medan fosterforeldre ønskje å halde fram med fire besøk, kan barneverntenesta halde fram med fire oppfølgingsbesøk, der to av besøka i større grad blir nytta til oppfølging av fosterforeldre. I ei av sakene revisjonen kontrollerte var det gjennomført reduksjon av fosterheimsbesøk i tråd med føringane i lovverket. Revisjonen får opplyst at det på tidspunktet for intervju var fire fosterbarn i Kvam der ein har redusert talet på oppfølgingsbesøk i fosterheimen til to i året.

I rutinane knytt til oppfølgingsbesøk i fosterheim går det ikkje fram korleis ein skal dokumentere oppfølgingsbesøka i fosterheim. I fagsystemet er Modulus er det lagt ved ein mal der ein mellom anna skal fylle inn opplysningar om barnet, informasjon frå samtale med barnet, samtale med fosterforeldre, samt avtale med barnet om det er noko dei ikkje vil at skal formidlast vidare til fosterforeldre eller andre.

I stikkprøvene har det blitt utarbeidd referat etter oppfølgingsbesøka. I dei fleste referata er det brukt mal for fosterheimsbesøk. I referata der malen ikkje er nytta, går det likevel fram sentrale opplysningar frå besøket i tråd med krav i regelverket og det kjem tydleg fram kva som er barneverntenesta sine observasjonar og kva som er barnevernsfaglege vurderingar.

Oppfølging av fosterforeldre

Det er utarbeidd ei eiga rutine som skildrar oppfølging av fosterheim.⁵⁴ Her går det mellom anna fram at barneverntenesta er ansvarleg for å følgje opp at fosterheimen får tilstrekkeleg rettleiing. Rettleiar kan vere både sakshandsamar eller anna fagperson med relevant kompetanse og rettleiing bør vere obligatorisk for begge fosterforelder. Barneverntenesta er også ansvarleg for at fosterfamilien får informasjon om kurstilbod og fagdagar frå Bufetat og kommunen. Rettleiaren for oppfølging av barn, foreldre og fosterheim skildrar også oppfølging av foreldre, sikring av individuell rettleiing til foreldre, og oppfølging av fosterforeldre. I tilstandsrapporten frå barneverntenesta frå 2024⁵⁵ går det fram at barneverntenesta nyttar seg av familiesenteret sine rettleiarar som bidrar til rettleiing av fleire fosterheimar. Det står vidare at Kvam nyttar innleigde konsulentar i enkelte situasjonar der det er mest hensiktsmessig, t.d. for fosterheim busett i ein anna kommune eller ved behov for særleg kompetanse hjå rettleiar.

I anna dokumentasjon frå kommunen går det fram at det i samarbeidsprosjektet mellom Kvam herad, Voss herad og Ullensvang kommune⁵⁶ har som målsetning at alle fosterforeldre skal få tilbod om følgjande kurs:

⁵⁴ Kvam herad. Rutine 04.06 Oppfølging av fosterheim. Ikkje datert.

⁵⁵ Kvam herad. Tilstandsrapport 2024.

⁵⁶ Meir informasjon om prosjektet er tilgjengeleg frå:

<https://www.statsforvalteren.no/contentassets/8ddfe05a09994db0a4830ffdf8a3b4f2/prosjekt-12.-utvikling-av-et-robust-og-kvalitetssikret-fosterhjemsarbeid.pdf>

- Trygg base – ein tilknytingsbasert modell for omsorg i fosterheim (Voss)
- Emosjonsfokusert ferdighetstrening for foreldre (EFST) (Kvam)
- Traumebevisst omsorg (TBO-F) (Ullensvang)

I intervju med barnevernleiar og assisterande barnevernleiar går det fram at alle fosterforeldre i Kvam herad får tilbod om rettleiing og oppfølging. Barneverntenesta tilpassar oppfølginga etter behova til fosterforeldra. Døme på oppfølging kan vere:

- Ein ein-til-ein oppfølging frå rettleiar. Alle fosterforeldre får tildelt ein rettleiar som dei kan nytte dersom dei vil. Det er gjerne tettare oppfølging av rettleiar første året fosterforeldra har barn i fosterheim. Barneverntenesta kjøper inn rettleiingstenester eksternt dersom fosterforeldra har behov for ein rettleiar med spisskompetanse som ikkje er tilgjengeleg lokalt. Rettleiarane reiser heim til fosterforeldra dersom det er ønskjeleg.
- Uformelle sosiale samlingar med andre fosterheimar, biologiske foreldre, barn og tilsette i barneverntenesta og fagsamlingar med fosterforeldre.
- Tidlegare har barneverntenesta arrangert fagsamlingar med fosterforeldre og sakshandsamarar med faglege innlegg, team-building aktivitetar og erfaringsutveksling. Dette blei sist arrangert i september 2022 og barneverntenesta har planlagt å invitere fosterforeldre til ei samling i løpet av hausten 2025.

Vidare går det i intervju fram at fosterforeldre kan bli frikjøpt frå jobben sin dersom det er behov for det. Det har blitt gjennomført møte med omkringliggande kommunar der ein arbeider for ein likare praksis for frikjøp og kostnadsnivå. Dette er eit område der kvar enkelt kommune står fritt til å setje eigne satsar og ordningar. Leiarane i barneverntenesta viser i intervju til viktigheita av ein likare praksis på tvers av kommunegrenser.

I intervju med dei tilsette går det fram at dei opplever at fosterforeldre får tilstrekkeleg råd og rettleiing frå barneverntenesta. Det blir vidare peikt på at Kvam herad har ein forhaldsvis låg terskel for tiltak som frikjøp, avlastning og besøksheim. Det blir også gitt særskild opplæring og rettleiing til dei fosterfamiliane som har behov for det. Samstundes er dei tilsette også kjende med at nokre fosterforeldre har gitt tilbakemelding om at dei har opplevd å fått lovnadar som ikkje er innfridd og at dei generelt har fått for lite støtte i prosessen. I intervju med representant frå Norsk fosterhjemsforening avdeling Hordaland blir det understreka kor viktig det er med råd og støtte for at fosterforeldre skal kunne gjere ein best mogleg jobb.

I stikkprøvekontrollen går det fram at fosterforeldre har fått tilbod om og får råd rettleiing frå barneverntenesta. Alle fosterforeldra i stikkprøvesakene får ulik og tilpassa rettleiing. I ei sak ønskte fosterforeldra ein bestemt rettleiar frå Bergen kommune og at rettleiinga skal bli gjort i fosterheimen. I andre saker blir rettleiinga gjennomført på Familiesenteret i Kvam herad. I ei anna sak har fosterforeldre delteke på kurs i to dagar i regi av familiesenteret. Det går fram av dokumentasjonen av barneverntenesta i stor grad imøtekjem ønskja til fosterforeldrene.

Oppfølging av biologiske foreldre

Det er utarbeidd ei rutine for oppfølging av biologiske foreldre etter omsorgsovertaking.⁵⁷ Dokumentet viser at ansvaret for oppfølging av biologiske foreldre ligg til sakshandsamar. I dokumentet går det mellom anna fram at barneverntenesta i oppfølgings- og omsorgsplan skal skildre punkt som direkte knytt til biologiske foreldre, som samvær, samarbeidsmøte og rettleiing.

⁵⁷ Kvam herad. Rutine 04.14 Oppfølging av biologiske foreldre etter omsorgsovertakelse. Ikkje datert.

I tilstandsrapporten for barneverntenesta i Kvam går det fram at barnevernstenesta erfarer at det varierer kva tenester som gjev eit tilbod til denne gruppa foreldre, avhengig av kva som er foreldra sine egne ønskjer. Til dømes kan både familiesenteret og rus- og psykisk helseavdelinga i Kvam herad vere viktige samarbeidsaktørar. Det går vidare fram at sakshandsamarane i tenesta også følgjer opp biologiske foreldre, då oftast knytt til forvaltning av saka eller koordinering av tenester. Det statlege barne- og familieverntenestene (familievernkontoret) har eit særskilt ansvar for å følgje opp biologiske foreldre som har mista omsorga for sine barn. I intervju går det fram at det næraste familievernkontoret er geografisk plassert i Odda (som nemnt i kap. 5.3). Dette kan opplevast som for langt å køyre for mange og det er derfor familiesenteret i Kvam som i størst grad blir nytta til oppfølging og rettleiing av biologiske foreldre, samt tverrfaglege team om det er behov for det.

I intervju blir det vist til at barneverntenesta har eit mål om å sikre gode samvær og moglegheit for tilbakeføring. På revisjonstidspunktet er det eit fåtal av biologiske foreldre som ikkje får oppfølging av ein rettleiar. Vidare går det fram at nokre foreldre ønskjer å behalde kontakta med sakshandsamar i barneverntenesta etter at deira biologiske barn har flytta i fosterheim. I andre tilfelle vil biologiske foreldre ha kontakt med ein anna sakshandsamar. Det blir lagt til rette for desse ønska. Dersom dei biologiske foreldre blir folkeregistrert i ein anna kommune enn Kvam herad blir ikkje dei automatisk følgt opp av rettleiar i Kvam. I nokre av desse sakene tek tilsette i barneverntenesta direkte kontakt med ein rettleiar eller familievernkontor i den nye kommunen for å etablere eit tilbod der.

Vidare er det utarbeidd ei prosedyre for å vurdere samvær mellom barn og biologiske foreldre.⁵⁸ Her går det fram at samværsordninga mellom barn og foreldre som ikkje bur saman skal vurderast kvart år. Her skal ein mellom anna vurdere om biologiske foreldre har ønskjer om endringar og korleis dei opplever samarbeidet med involverte aktørar.

I stikkprøvekontrollen blir biologiske foreldre fulgt opp i alle dei fem omsorgssakene. Det varierer om det blir gitt tilbod om familierettleiar, miljøterapeut, begge deler eller andre fagpersonar. I mange har sakene har same person følgt opp biologiske foreldre over lang tid. I nokre sakar har biologiske foreldre ønskjer om kven frå offentleg instansar dei vil ha kontakt med. Desse ønskja blir imøtekomne. Det blir også hente inn tolk i saker der det er naudsynt.

Som nemnd over, har barneverntenesta utarbeidd oppfølgingsplanar i alle fosterheimesakene revisjonen har kontrollert. I oppfølgingsplanane går det fram informasjon og målsetningar knytt til samvær med biologiske foreldre og anna biologisk familie.

Førebygging av utilsikta flyttingar

I intervju får revisjonen opplyst at utilsikta flyttingar skjer i liten grad i Kvam herad. I intervju med dei tilsette i barneverntenesta blir det vist til at dette kan skuldast at fosterforeldre i kommunen blir følgt opp tett og at dei tilsette i tenesta er fleksible og tilgjengelege. Sakshandsamarane er tilgjengelege for å bli kontakta av fosterforeldre ved behov utanfor ordinær arbeidstid. Barnevernsleiar og assisterande barnevernsleiar peikar på dei fleste fosterforeldre får tildelt det dei har behov for i form av til dømes avlastningstiltak som besøksheim. Auken i fosterheimar i familie og nære nettverk (sjå kap. 7.4) kan også bidra til å førebygge utilsikta flyttingar då dette er fosterheimar som kjenner barnet frå tidlegare.

Det var ikkje vore utilsikta flyttingar i nokon av sakene revisjonen har kontrollert i stikkprøvekontrollen.

⁵⁸ Kvam herad. Vurdere samvær mellom barn og biologiske foreldre. Ikkje datert.

Barn sin medverknad i eiga sak

Barn sin medverknad i eiga sak er gjennomgåande tema i rettleiaren for oppfølging av barn, foreldre og fosterheim. Dette gjeld både i kartlegging, godkjenning, oppstart og oppfølging av fosterheimane. Vidare går det fram at barnet skal medverka i mellom anna rutine for å vurdere samvær mellom barn og biologiske foreldre og rutine ved oppretting og innflytting i fosterheim.

I intervju går det fram at det blir arbeidd for å sikre barn sin medverknad ved oppfølging i fosterheim og at det alltid blir gjennomført samtalar med barnet under fosterheimsbesøk. Samtidig varierer det frå besøk til besøk om ein klarar å få kontakt med barnet under desse møta. Det blir vist til at nokre fosterbarn ikkje gir tydeleg uttrykk for kva dei ønskjer, medan andre barn deler mykje. Dei tilsette presiserer i intervju at det er viktig å ha tilstrekkeleg med tid og være tett på for å sikre god medverknad frå barnet i desse sakene. Dette for at barnet skal føle seg trygg nok til å snakke.

I fagsystemet er Modulus er det i mal for referat frå oppfølgingsbesøk lagt opp til at sakshandsamar skal fylle ut kva som har gått fram frå samtale med barnet. Her går det fram hjelpespørsmål som *korleis opplever du situasjonen i fosterheimen?*, *korleis opplever du skulesituasjonen?*, *fritidsaktivitetar/interesser* og *samvær*.

Vidare blir det gjennomgåande utarbeidd eigne referat frå barnesamtalar som har blitt gjennomført, også etter oppfølgingsbesøk. I praksis betyr dette at det blir utarbeidd eit referat frå fosterheimsbesøket som blir sendt til fosterforeldra. I tillegg blir det utarbeidd eit eige referat frå samtalen som har blitt gjennomført med barnet.

Stikkprøvekontrollen revisjonen har gjennomført viser at det er snakka med barnet i eit fleirtal oppfølgingsbesøka. Ved nokre av besøka er det ikkje dokumentert at det har blitt gjennomført samtale med barnet. I nokre tilfelle går det fram at barnet ikkje er heime under oppfølgingsbesøket. I fleire av referata går det fram at det er gjennomført samtale med barnet, men det er uklart om det gjennomført samtale med barnet *aleine*.

Vidare er det utarbeidd rutine for tillitsperson.⁵⁹ Her går det fram at sakshandsamar årleg skal snakke med barnet om det ønskjer ein tillitsperson, kven det skal vere og kva funksjon tillitspersonen skal ha. I følgje intervju med barnevernsleiar og assisterande barnevernsleiar får dei fleste barn tilbod om å ha ein person dei er trygge på i tidlege samtalar med tilsette i barneverntenesta. Dette er eit særleg fokus i dei sakene der barnet endå ikkje har opparbeida seg eit trygg relasjon til sakshandsamar. Vidare blir ikkje alltid ordet «tillitsperson», men sakshandsamar spør om og kven barnet vil ha med seg. Eventuelt spør ein foreldre, tilsette ved skulen eller andre om det er nokon barnet kjenner godt som kan vere med i ein samtale for at barne skal vere mogleg trygg i samtalen. Det blir vist til at det er mest fokus på tillitsperson i byrjinga av ei sak.

I fosterheimsakene som revisjonen kontrollerte er det i liten grad dokumentert at barnet har fått tilbod om å ha med seg ein trygg vaksen i møta med barneverntenesta. I ingen av sakene går det fram at det gitt tilbod om tillitsperson.

6.6.2 Vurdering

Det er utarbeidd rutinar og malar som skildrar at det skal utarbeidast omsorgsplan for barn/ungdommen i fosterheim. I stikkprøvekontrollen har det blitt utarbeidd omsorgsplan i alle sakene revisjonen har kontrollert jf. barnevernlova § 8-3. Revisjonen vurderer vidare at dei

⁵⁹ Kvam herad. Tillitsperson. Ikkje datert.

omsorgsplanane som er oppretta gir informasjon om kva som er målet for barnet sin framtidige omsorgssituasjon.

Vidare viser undersøkinga at det i dei aller fleste sakene blir gjennomført eit tilstrekkeleg antall oppfølgingsbesøk i fosterheim. Samtidig viser rapporteringane til Statsforvaltar og stikkprøvekontrollen at nokre fosterheimsbesøk ikkje blei gjennomført. Sjølv om dette gjeld svært få saker, ønskjer revisjonen likevel å understreke at besøka er lovpålagte og at det er ein viktig kanal for å følgje opp både fosterforeldre og fosterbarn. Vidare går det i liten grad fram korleis ein skal dokumentere oppfølgingsbesøka i barneverntenesta sine rutinar, men det er utarbeidd ein mal i fagsystemet Modulus. Revisjonen vurderer at denne malen legg til rette for at både observasjonar og barnevernfaglege vurderingar blir dokumentert.

Etter revisjonen si vurdering viser undersøkinga at medverking frå det aktuelle barnet har blitt dokumentert i eit fleirtal av dei kontrollerte sakene. Revisjonen meiner også at malen for barnesamtalar som tenesta nyttar i tillegg til referatet frå oppfølgingsbesøket legg til rette for gode samtalar mellom barn og tilsette i barneverntenesta. Samtidig viser undersøkinga at det ved nokre oppfølgingsbesøk ikkje er dokumentert at det har blitt gjennomført samtale med barnet og i fleire referat er det uklart om samtalen er gjennomført med barnet *aleine*. Revisjonen meiner det bør gå fram tydeleg i alle referat kven som er til stades under samtalen med barnet.

Barneverntenesta skal så raskt som mogleg informerer barnet om moglegheita til å ha ein tillitsperson jf. forskrift om barns medverking i barnevernet. Både informasjon om denne moglegheita og kva barnet ønskjer skal dokumenterast. Undersøkinga viser at det i stikkprøvesakene ikkje er dokumentert om barnet har fått tilbod om tillitsperson og at det i liten grad blir dokumentert at barnet har fått tilbod om å ha med seg ein trygg vaksen. Dette er ikkje er i tråd med forskrift om barns medvirkning i barnevernet § 8.

Når det gjeld oppfølging av biologiske foreldre viser undersøkinga at det er etablert praksis for å følgje opp biologiske foreldre etter omsorgsovertaking i tråd med barnevernloven § 8-3 og barnevernloven § 7-6.

Undersøkinga viser vidare at det er etablert tilbod for råd og rettleiing til fosterforeldre. Revisjonen meiner det er positivt at tenesta ser ut til å tilpasse oppfølginga etter ønskja til fosterfamiliane og at dette kan bidra til å redusere risikoen for utilsikta flyttingar.

6.7 Tilsyn i fosterheim

6.7.1 Datagrunnlag

I samband med oppfølging i fosterheimar er det eit skile mellom *omsorgskommune* og *tilsynskommune*.

Omsorgskommunen er kommunen som har omsorgsansvaret for barnet. Når Kvam herad overtek omsorga for eit barn kan det plasserast i fosterheim i både Kvam herad eller i andre kommunar. Det er omsorgskommunen som gjennomfører oppfølgingsbesøk i fosterheimen, uavhengig av kva kommune fosterheimen er lokalisert.

Tilsynskommunen har ansvar for at det blir gjennomført tilsynsbesøk i fosterheimen. Det er kommunen der fosterheimen er lokalisert som har ansvar for gjennomføring av tilsyn. Dersom Kvam herad overtek omsorga for eit barn, men plasserer barnet i ein fosterheim i ein annan kommune, er det den andre kommunen som har ansvaret for å gjennomføre tilsyn. Dersom ein anna kommune plasserer eit barn i fosterheim i Kvam herad, er det Kvam herad som er tilsynskommune.

I tilstandsrapporten frå barnevernet i 2024 går det fram at Kvam herad hadde tilsynsansvar for 11 barn.

Dersom det ikkje er fatta vedtak om færre besøk, skal det gjennomførast fire tilsynsbesøk i året. Tabellen under viser rapporteringa til Statsforvaltar i Vestland om talet på tilsynsbesøk som er gjennomført i perioden 2021-2025. I eit fåtal av sakene har det ikkje blitt gjennomført det lovpålagte talet med tilsynsbesøk.

Tabell 8: Tilsynsbesøk - 2021 - 2025

Tidsperiode	Talet på barn som kommunen har hatt tilsynsansvar for som har budd i fosterheim i 1 år eller meir	Talet på barn som ligg an til å oppfylle krav om 4 (eller 2) tilsynsbesøk
1.halvår 2021	21	21
2.halvår 2021	20	17
1.halvår 2022	22	19
2.halvår 2022	22	22
1.halvår 2023	22	21
2.halvår 2023	14	14
1.halvår 2024	13	13
2.halvår 2024	13	12
1.halvår 2025	14	12

I stikkprøvekontrollen har revisjonen kontrollert har det blitt gjennomført tilsynsbesøk fire (eller to) gongar i året i alle fem fosterheimssaker i åra 2022-2025. Unntaket er ei av sakene, der det i 2023 blei avlyst eit besøk på grunn av sjukdom. Revisjonen har ikkje sett dokumentasjon på at dette besøket blei tatt igjen.

Oppnemning og opplæring av tilsynsførar

Det er utarbeidd ei rutine for oppnemning av tilsynsførar.⁶⁰ Her går det fram at barneverntenesta skal gje opplæring og oppfølging til tilsynspersonen. Mellom anna skal tilsynspersonen blir invitert til årlege samlingar hos barneverntenesta og bli innkalla til møter med barneverntenesta to gongar i året for å bli oppdatert på informasjon om barnet. Revisjonen får i intervju opplyst at dette ikkje har blitt gjennomført dei siste åra. Vidare går det fram at dersom fosterheimen er i annan kommune, må det sendast brev til den aktuelle kommunen/barneverntenesta om plasseringar med anmodning om å opprette tilsynsordning. Desse rutineane skildrar også korleis barneverntenesta skal følgje opp tilsynsførar.

I rettleiaren for oppfølging av barn, foreldre og fosterheim er det eit eige kapittel som omhandlar oppgåvene til og oppfølging av tilsynspersonar. Ingen av rutineane eller rettleiaren skildrar korleis tilsynsførar skal gjennomføre tilsynsoppdraget.

I Kvam herad det barneverntenesta som organiserer tilsynsordninga i fosterheim. Tenesta inngår oppdragsavtale med dei aktuelle tilsynspersonane. For å utføre tilsyn i fosterheim for barneverntenesta må aktuelle tilsynspersonar levere godkjent politiattest. På revisjonstidspunktet er det åtte tilsynsførarar i Kvam herad. Desse førar tilsyn både i saker der

⁶⁰ Kvam herad.

Kvam herad er omsorgskommune og i saker der barn frå andre kommunar bur i fosterheim i Kvam. Desse tilsynspersonane utfører også tilsyn i beredskapsheimar i Kvam herad.

I intervju får revisjonen opplyst at det er éin tilsett i barneverntenesta som tidlegare har vore tilsynsførar som har teke eit ansvar for rekruttere og gje opplæring til nye tilsynsførarar. Det er ikkje utarbeidd eige rutine for ansvaret med å gje opplæring til nye tilsynsførarar, då det svært sjeldan er behov for dette. Etablert praksis er det er sakshandsamar for saka som sikrar opplæring av eventuelle nye tilsynsførarar i samarbeid med den tilsette i barneverntenesta som har eit eige ansvar for dette. Revisjonen får opplyst at ein tidlegare har arrangert samlingar med tilsynsførar, der ein tilsett i barnevernteneste gjekk gjennom mandatet til tilsynsførarane og dei fekk opplæring i tilsynsarbeidet og rapportskriving. Det er planlagt ei tilsvarande intern samling for tilsynsførar i løpet av 2025, der ein skal ha fokus på rapportskriving, tidsfristar og andre ramar for oppdraget.

Rapportar etter tilsynsbesøk

I intervju med barnevernsleiar og assisterande barnevernsleiar går det fram at Kvam herad har at hatt stabil tilgang til tilsynsførarar for gjennomføring av tilsynsoppdrag i fosterheimar. Vidare går det fram at det blir gjennomført tilsyn i tråd med barnevernslova, men at det varierer noko om tilsynsførarane sender inn rapportane etter tilsynsbesøk ein gong i kvartalet. I desse tilfella må aktuell sakshandsamar purre for å rekke kvartalsrapporteringa til Statsforvaltar i Vestland. I saker der Kvam herad er både omsorgskommune og tilsynskommune er det sakshandsamar i barneverntenesta i Kvam som les gjennom tilsynsrapportane.⁶¹ I intervju med barnevernsleiar og assisterande barnevernsleiar blir det bekrefta at det ikkje er utarbeidd eigne rutinar vedrørande ansvaret sakshandsamar har for gjennomlesing av tilsynsrapportar, men at dette er skildra i tenesta si rutine for oppfølging av tilsynsførar. Dersom ein annan kommune enn Kvam er omsorgskommune er det to tilsette i barneverntenesta som har ansvar for å samle inn tilsynsrapportane å sende dei vidare til omsorgskommunen. Dei tilsette kan skrive merknadar i følgebrevet til omsorgskommunen dersom det kjem fram noko i tilsynsrapporten som barneverntenesta i Kvam vurderer at omsorgskommunen må ta stilling til eller burde vite om. Organiseringa av dette er heller ikkje skildra i skriftlege rutinar.

I oppfølgingsplanen til barnet skal det gå fram korleis sakshandsamar og tilsynsførar skal ha dialog det neste året. Etablert praksis er at ein del av denne kontakta blir gjort via telefon.

Det er utarbeidd ein mal for tilsynsrapport⁶². Her skal tilsynsførar mellom anna fylle ut informasjon om kontakt mellom tilsynsførar og fosterbarn, fosterforeldre, samarbeidspartnar og biologiske foreldre, samt kontakt og samspel mellom fosterbarn og biologiske foreldre, fosterforeldre og andre familiemedlem. Vidare skal tilsynsførar kommenterer på barnet si fysiske og psykiske utvikling og helse, endringar i barnet sin livssituasjon, kontakt mellom barnet og barn på sin alder, hendingar av særleg positiv eller negativ betydning for barnet, og til slutt om fosterheimen eller barnet treng spesielle tilbod eller støtte, spesielle merknader og konklusjon.

I stikkprøvesakene revisjonen har gjennomført er malen for rapport etter tilsynsbesøk nytta gjennomgåande i sakene. I eit fåtal av sakene har det blitt nytta ein anna mal. Den same informasjonen går fram i desse rapportane.

⁶¹ Revisjonen får opplyst at dette gjeld eit fåtal av saker, då dei fleste fosterbarna der Kvam herad er omsorgskommune er busett i Kvam.

⁶² Kvam herad. Mal. *Tilsynsrapporten*. Ikkje datert.

I malen er skal tilsynsførar fylle ut «kontakt mellom tilsynsførar og fosterbarn». I alle rapportane revisjonen har kontrollert i stikkprøvene, er dette feltet fylt ut av tilsynsførar og det går fram at det er forsøkt å snakke med barnet i den aktuelle saken. Samtidig er det i eit fleirtal av sakene ikkje snakka med barnet aleine under tilsynsbesøk. I ein del rapportar går det fram at barnet ikkje ønskjer å snakke med tilsynsførar aleine. I nokre tilfelle ønskjer ikkje barnet å snakke med tilsynsførar i det heile. I ein del rapportar er det også noko uklart kven som har vore til stades under samtalen med barnet.

Reduksjon i talet på tilsynsbesøk

Det er utarbeidd ei eiga rutine for reduksjon av tilsyn.⁶³ Her går det fram at fosterheimskommunen kan redusere talet på tilsyn til to gongar i året dersom barnet har fylt 15 år og barnet har vore plassert i fosterheimen i meir enn to år og plasseringar fungerer etter forutsetningane. Reduksjon i talet på tilsynsbesøk krev samtykke frå barnet og omsorgskommunen. Vurderinga skal skriftleggjerast. I intervju med barnevernsleiar og assisterande barnevernsleiar får revisjonen opplyst at når kriterane for å redusere talet på tilsynsbesøk er oppfylt, blir det vurdert saman med barnet og fosterheimen med utgangspunkt i barnet sitt behov og samtykkekompetasne om det er tenleg å redusere talet på tilsynsbesøk.

I stikkprøvekontrollen var det talet på tilsynsbesøk redusert i ein av fem fosterheimsaker. Vilråa for reduksjon av talet på tilsynsbesøk var til stades i saka.

6.7.2 Vurdering

Undersøkinga viser at det i liten grad er etablert skriftlege rutinar for opplæring av tilsynspersonar og for gjennomføring av tilsynsbesøk. Sjølv om stikkprøvene i liten grad avdekka avvik i tilsynsarbeidet, meiner revisjonen at det er viktig at barneverntenesta utarbeider skriftlege rutinar for alle delar av tilsynsarbeidet for å sikre at praksisen ikkje er personavhengig. Vidare går det fram av undersøkinga av tilsynsførarar ikkje blir følgt opp i tråd med barneverntenesta sine eigne rutinar med årlege samlingar og informasjonsmøte. Revisjonen registrerer at det er planlagt å gjennomføre dette i 2025. Revisjonen meiner vidare at manglande opplæring av tilsynsførarar kan medføre manglande kontroll om barn får forsvarleg omsorg i fosterheimen, og at forutsetningane for plassering blir følgt opp i tråd med barnevernlova § 9-10.

Vidare viser undersøkinga at det ikkje blir dokumentert at det er gjennomført ein samtale aleine med barnet under tilsynsbesøk. Dette er ikkje i samsvar med forskrift om fosterheim § 18 der det går fram at den som førar tilsyn skal legge til rette for samtale med barnet utan at fosterforeldra er til stades.

⁶³ Kvam herad. Reduksjon av tilsyn. Ikkje datert.

7 Førebyggjande arbeid

7.1 Problemstilling

I dette kapittelet vil vi svare på følgjande hovudproblemstilling med underproblemstillingar:

I kva grad er det etablert tilstrekkeleg system og rutinar for førebyggjande arbeid som involverer barneverntenesta i tenester til barn og unge?

Under dette:

- Har Kvam herad etablert mål og planar for det førebyggjande arbeidet i kommunen?
- I kva grad er det etablert system og rutinar for samarbeid mellom barneverntenesta og andre aktørar i det førebyggjande arbeidet i kommunen (som til dømes skule, barnehage, politi, helsestasjon, PPT)?
- I kva grad deltar barneverntenesta i relevante fora knytt til førebygging?

7.2 Revisjonskriterier

Sentrale krav og føringar som er relevante for ovannemnde problemstillingar er summert under:

- Kvam herad skal vedta ein plan for kommunen sitt arbeid med å førebygge forebygge at barn og unge blir utsett for omsorgssvikt eller utviklar åtferdsproblem. Planen skal skildre mål for arbeidet, korleis arbeidet er organisert og fordelt mellom einingane i kommunen, samt korleis einingane skal samarbeide (barnevernlova § 15-1).
- Barneverntenesta skal samarbeide med offentlege instansar og andre tenesteytarar⁶⁴ dersom samarbeid er nødvendig for å gje barnet eit heilskapleg og samordna tenestetilbod (jf. barnevernlova § 15-8).⁶⁵

Sjå vedlegg 2 for utfyllande revisjonskriterium.

7.3 Mål og planar for det førebyggjande arbeidet

7.3.1 Datagrunnlag

Kvam herad har utarbeidd temaplan for førebyggjande arbeid i Kvam 2023-2027. Denne blei vedteken av Kvam heradsstyre 03.10.2023.⁶⁶ Planen tek utgangspunkt i oppvekstreforma og har som føremål å «styrkja Kvam herad sitt arbeid med å førebyggja utanforskap og hindra problemutvikling, ekskludering og marginalisering av barn og unge». Planen tek mellom anna føre seg universell førebygging, selektiv førebygging (retta mot grupper med høgare risiko for utanforskap), tidleg oppdaging og tidleg identifikasjon av grunn til uro for eit barn eller ungdom og til slutt tiltak og oppfølging. I delen med tiltak og oppfølging, går det mellom anna fram korleis einingane i kommunen skal samarbeide og det er vist til korleis arbeidet organisert og fordelt mellom einingane i kommune i BTI-nettsida det er lenka til i planen. Vidare går det fram

⁶⁴ Tenesteytarar definerast, etter barnevernlova § 15-8 fjerde ledd som kommunale, fylkeskommunale og statlege tenesteytarar, private tenesteytarar som utførar oppgåver på vegne av slike tenesteytarar, barnehagar som får tilskot etter barnehagelova § 19 og skuler som får statstilskot etter privatskolelova § 6-1.

⁶⁵ Samarbeidsplikta gjeld også på systemnivå, utover det enkelte barn/ungdom, og kan til dømes omfatte drøfting av sakar i anonymisert form, tilrettelegging for gjensidig rettleiing og informasjon, samt bli forankra i samarbeidsavtalar, gjennom faste møtepunkt, arbeidsformer eller rutinar.

⁶⁶ Kvam herad. Temaplan «Plan for førebyggjande arbeid i Kvam 2023-2027». Vedteken i kommunestyret 03.10.23.

at BTI-rettileiarane kva tverrfaglege drøftings- og samarbeidsarenaer som er oppretta i Kvam herad.

Planen er ein fireårig temaplan som skal konkretiserer strategiar frå oppvekstplan for Kvam.⁶⁷ og er særleg knytt til det overordna målet frå kommunedelplanen om gode kommunale tenester for barn og unge, gravide og familiar, under dette at «barn, unge, gravide og familiar i Kvam møter gode og lett tilgjengelege tenester som byggjer på den enkelte sine ressursar. Tidleg innsats, brukarmedverknad og samordna tenester sikrar heilskaplege tilbod». Strategiane for å nå måla som handlar om samarbeid i det førebyggjande arbeidet er:

- Godt systematisk samarbeid mellom kommunale tenester og andre offentlege tenester for å fremja førebygging, for å avdekka grunn til uro og for tidleg innsats
- Arrangera oppvekstkonferanse for ei brei målgruppe: Tilsette og leiarar innan oppvekst og andre kommunale tenester, foreldre, barn og ungdom, frivillig sektor og politikarar
- Alle tenestene bør ha høvelege fagsystem som kan «snakka saman» for å løysa oppgåvene

Oppvekstplanen 2023-2033 inkluderer også ei «klar og uttalt forventning om at kommunen skal ha kompetanse, struktur og rutinar for tverrfagleg samhandling». Det blir vist til barnevernsreforma som blei innført i 2022 som eit døme på forventinga, med mål om at kommunane skal styrkja arbeidet med tidleg innsats og førebygging.⁶⁸

7.3.2 Vurdering

Undersøkinga viser at Kvam herad har etablert mål og planar for det førebyggjande arbeidet i kommunen i tråd med barnevernlova § 15-1. Planen inneheld skildring av mål for arbeidet, korleis arbeidet er organisert og fordelt mellom einingane i kommunen, samt korleis einingane skal samarbeide.

7.4 System og rutinar for samarbeid med andre aktørar i det førebyggjande arbeidet⁶⁹

7.4.1 Datagrunnlag

Samarbeid og samarbeidsavtalar

På Kvam herad sine nettsider står det at «Barneverntenesta har samarbeidsavtalar med fleire viktige samarbeidspartnarar, for å sikre at me har gode føresetnadar for samarbeid på individ- og systemnivå».⁷⁰ I dokumentsvar opplyser barneverntenesta om at dei har eigne lokale samarbeidsavtalar med fleire aktørar (desse avtalane og deira innhald er presentert i tabell 9. Barneverntenesta opplyser om at tenesta inviterer andre aktørar som dei ikkje har formelle samarbeidsavtalar med inn på møte for informasjonsutveksling. Desse aktørane er til dømes bustadskoordinator og fritidskoordinator.⁷¹ Vidare får revisjonen opplyst at barneverntenesta nyttar nasjonale rettileiarar for samarbeid med tenester so barnehagar, skular og NAV.⁷²

Det er etablert skriftlege samarbeidsavtalar mellom barneverntenesta og fleire ulike aktørar. Desse er skildra i tabellen under.

⁶⁷ Kvam herad. Temaplan for oppvekst 2023-2033. Vedteken av Kvam heradstyre 08.11.2022.

⁶⁸ Kvam herad. Temaplan for oppvekst 2023-2033. Vedteken av Kvam heradstyre 08.11.2022.

⁶⁹ Revisjonen svarar ut problemstillinga *I kva grad er det etablert system og rutinar for samarbeid mellom barneverntenesta og andre aktørar i det førebyggjande arbeidet i kommunen (som til dømes skule, barnehage, politi, helsestasjon, PPT)? og I kva grad deltar barneverntenesta i relevante fora knytt til førebygging?* i dette kapitelet.

⁷⁰ Kvam herad. Barnevern. Sist endra 21.10.2024

⁷¹ Kvam herad. Dokumentsvar. Forvaltningsrevisjon for Kvam barnevernteneste. Periode 2024-2025.

⁷² Det blir vist til: 1) Barn- og likestillingsdepartementet. Veileder. 2009. Til barnets beste - samarbeid mellom barnehagen og barneverntjenesten., 2) NAV. Retningslinjer for samarbeid mellom barnevernstjenesten og NAV-kontoret. Sist endra 01.04.2025. og 3) Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. 2016. Samarbeid mellom skole og barnevern. En veileder.

Tabell 9: Samarbeidsavtalar mellom barneverntenesta og andre aktørar

Samarbeidspart	Innhald	Dato	Når skal avtalen reviderast?	Kontaktinfo
Familiesenteret	- Skildring av ulike tiltak - Malar, mellom anna for tilvising til fosterheimsrettlegg	Nei	Ikkje nemnt	Nei
Helsesøster-tenesta og skulehelse-tenesta	- Telefonliste til samarbeidspartane som vedlegg - Rutine for bekymringsmelding - Rutine ved mistanke om akutt fare for barn - Opplysningar, deling av informasjon og teieplikt	Nei. Leiar for helse-tenesta anslår i intervju at avtalen er frå 2019.	Årleg	Ja, til tidlegare barnevernleiarar
Legetenesta	- Telefonliste til samarbeidspartane som vedlegg - Rutine for bekymringsmelding - Barnevernvedtak om medisinsk undersøking - Rutine ved mistanke om akutt fare for barn - Opplysningar, deling av informasjon og teieplikt	Nei	Ikkje nemnt	Ja, til tidlegare barnevernleiarar
NAV Kvam	- Telefonliste til samarbeidspartane som vedlegg - Skildrar samarbeid på system- og individnivå. Barnevernleiar og NAV-leiar avtalar møte på systemnivå. - Opplysningar, deling av informasjon og teieplikt - Rutine for bekymringsmelding - Rutine ved mistanke om akutt fare for barn - Rutine gravide rusmiddelmissbrukarar	Nei	Årleg. Skal avtale to samarbeids-møte i året.	Ja, til tidlegare barnevernleiarar
Politi	- Telefonliste til samarbeidspartane som vedlegg - Rutine for bekymringsmelding - Rutine ved mistanke om akutt fare for barn - Politibistand - Opplysningar, deling av informasjon og teieplikt	Nei, men viser til møte-datoar i 2016	Årleg. Skal avtale to samarbeids-møte i året.	Ja, til tidlegare barnevernleiarar
Pedagogisk-psykologisk teneste (PPT)	- Telefonliste til samarbeidspartane som vedlegg - Rutine for bekymringsmelding - Opplysningar, deling av informasjon og teieplikt	02.03.22	Årleg	Nei
Rus- og psykisk helse (ROP)	Skildrar samarbeid på system- og individnivå. Barnevernleiar og ROP-leiar avtalar møte på systemnivå.	03.04.24	Årleg. Skal avtale to samarbeid	Kontakt barneverntenesta 56553050

	• Opplysningar, deling av informasjon og teieplikt • Rutine for bekymringsmelding • Rutine ved mistanke om akutt fare for barn • Rutine gravide rusmiddelmissbrukarar		s-møte i året.	eller politiet eller barnevernvesen (manglar nummer)
Vestland tannhelseteneste	• Pliktar og ansvar til partane • Rutine ved bekymringsmelding • Tannhelsetenesta ansvarleg for møteinnkalling og referat for samarbeidsmøte kvart år	05.01.23	Årleg.	Ja, ulike kontaktar som vedlegg
Bergen og omland familiekontor	• Samarbeid på systemnivå med erfaringsutveksling, og samarbeid i enkeltsaker • Familievernet har ansvar for første innkalling hausten 2024	13.03.24	Kvart tredje år	Nei

Som tabellen over viser er det fleire sentrale tema i innhaldet i samarbeidsavtalane. Dei fleste samarbeidsavtalane inneheld informasjon om å melde inn bekymring til barnevernet, samt informasjon om opplysningar, teieplikt og informasjonsdeling mellom tenestene. Fleire av samarbeidsavtalane legg opp til årlege samarbeidsmøte og årleg revidering av samarbeidsavtalane. Ingen av samarbeidsavtalane nemner førebyggjande arbeid spesifikt. Revisjonen får vidare opplyst at det blir gjennomført samarbeidsmøte omlag ein gong i året med dei ulike tenestene dei har samarbeidsavtale med.

Dei fleste samarbeidsavtalane manglar dato. Vidare blir det vist til kontaklinformasjon til tidlegare barnevernleiar og det blir vist til utdatert lovverk (før lovendring i 2023) i fleire av avtalane. I intervju med barnevernsleiar og assisterande barnevernsleiar blir det vist til at tenesta ikkje har gjennomført samarbeidsmøte med alle aktørane dei siste åra på grunn av kapasitet i tenesta. Vidare vil det i 2025 vere eit fokusområde å gjennomføre samarbeidsmøte med alle aktørane, samt oppdatere samarbeidsavtalane og justere og oppdatere kontaklinformasjon.

I intervjuet viser revisjonen alle aktørar til at samarbeidet med barneverntenesta i det førebyggjande arbeidet i det store og heile blir opplevd som godt. Leiar og assisterande leiar viser til at dei opplever å ha eit godt samarbeid med skular, barnehagar og andre instansar som til dømes familiesenteret, politi og PPT. Samtidig viser leiar for helsestasjon- og skulehelsetenesta at samarbeidsavtalen blir følgt i praksis, både for samarbeidet på i enkeltsaker og på systemnivå. Det blir samtidig bekrefta at det ikkje har blitt gjennomført samarbeidsmøte på systemnivå dei siste åra.

I intervjuet med helsestasjon- og skulehelsetenesta, rektorar og barnehagestyrarar i kommunen blir det påpeikt at det er tettare samarbeid med barneverntenesta i enkeltsaker enn på systemnivå. Til dømes opplever både leiar for helsestasjon- og skulehelsetenesta og rektorar at det er låg terskel for å ta kontakt og drøfte enkeltsaker, enten anonymt eller i ei opna sak, med barneverntenesta. Det blir påpeikt at moglegheit til å drøfte saker før det blir opna sak er ein stor del av det førebyggjande arbeidet. Det blir vidare vist til at barneverntenesta har vore innom skular og barnehagar for å informere om tenesta med ujamne mellomrom, utan at dette er sett i system. I årsmeldinga for barneverntenesta blir det vist til at barneverntenesta var til

stades på barnehagane sine foreldremøte og gav dei føresette kunnskap om kva dei kunne sjå etter for å vita om barnet deira har det bra, og korleis ein kan få hjelp til å avdekke om det er grunn til uro og oppfølging. Føresette blei vidare introdusert for BTI-nettsida og BTI-rettleiaren (sjå neste avsnitt). I intervju med barnehagestyrarar blir dette nemnt som døme på godt førebyggjande samarbeid og at det er ønskjer om å arrangere fleire av denne type arrangement.

BTI-modellen

I 2020 innførte Kvam herad ein samhandlingsmodell (BTI-modellen)⁷³ som sikre rett førebygging gjennom hjelp til tidleg identifikasjon og koordinert oppfølging av barn og unge på tvers av tenester og nivå. Det er utarbeidd ei eiga nettside som viser korleis kommunen vil gje rett hjelp til rett tid og korleis dette arbeidet er organisert. Vidare går det fram av nettsida at samhandlingsmodellen skal hjelpe Kvam i arbeidet med å:

- Utvikle verktøya dei har for å bli merksame på og følgja opp barn og familiar som har behov for hjelp
- Styrke det tverrfaglege samarbeidet på tvers av tenester og nivå
- Auke kunnskapen til tilsette i arbeidet med utsette barn
- Styrke brukarmedverknaden til barn og føresette

Vidare får revisjonen opplyst at Betre Tverrfagleg Innsats (BTI) skal sikre samanhengande innsats i og mellom tenester for gravide, barn, unge og familiar det er knytt bekymring til.⁷⁴ Arbeidet med BTI-modellen er mellom anna tema i oppvekstplan, temaplan for førebyggjande andre og i Kvam herad sine årsmeldingar frå 2021-2024. I årsmeldinga frå 2022 og 2023 går det fram at barneverntenesta deltek aktivt i arbeidet med BTI-modellen. I tilstandsrapport for barneverntenesta for 2024 går det fram at BTI-satsinga framleis er ei viktig satsing for barneverntenesta.

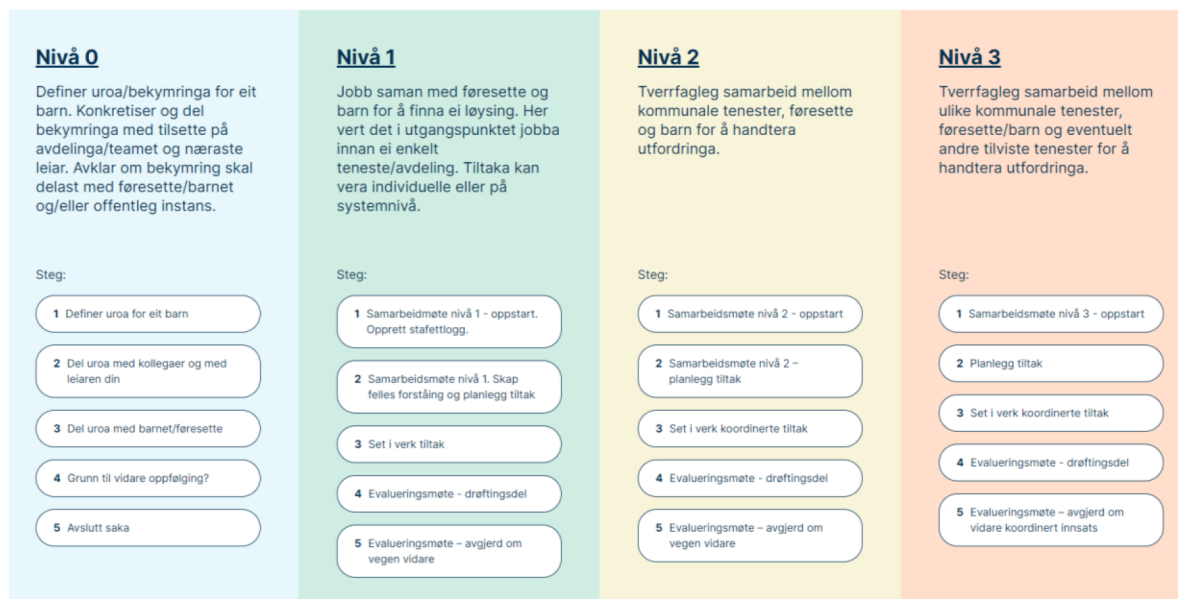
På Kvam sine nettsider⁷⁵ står det at BTI består av:

- **Samhandlingsmodell på fire nivå.** Nivå 0 avklarar om det er grunn til uro, nivå 1 skildrar innsats innanfor kvar enkelt teneste, nivå 2 skildrar tverrfagleg samarbeid mellom to eller få tenester og nivå 3 skildrar meir omfattande tverrfaglege samarbeid mellom fleire tenester.
- **Handlingsrettlei.** Handlingsrettleiaren systematiserer korleis kommunen handterer tidleg oppdaging av om det er grunn til uro (nivå 0), samt tiltak og oppfølging (nivå 1, 2 og 3).
- **Andre verktøy** som til dømes samtykkeskjema, rettlei til samtale med barn og føresette, oversikt over teikn på manglande trivsel hos barn/unge.
- Utvikling og dokumentasjon av gode tiltak gjennom **stafettlogg**. Stafettlogg er eit verktøy som del av BTI-modellen for å samarbeide med andre instansar i kommunar om enkeltsaker som skal knyta brukaren, innsatsen, tenestene og nivå saman.
- **Kompetanse** hos dei tilsette, både om BTI og det faglege innhaldet i arbeidet med tidleg innsats, samordning og medverknad.

⁷³ Kvam herad. [Samhandlingsmodell for Kvam kommune](#). Ikkje datert. Lest 22.05.2025.

⁷⁴ Vidare skal BTI bidra til tidleg innsats, samordna tenester og foreldreinnsats

⁷⁵ Kvam herad. [Om BTI](#). Ikkje datert. Lest 22.05.2025.

Figur 2: BTI-rettleiaren i Kvam herad⁷⁶

Ved mistanke om vald eller overgrep skal du ta direktekontakt med Politi 112 eller Barneverntenesta 56 55 30 50.

Arbeidet med BTI-modellen blir peikt på som eit sentralt verktøy i det førebyggjande arbeidet og samarbeid på tvers av tenestene i fleire intervju. Det går fram av intervju at deltakarar av prosjektet, i tillegg til barnevern, er barnehagar og skular med alle deira hjelpetenester, PPT, familiesenter, helsestasjon- og skulehelsetenesta. I intervju med barnevernleiar og assisterande barnevernleiar blir det vist til at tenesta mellom anna nyttar BTI-modellen for å rettleie andre aktørar som møter barn der dei er, særleg skule og barnehage. I intervju blir det samtidig vist til at barneverntenesta i liten grad nytta seg av Stafettlogg.

Deltaking i relevant fora

Det blir i intervju og dokument svar opplyst om fleire ulike fora, samarbeidsgrupper og team der barneverntenesta deltek og førebyggjande arbeid er sentralt tema. Tabellen under viser samarbeidsfora som barneverntenesta deltek i på revisjonstidspunktet.

Tabell 10: Samarbeidsforum - barneverntenesta

Samarbeid	Føremål	Deltakarar ⁷⁷
Koordineringsgruppe for ung fritid	Tverrfagleg arbeid med fritid med eit felles mål om at alle barn og unge skal få kjenne at dei høyrer til i eit fellesskap der dei får oppleve meistring og glede. Etablert i 2020.	• Barneverntenesta • Fritidskoordinator • Utekontakten • Skulehelseteneste • Miljørettleiar skule • Flyktingtenesta/NAV • Prosjektleiar BTI • Kulturskulen

⁷⁶ Skjermdump frå <https://kvam.betreinnsats.no/bti-rettleiar/>

⁷⁷ Tidlegare deltok folkehelsekoordinator

Rusførebyggjande gruppe	• Styre det rusførebyggjande arbeidet Av-og-til-arbeidet i Kvam herad • Vere rådgjevande organ for andre tenester i kommunen. • Oppdaterte på UngData-tal • Diskutere og drøfte utfordringar knytt til rus og trendar i samfunnet	• Ein barnevernspedagog, ROP-tilsett⁷⁸ • Psykolog • helsesjukepleiar i skulehelsetenesta • Politi • Utekontakt
Konsultasjonsteam for vald og overgrep	• Gir råd og rettleiing til alle som kjenner på uro for barn og unge • Sakane drøftast anonymt • Teamet har ein rådgjevande funksjon	• Barneverntenesta • Helsestasjonslege • BUP • Kommunepsykolog • PPT • Politiet • Tannhelsetenesta • Familierettleiar
Tidlig inn	«Tidlig inn» er eit opplæringsprogram som blir arrangert av KORUS. ⁷⁹ Programmet skal hjelpe tilsette med å stille dei rette spørsmåla og gje naudsynt hjelp til familiar med utfordringar knytt til rus, psykisk helse og vald i nære relasjonar	Tilsette i Kvam herad som arbeider med barn og unge.
KLF (Kvam familie- og læringssenter) samlingar	Barnevernteneste, PPT inkl. logoped, fysioterapi for barn og unge, familiesenteret og administrasjon for barnehage og skule er samlokalisert på familie – og læringssenteret. Det blir gjennomført felles samlingar, felles fagdagar og kompetanseheving for tenester som arbeider med barn og unge	• Barneverntenesta • PPT • Administrasjon for helsestasjon og skulehelsetenesta • Administrasjon barnehage og skule • Fysioterapi for barn og unge

I tillegg til samarbeidsfora som er lista i tabellen over går det fram av Kvam herad sine nettsider at det gjennomførast fleire faste leiarmøte mellom ulike kommunale leiarar. Mellom anna blir det arrangert møte leiargruppe helse og omsorg, møte i leiargruppe oppvekst og felles møte i leiargruppene for helse og omsorg og oppvekst. Vidare blir det gjennomført møte i rådmannen si leiargruppa.

I intervju blir det vist til at det er eit overordna fokus på tidleg innsats og førebyggjande arbeid i Kvam herad. Det blir peikt på at temaplanen for førebyggjande arbeid og oppvekstplanen gjer

⁷⁸ ROP står for rus og psykisk helse

⁷⁹ KORUS er regionalt kompetansesenter for rusfeltet

tydelege føringar og mål for arbeide og at arbeidet med BTI-modellen saman med planverket er førande for arbeidet i samarbeidsfora som barneverntenesta deltek i. Samtidig blir det både i intervju og i årsmeldinga frå 2024 vist til at det kan vere utfordrande å finne ein balanse mellom å det å arbeide førebyggjande og det å arbeide med dei mest utsette familiane. Det blir vist til at det i mange år har vore fokus på at tenester til barn og unge i Kvam herad skal arbeide førebyggjande og at ein må arbeide saman. Leiarar og tilsette i barneverntenesta opplever at det førebyggjande arbeidet i dag fungerer godt, samtidig som at barnevernstenesta brukar mykje tid og ressursar i førebyggjande team. Barnevernleiar og assisterande barnevernleiar ser samtidig behov for at fleire ressursar blir brukt til dei alvorlege barnevernsakene, utvikling av tiltak for å hjelpe denne gruppa barn og unge betre, samt til å følge opp barna som allereie har aktive tiltak.

7.4.2 Vurdering

Revisjonen vurderer at det er etablert system og rutinar for samarbeid mellom barneverntenesta og andre aktørar i det førebyggjande arbeidet i kommunen. Mellom anna er det etablert system og retningslinjer for samarbeid gjennom BTI-modellen. Revisjonen meiner også at det er etablert fleire føremålstenlege tverrfaglege samarbeidsarenaer og at barneverntenesta deltek i fleire relevante fora knytt til førebygging. Undersøkinga viser også at det er inngått fleire samarbeidsavtalar mellom barneverntenesta og relevante aktørar. Ein del av desse avtalane har ikkje blitt evaluert i tråd med avtalen og ikkje alle samarbeid blir følgt opp med avtalte møtepunkt. Revisjonen vil presisere viktigheita av at barneverntenesta har system for å sikre at alle samarbeidsavtalar og avtalte samarbeidsmøte blir jamleg gjennomgått og følgt opp. Dette for å sikre at barneverntenesta samarbeider med offentlege instansar og andre tenesteytarar for å gje barnet eit heilskapleg og samordna tenestetilbod jf. barnevernslova § 15-8.

8 Konklusjon og tilrådingar

Deloitte har gjennomført ein forvaltningsrevisjon av barneverntenesta i Kvam herad. Føremålet med forvaltningsrevisjonen var å undersøkje om barneverntenesta etterlever sentrale krav knytt til sakshandsaming og oppfølging av barn i barneverntenesta.

Forvaltningsrevisjonen viser at det hovudsakleg er utarbeidd skriftlege rutinar for sentrale prosessar i barneverntenesta og at etablerte praksisar i tenesta følgjer desse rutinane. Revisjonen finner likevel nokre moment til forbetring.

Bekymringsmeldingar

Etter revisjonen si vurdering er arbeidet med mottak og vurdering av bekymringsmeldingar organisert på ein hensiktsmessig måte og bekymringsmeldingane blir følgt opp i henhold til lov og forskrift. Revisjonen vurderer også at henlagde bekymringsmeldingar blir tilstrekkeleg grunngeve. Undersøkinga viser vidare at det blir gitt tilbakemelding til melder om mottak og handsaming av bekymringsmeldinga. Samtidig viser undersøkinga at det kan vere behov for å gå i dialog med nokre av instansane som melder saker til barneverntenesta, då ikkje alle aktørar opplever å ha få tilstrekkeleg informasjon og tilbakemelding i alle saker. Undersøkinga viser at dette kan skuldast både forhold hos instans som melder eller hos mottakar av melding.

Undersøkingar

Etter revisjonen si vurdering har Kvam herad etablert tilstrekkelege rutinar for igangsetting og gjennomføring av undersøkingar. Undersøkinga viser at det ikkje har vore fristbrot i undersøkingssaker i barneverntenesta dei siste åra. I dei fleste sakene revisjonen har kontrollert har det blitt utarbeidd undersøkingsplan i forkant, og undersøkingsrapport i etterkant, av undersøkingane. Samtidig manglar det undersøkingsplan i ei sak og undersøkingsrapport i ei sak, begge av nyare dato. I dei føreliggande undersøkingsplanane, meiner revisjonen at innhaldet i planane verkar hensiktsmessige og at dei planlagde aktivitetane verkar å vere tilpassa bekymringsmeldinga(ne). Undersøkingsrapportane som er utarbeidd i dei kontrollerte sakene, skildrar gjennomføringa av undersøkinga, observasjonar og konklusjon. Når det gjeld barnet si stemme i undersøkingssaker er det gjennomført fleire samtalar med barn som er gamle nok til snakke med tilsette i barneverntenesta. Samtidig er det ikkje dokumentert i alle undersøkingssaker at barneverntenesta har gjennomført eigne observasjonar i tråd med retningslinjer for Barne- ungdoms- og familiedirektoratet for barn frå 0-6 år.

Hjelpetiltak

Etter revisjonen si vurdering har Kvam herad har etablert system og rutinar for iverksetting av hjelpetiltak. Mellom anna viser undersøkinga at Kvam herad i hovudsak har tilstrekkeleg tilgang til hjelpetiltak for dei behova familiane har. Desse tiltaka finnes i stor grad lokalt i Kvam. Samtidig viser undersøkinga at dei statelege hjelpetiltaka blir opplevd som lite tilgjengelege og at barneverntenesta i Kvam herad ønskjer å utvikle fleire tiltak lokalt. Det er ingen funn i forvaltningsrevisjonen som indikerer at hjelpetiltaka ikkje blir iverksett innan rimeleg tid. Samtidig viser undersøkinga at tenesta ikkje etterlever lovkrav knytt til oppfølging av hjelpetiltak. Undersøkinga viser at det ikkje blir utarbeidd tiltaksplanar for alle vedtekne hjelpetiltak og at ikkje tiltaksplanane blir evaluerte. Dette er ikkje i tråd med barnevernslova § 8-1. Det går også fram i undersøkinga at det kan opplevast som utfordrande å engasjere barn

og familiar i utarbeidinga og evalueringar av tiltaksplan. Vidare går det ikkje fram korleis barna har medverka i alle tiltaksplanane eller i evalueringa av tiltaksplanane.

Fosterheim

Kvam herad har i all hovudsak etablert system og rutinar for å sikre tilstrekkeleg oppfølging av og tilsyn av barn i fosterheim. Undersøkinga viser at det på revisjonstidspunktet var tilstrekkeleg tilgang på fosterheimar i Kvam herad og at det i stor grad rekrutterast fosterheimar i barna sin familie og nære nettverk. Dette er, etter revisjonen si vurdering, i tråd med føringar i barnevernsreforma. Det er også etablert ordningar for råd og rettleiing til fosterforeldre og det er etablert praksis for å følgje opp biologiske foreldre etter ein omsorgsovertaking. Samtidig viser undersøkinga at dokumentasjonen knytt til val av fosterheim og vurderingar rundt dette ikkje er dokumentert i barnet si saksmappe. Revisjonen meiner at det bør gå fram i barnet si saksmappe kva vurderingar som har blitt gjort knytt til fosterheimen sin eignaheit for barnet. Dette er viktig for å synleggjere kva vurderingar som er gjort når det gjeld å ta i vare barnet sitt behov og korleis det beste for barnet har blitt vektlagt i val av fosterheim. Undersøkinga viser vidare at blir utarbeidd omsorgsplan for barn i fosterheim og at oppfølgingsbesøk og tilsynsbesøk i fosterheim i all hovudsak blir gjennomført etter krava i barnevernslova. Revisjonen meiner at dette kan bidra til å hindre utilsikta flyttingar. Når det gjeld dokumentasjon av medverknad frå barn i referat frå både oppfølgingsbesøk i fosterheim og tilsynsbesøk i fosterheim er dette dokumentert i dei fleste referat. Barneverntenesta har utarbeidd ein eigen mal for barnesamtale, som barneverntenesta meiner er hensiktsmessig. Samtidig er det ikkje i alle referat klart om det har blitt snakka med barnet, korleis barn medverknad har blitt vektlagt og om det har blitt gjennomført samtale med barnet *aleine* jf. forskrift om fosterheim § 18. Alle barn i fosterheim skal få tilbod om ein tillitsperson jf. forskrift om barn medvirkning i barnevernet. Undersøkinga viser at det etablert rutinar for å gi barnet høve til å få ein tillitsperson, men at rutinen ikkje blir etterlevd. Det er i liten grad etablert skriftlege rutinar for gjennomføring av tilsynsbesøk. Det går også fram i undersøkinga at etablert rutine som skildrar oppfølging og opplæring av tilsynsførarar ikkje blir etterlevd. Sjølv om det er få avvik knytt til tilsynsbesøk i fosterheim, meiner revisjonen at manglande opplæring og oppfølging kan utgjere ein risiko for at tenesta ikkje har kontroll på om barn får forsvarleg omsorg i fosterheim.

Førebyggjande tiltak

Kvam herad har i all hovudsak etablert tilstrekkeleg system og rutinar for førebyggjande arbeid retta mot barn og unge som involverer barneverntenesta. Kvam herad har etablert mål og planar for det førebyggjande arbeidet i kommunen i tråd med barnevernlova § 15-1 og det er etablert system og rutinar for samarbeid mellom barneverntenesta og andre aktørar i det førebyggjande arbeidet i kommunen. Undersøkinga viser også at det er inngått fleire samarbeidsavtalar mellom barneverntenesta og relevante aktørar. Ein del av desse avtalane har ikkje blitt evaluert i tråd med avtalen og ikkje alle samarbeid blir følgt opp med avtalte møtepunkt.

På bakgrunn av funn og vurderingar i undersøkinga tilrår revisjonen av Kvam herad sett i verk følgjande tiltak:

1. Går i dialog med nokre av dei offentlege instansane som melder, for å identifisere eventuelle tiltak for å sikre at dei får tilstrekkeleg informasjon og tilbakemelding (innanfor regelverket).

2. Sørgjer for at det blir etablert undersøkingsplan og undersøkingsrapport i samband med alle undersøkingar.
3. Gjennomfører ei oppdatert kartlegging av behovet for hjelpetiltak for å identifisere eventuelle behov for å utvikle nye tiltak.
4. Sikrar at det blir utarbeidd tiltaksplanar for alle barn med vedtak om hjelpetiltak og at tiltaksplanane blir evaluerte.
5. Sikrar at barna sin medverknad i eigen sak og korleis barneverntenesta vurderer og vektlegg barnet sine fråsegn og observasjonar, blir tilstrekkeleg dokumenterte i alle delar av saksprosessen.
6. Sikrar at barn blir informert om retten til tillitsperson og at dette blir dokumentert.
7. Sikrar at barnevernstenesta si vurdering av fosterforeldre sin eignaheit og andre vurderingar som er relevant for barnet i samband med val av fosterheim, blir dokumentert i barnet si saksmappe.
8. Etablerer skriftlege rutinar for gjennomføring av tilsynsbesøk, samt sikrar at etablerte rutinar for oppnemning og oppfølging av tilsynsførar blir etterlevd.
9. Sikrar at alle samarbeidsavtalar barneverntenesta har med andre relevante aktørar knytt til det førebyggjande arbeidet blir følgt opp og evaluerte.

Vedlegg 1: Høyringsuttale

Deloitte As Avd Bergen
Postboks 6013
5892 BERGEN

Vår ref.: DokumentID 25/23851

Dykkar ref.:

Dato: 03.09.2025

HØYRINGINSUTTALE

Deloitte har vist til fleire utfordringar som barneverntenesta er kjent med, og er i gang med å utbetre gjennom eigentilsynet 2024\2025 frå Statsforvalteren samt etter funn i eigen internkontroll.

Deloitte sine skildringar vedrørande rutinar er kjent for barneverntenesta. Tenesta har over tid hatt manglande kapasitet utover kjerneoppgåver. Utvikling og systemarbeid er noko av det som bærer konsekvensane av dette, herunder revidering av rutinar og samarbeid på systemnivå. Tenesta har utvikla og bruker fleire malar som sikrar at dokumenteringa er forsvarleg og etterfølgjer lovkrav, men justeringane av praksis er ikkje oppdatert i rutineane. Det same gjeld samarbeidsmøte og justering av samarbeidsavtaler på systemnivå. Dette er og oppgåver som blir nedprioritert for å holde fokuset på god og forsvarleg drift. Dette er ein kjent problemstilling for tenesta, og det blir arbeida med å prioritere arbeidet, styrke rutineane og få gjennomført samarbeidsmøta etter tenesta sin eigen målsetning.

Kapasitetsutfordringar i tenesta har som konsekvens at utilsikta fråvær av tilsette, eller arbeidsoppgåver utover ordinær drift er krevjande. Fråvær blir blant anna løyst av ekstraordinær innsats frå dei tilsette. I 2024 starta barneverntenesta opp med eigentilsyn i regi av Statsforvalteren, deretter vart forvaltningsrevisjon igangsett. Dette er forhold som ligg utanfor den ordinære drifta, men som krev ressursar frå dei tilsette og som påverkar prioriteringane til tenesta. Fleire av dei forholda som Deloitte sin rapport peikar på som forbettringsområder, er blant anna konsekvensar av uforutsette arbeidsoppgåver. Samstundes ser tenesta behov for å styrke internkontroll og rutinearbeid for å forebygge og hindre lovbrøt i enkeltsaker, herunder arbeid med tiltaksplanar, oppfølging og tilsyn av fosterbarn.

Deloitte viser til behov for å opprette dialog om kva dei ulike aktørane opplever manglar i form av tilbakemeldingar, og vurdere behov for ytterlegare tiltak, samstundes som Deloitte viser til at tenesta overhelder lovkrava knytt til tilbakemeldingar. Ein vil her igjen påpeike omsynet barneverntenesta må ta både til kva lovverket seier om tilbakemelding, kva samtykke som blir gitt og kva som vurderast som naudsynt informasjon. Barneverntenesta vurderer individuelt om det er grunnlag for å gi ytterlegare informasjon i den enkelte sak. I

Adresse: Kvam herad, Grovajelet 16, 5600 Norheimsund | Telefon: 56 55 30 00 | Org.nr.: 944 233 199
postmottak@kvam.kommune.no | www.kvam.no/edialog | www.kvam.no

dei tilfelle barneverntenesta vurderer det er behov for, og foreldra samtykker til det tilstreber ein å ha eit samarbeid med skule, barnehage og eventuelt andre instansar i barneverntenesta sine tiltakssaker.

Forvaltningsrevisjonen har teke lang tid, og det har hatt ein påverknad på dei tilsette. Tenesta er og usikker på rapporten sin relevans knytt opp til eit allereie pågåande tilsyn gjennom Statsforvalteren. Barneverntenesta peiker på at overgangen til eit nytt fagsystem har krevd at tenesta har måtta utarbeida nye arbeidrutinar og nye måtar å jobbe saksbehandling på. Fagprogrammet i seg sjølv bidreg til å minske risikoen for at rutinar og fristar ikkje blir overheldt. Denne overgangen har og resultert i vanskar hos både SSB og barnevernregister knytt til statistikk. Barneverntenesta viser her til rapporterte lovbrøt i tenesta, som ikkje var reelle, men ein direkte konsekvens av nye system som skal samkøyrast og hente ut korrekte data.

Helsing

Mari Arnesen Rake

Barnevernleiar

Telefon: 468 93 723

Brevet er godkjent elektronisk og har difor inga underskrift.

Vedlegg 2: Revisjonskriterium

Bekymringsmeldingar

Barneverntenesta skal snarast, og seinast innan ei veke gjennomgå innkomne bekymringsmeldingar og vurdere om meldingane skal følgjast opp med vidare undersøkingar (barnevernslova § 2-1). Dersom barneverntenesta henlegger bekymringsmeldingar utan undersøking, skal dette grunngjevast skriftleg (barnevernlova § 2-1). Grunngjeving skal innehalde faglege vurderingar. Barneverntenesta treng ikkje å grunngje henlegging av openbart grunnlause meldingar.

Barneverntenesta skal gje den som har sendt bekymringsmelding til barneverntenesta tilbakemelding. Tilbakemeldinga skal sendast innan tre veker etter at meldinga blei mottatt (tilbakemelding kan unnlatast i tilfelle der meldinga er openbart grunnlaus, eller der andre særlege omsyn taler mot å gje tilbakemelding). Dette framgår av § 13-3 i barnevernlova.

Dersom bekymringsmeldinga kjem frå ein offentleg meldar og yrkesutøvarar skal tilbakemeldinga også opplyse om det er opna undersøkingssak. Dersom det er opna undersøkingssak etter melding frå offentleg meldar eller yrkesutøvar, skal gje ny tilbakemelding om at undersøkinga er avslutta. Yrkesutøvarar er ein kvar som utførar teneste eller arbeid for eit forvaltningsorgan. Også yrkesutøvarar som opptrer i medhald av helsepersonellova, psykisk helsevernloven, helse- og omsorgstenestelova, familievernkontorlova og privatskulelova, samt meklarar i ekteskapssaker og private som utfører oppgåver for staten, fylkeskommunar eller kommunar og dei som utøver slike oppgåver på vegne av organisasjonar. Den nye tilbakemeldinga skal sendast innan tre veker etter at undersøkinga er gjennomført og skal innehalde opplysningar om kor vidt barneverntenesta følgjer opp saka vidare. Dersom det er naudsynt av omsyn til meldaren sin vidare oppfølging av barnet, skal barneverntenesta gje tilbakemelding om korleis barnet og familien følgast opp (barnevernlova § 13-3).

Undersøkingar

I følgje barnevernslova § 2-2 skal ei undersøking gjennomførast snarast og seinast innan tre månader. I særlege tilfelle kan fristen vere seks månader.

Barneverntenesta skal undersøke barnet heilskapleg omsorgssituasjon og behov. Undersøkinga skal gjennomførast systematisk og grundig nok til å kunne avgjere om det er naudsynt å iverksette tiltak etter lova. Barneverntenesta skal lage ein plan for undersøkinga.

I retningslinja utredning – kunnskapsbasert retningslinje for utredning av omsorgssituasjonen for barn mellom 0-6 år går det fram at barneverntenesta bør utgreie om barnet sin fungering og tilstand ved å:

- Ha direkte kontakt med barnet gjennom samhandling eller gjennom samtale, dersom barnet kan snakke
- Observere barnet i kontakt og samhandling med foreldre eller andre omsorgspersonar
- Observere barnet fleire gongar. Dei som utgreier bør sjå barnet vakent, i ulike situasjonar, som overgangssituasjonar.
- Observere stellesituasjon og måltid for aldersgruppa 0-3 år. Dei som utgreier bør vere merksam på spedbarn sine skiftande medvitentilstand, og vurdere dette opp mot barnet sine signal på svolt, slitsamheit eller sjukdom.

- Snakke med foreldre eller andre omsorgspersonar om barnet si fungering eller utviklingshistorie.

Hjelpetiltak

Barneverntenesta i kommunen har ansvar for å gje hjelp, omsorg og beskyttelse når det er nød på grunn av barnet sin omsorgssituasjon eller åtferd (barnevernlova § 15-3). Ansvarer omfattar mellom anna å treffe vedtak om hjelpetiltak (bokstav c) og iverksette og følge opp tiltak (bokstav e) (barnevernlova § 15-3).

Barneverntenesta skal tilby og sette i verk hjelpetiltak for barnet og foreldre, når barnet på grunn av sin omsorgssituasjon eller åtferd har eit særleg behov for hjelp (barnevernlova § 3-1). Hjelpetiltak skal vere egna til å møte barnet og foreldre behov og til å bidra til positiv endring hos barnet eller i familien. I forarbeida til lova blir det påpeikt at «egna» inneberer at barneverntenesta undervegs må vurdere om tiltaket er riktig innretta, og om det må bli gjort tilpassingar.⁸⁰ Det blir understreka at tiltaket må kunne møte barnet sitt behov, samt kunne imøtekomme variasjon i omfang av barn og familiar sitt behov for hjelp.⁸¹

Loven skil mellom frivillige hjelpetiltak (§ 3-1) og pålegg om hjelpetiltak (§ 3-4). I tillegg skal Kvam herad etter barnevernlova § 1-10 sette inn tiltak tidleg for å førebygge alvorleg omsorgssvikt eller åtferdsvanskar.

Barnevernet har ei rekke tiltak dei er lovpålagd å kunne iverksette:

- Kommunen kan vedta hjelpetiltak utan at de private partane har gitt samtykke etter barnevernlova § 3-4. Pålegg kan rettast mot både foreldre som barnet bur fast saman med og foreldre som har samvær med barnet. I lova blir det nemnd omsorgsendrande hjelpetiltak i heimen, opphald i barnehage eller andre dagtilbod, opphald i besøksheim, avlastningstiltak, leksehjelp, fritidsaktivitetar, samt tilsyn, meldeplikt og rusmiddelprøve (barnevernlova § 3-4).
- Kommunen kan etter barnevernlova § 3-5 vedta hjelpetiltak for å støtte føresette utan barnet sitt samtykke i tilfelle der eit barn har alvorlege åtferdsvanskar eller er i ferd med å utvikle alvorlege åtferdsvanskar. Tiltaka skal ha som føremål å forhindre og redusere åtferda.
- Kommunen skal etter barnevernlova § 4-1 straks vedta og setje i verk hjelpetiltak som er naudsynte dersom eit barn er utan omsorg.

Tiltaksplan

For hjelpetiltak skal barneverntenesta følgje med på korleis det går med barn og foreldre, og systematisk og regelmessig vurdere om hjelpa fungerer etter hensikta, og om det er behov for nye tiltak (barnevernlova § 8-1, første ledd).

For hjelpetiltak skal barneverntenesta utarbeide ein tidsavgrensa tiltaksplan for oppfølging av barn og foreldre. Planen skal skildre kva som er målet med hjelpetiltaka, kva dei skal innehalde og kor lenge dei er ment å vare (barnevernlova § 8-2, andre ledd). Barneverntenesta skal følgje nøye med på korleis det går med barnet og foreldra og vurdere om hjelpen er tenleg, eventuelt om det er nødvendig med nye tiltak, eller om det er grunnlag for omsorgsovertaking.

⁸⁰ Barne- og familiedepartementet. Prop. 113 L (2020-2021). Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak). Lov om barnevern (barnevernsloven) og lov om endringer i barnevernloven.

⁸¹ Barne- og familiedepartementet. Prop. 113 L (2020-2021). Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak). Lov om barnevern (barnevernsloven) og lov om endringer i barnevernloven.

Tiltaksplanen skal evaluerast regelmessig. Planen skal endrast dersom barnet sitt behov tilseier det (barnevernlova § 8-2, andre ledd). I forarbeida til loven⁸² blir det presisert at evaluering av tiltaket som er iverksett må bli vurdert i den enkelte saka, basert på kva hjelpetiltak som er satt inn, samt barnet og foreldra sine behov. Det står vidare at planen bør omfatte ein skildring av korleis evalueringa skal skje.⁸³

I forarbeida til lova står det at barnet sitt behov er styrande for innhaldet i tiltaka og tiltaksplanen. Etter barnevernlova § 1-3 skal handlinger og avgjørelser som berører barn, ha barnas beste som grunnleggjende hensyn. I loven står det at «barnets mening er et sentralt moment i vurderingen av barnas beste» (barnevernlova § 1-3). Kommunen skal sikre barn sin rett til å medverke i eiga sak:

Barneverntenesta må sikre at barn får tilstrekkeleg og tilpassa informasjon, at barnet blir lytta til og meininga deira vektleggast, og at barnet får informasjon om kva opplysninga deira brukast til og kven som kan få innsyn i desse opplysningane (barnevernlova § 1-4).

Barneverntenesta skal dokumentere korleis barnet sin medverknad er ivareteke i sakshandsaming og vedtak (jf. § 6 i forskrift om barns medverking i barnevernet). Dette inneberer mellom anna at det følgjande skal dokumenterast:

- a) kva informasjon barnet har fått,
- b) kva barnet har blitt høyrte om,
- c) kva barnet har sagt eller uttrykt på andre måtar,
- d) om barnet har sagt seg eining i gjengivinga av barnet si meining og syn, og
- e) kva vekt barnet si meining blir lagt vekt på, opp mot andre omsyn

Dersom barnet ikkje har fått anledning til å medverke, skal dette grunnast og dokumenterast (jf. § 6 i forskrift om barns medverking i barnevernet)

Førebyggjande arbeid

Barneverntenesta sitt ansvar i førebyggjande arbeid kan bli utleia frå barnevernlova si formålsparagraf (§ 1-1), kor det står at innhaldet i barnevernslova skal bidra til at barn og unge får tryggle og gode oppvekstvilkår.

Etter barnevernlova § 1-10, skal barneverntenesta sette inn tiltak tidleg for å førebygge alvorleg omsorgssvikt og åtferdsvanskar. I sakshandsamingsrundskrivet frå Bufdir står det at prinsippet om tidleg innsats må sjåast i samanheng med lova si formålsparagraf, og følger av forsvarlegghetskravet og omsynet til barnet sitt beste.⁸⁴ I forarbeidet til lova⁸⁵ blir det presisert at tidleg innsats også inneber å legge til rette for godt samarbeid med andre instansar, barnet og føresette så tidleg som mogleg i saka.

Kommunestyret skal vedta en plan for kommunens arbeid med å forebygge at barn og unge blir utsatt for omsorgssvikt eller utvikler atferdsproblemer, jf. **barnevernlova § 15-1 annet ledd**. Planen skal skildre måla for arbeidet, korleis arbeidet skal organiserast og fordelast mellom etatane i kommunen, samt korleis etatane skal samarbeide.

⁸² Barne- og familiedepartementet. Prop. 113 L (2020-2021). Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak). Lov om barnevern (barnevernsloven) og lov om endringer i barnevernloven.

⁸³ Barne- og familiedepartementet. Prop. 113 L (2020-2021). Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak). Lov om barnevern (barnevernsloven) og lov om endringer i barnevernloven.

⁸⁴ Sakshandsamarrundskriv

⁸⁵ Prop. 83 L (2024-2025). Endringer i barnevernsloven mv. (kvalitetsløftet i barnevernet)

Samarbeid med andre aktørar

Samarbeidsplikta til kommunen framgår av barnevernlova § 15-8, fyrste og tredje ledd. Etter lova skal Kvam herad:

- Samarbeide med offentlege instansar og andre tenesteytarar⁸⁶ viss samarbeid er nødvendig for å gje barnet eit heilskapeleg og samordna tenestetilbod (barnevernlova **§ 15-8, fyrste ledd**), og sånn at barneverntenesta og andre tenesteytande kan ivareta sine oppgåver etter lov og forskrift (barnevernlova **§ 15-8, tredje ledd**). I sakshandsamarrunskrivet frå Bufdir⁸⁷ blir det påpeika at samarbeidsplikte også gjeld på systemnivå, utover det enkelte barn/ungdom, og kan til dømes omfatte drøfting av sakar i anonymisert form, tilrettelegging for gjensidig rettleiing og informasjon, samt bli forankra i samarbeidsavtalar, gjennom faste møtepunkt, arbeidsformar eller rutiner.

I forarbeida til loven⁸⁸ blir det påpeikt at det er *kommunen* som har overordna ansvar for førebyggjande arbeid, og at eit godt førebyggjande arbeid handlar om å identifisere behov i befolkninga, sørgje for at det er relevante tiltak tilgjengeleg og at dei ulike tenestene samarbeider. Det blir lagt til at det er tydeleg definert kva rollar ulike einingar har og at tenestene dimensjonerast sånn at alle har tilstrekkeleg kapasitet og kompetanse til å tilby hjelpa og oppfølginga som er nødvendig.

«Ansvaret for generelt forebyggende arbeid omfatter ulike tjenester, og etter departementets oppfatning er det viktig at det er klart forankret at det er kommunen som sådan, og ikke barnevernstjenesten som har ansvaret for det generelle forebyggende arbeidet» (Prop. 83 L 2024-2025).

Fosterheimar

Dersom det er alvorlege manglar ved omsorga som eit barn får, kan barneverntenesta overta omsorga for eit barn, jf. barnevernslova § 5-1. Eit slikt vedtak kan berre treffast når det er naudsynt ut frå barnet sin situasjon. Vedtaket skal treffast til barneverns- og helsenemnda.

Val av fosterheim

Dersom det blir vedtatt å nytte fosterheim skal barneverntenesta alltid vurdere om det er nokon i barnet sin familie eller nære nettverk kan veljast som fosterheim (jf. § 9-4 i barnevernslova). I samsvar med forskrift om fosterheim § 5 skal barneverntenesta i fosterheimskommunen ha ansvaret for å godkjenne fosterheimen. Fosterheimen kan berre godkjennast dersom barneverntenesta har undersøkt fosterheimen og funne at fosterforeldra oppfyller dei generelle krava til fosterforeldre (jf. § 4). Barneverntenesta skal innhente opplysningar om fosterfamilien sin helsetilstand og har ansvaret for at fosterforeldra legg fram politiattest og for å vurdere om andre som bor i fosterheimen skal legge fram politiattest, jf. barnevernslova § 12-11. Barneverntenesta i omsorgskommunen og fosterforeldra skal inngå skriftleg avtale om barneverntenesta og fosterforeldra sin plikter (jf. barnevernlova § 9-7). Barneverntenesta og fosterforeldra skal gjennomgå avtalen minimum ein gang i året og foreta eventuelle endringar (jf. forskrift om fosterheim § 7).

⁸⁶ Tjenesteytarar definerast, etter barnevernlova § 15-8 fjerde ledd som kommunale, fylkeskommunale og statlege tenesteytarar, private tenesteytarar som utførar oppgåver på vegne av slike tenesteytarar, barnehagar som får tilskod etter barnehagelova § 19 og skuler som får statstilskod etter privatskolelova § 6-1.

⁸⁷ [Samarbeid om tjenester til barn, unge og deres familier - Helsedirektoratet](#)

⁸⁸ Barne- og familiedepartementet. Prop. 113 L (2020-2021). Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak). Lov om barnevern (barnevernsloven) og lov om endringer i barnevernloven.

Omsorgsplan

I følge § 8-3 skal barnevernstenesta så fort som mogleg etter at barnevern- og helsenemda har fatta vedtak om omsorgsovertaking, skal barnevernstenesta utarbeide ein plan for barnet s omsorgssituasjon og oppfølging av barnet og foreldre. Planen skal mellom anna skildre barnets behov og eventuell oppfølging som kan bidra til at foreldre kan få tilbake omsorg for barnet. Planen skal endrast dersom det er behov for det.

I god tid før barnet fyller 18 år, skal barnevernstenesta i samarbeid med barnet vurdere om plasseringa skal oppretthaldast eller om barnet skal motta andre hjelpetiltak etter fylte 18 år (jf. barnevernlova § 3-6).

Oppfølging

I følge § 10 i forskrift om fosterheim skal barnevernstenesta i omsorgskommunen følgje opp og føre kontroll med kvart enkelt barn sin situasjon i fosterheimen. Barnevernstenesta skal besøke fosterheimen så ofte det er naudsynt, men minimum 4 gonger i året. Dersom barnevernstenesta vurderer forholda i fosterheimen som gode kan barnevernstenesta vedta at talet besøk skal reduserast til minimum 2 gonger i året for barn som har vore plassert i fosterheim i meir enn 2 år.

Tilsyn

I følge § 16 tilsyn med barn i fosterheim går det fram at fosterheimskommunen skal føre tilsyn med at barnet får forsvarleg omsorg, og at forutsetningane i vedtaket følgjast opp. Dette omfattar også tilsyn med at barnet sin etniske, kulturelle eller språklege og religiøse bakgrunn ivaretakast på ein hensiktsmessig måte. Fosterheimskommunen og omsorgskommunen kan skriftleg avtale at omsorgskommunen skal føre tilsyn. Fosterheimskommunen skal gje tilsynsoppgåver til personer som er egna til å utføre oppgåva. Det skal leggjast vekt på om tilsynspersonen kan ivareta oppgåva over tid. Fosterheimskommunen skal gje tilsynspersonen naudsynt opplæring og rettleiing. Opplæring skal mellom anna omfatte rammene for barnevernstenesta sitt ansvar for barnet, tilsynsfunksjonen, samtalar med barn, kunnskap om omsorgssvikt rapportskriving og barnets rettar.

Det skal førast tilsyn med barnet så ofte som naudsynt, og minimum fire gongar i året. Tilsyn skal skje ved stadlege besøk. Er forholda i fosterheimen gode, og barnet samtykkar, kan fosterheimskommunen vedta å redusere tilsynet til minimum to gongar i året for barn som er fylt 15 år og som har budd i fosterheimen i meir enn to år. Barnevernstenesta i omsorgskommunen skal samtykke til reduisering av tilsyn.

Medverknad frå barn i eiga sak

Barn har rett til å bli høyrte og det beste for barnet skal være et grunnleggende omsyn ved alle handlingar frå det offentlege som berører barn. Dette følger av Grunnloven § 104, barnekonvensjonen artikkel 3 og 12 og fleire av velferdstjenestelovene

Barn sin rett til å medverke i eiga sak går fram av barnevernlova § 1-4 og forskrift om barns medverknad i barnevernet. I barnevernlova går det fram:

Et barn som er i stand til å danne seg egne meninger, har rett til å medvirke i alle forhold som vedrører barnet etter denne loven. Barn har rett til å uttale seg til barnevernet uavhengig av foreldrenes samtykke, og uten at foreldrene informeres om samtalen på forhånd. Barnet skal få tilstrekkelig og tilpasset informasjon og har rett til fritt å gi uttrykk for sine meninger. Barnet skal bli lyttet til, og barnets meninger skal vektlegges i samsvar med barnets alder og modenhet.

Barnevernteneste skal, så tidleg som mogleg, informere barnet om muligheten til å ha ein tillitsperson. Barneverntenesta skal dokumentere om barnet er informert om dette og om barnet ønskjer å ha ein tillitsperson (forskrift om barnet sin medverknad i barnevernet § 8).

I forskrift om barns medvirkning i barnevernet blir det vektlagt at barnet sjølv vel om og korleis dei ønskjer å medverke. Barnevernet skal involvere barnet aktivt i eigen sak. Barnevernet skal legge til rette for særskilt for at retten til medverknad blir ivareteke for yngre born og born som har vanskar for å uttrykke sin meiningar.

Barneverntenesta skal dokumentere korleis barnet sin medverknad er ivareteke i sakshandsaming og vedtak (jf. § 6 i forskrift). Dette inneberer mellom anna at det følgjande skal dokumenterast:

- a) Kva informasjon barnet har fått
- b) Kva barnet har blitt høyrte om,
- c) Kva barnet har sagt eller uttrykt på andre måtar,
- d) Om barnet har sagt seg eining i gjengivinga av barnet si meining og syn
- e) Kva vekt barnet si meining til lagt vekt på, opp mot andre omsyn

Dokumentasjonsplikt

I Bufdir sitt sakshandsamingsrundskriv går det i kap. 5.1 fram at barneverntenesta si dokumentasjonsplikt betyr at barneverntenesta må synleggjere sitt arbeid i saka. Altså, dei må synleggjere kva tenesta har gjort og korleis dei har gjort det. Å synleggjere betyr i praksis å skrive ned dei opplysningane ein mottek og vurderingar som blir gjort, og at dette blir nedteikna saman med dokument som sendast yt og kjem inn bli lagt inn i barnevernsmappa. Dette må skje på alle stadier i ein barnevernsak; i melde- og undersøkingsfasen, når kommunen anten legg vekk saka utan å iverksette tiltak eller sjølv fattar vedtak om tiltak eller fremjar ei sak for nemnda, samt ved val av plasseringsstad, herunder Bufetats val av institusjonsplass. Dokumentasjon av opplysningar og faglege vurderingar er også sentralt ved oppfølging og evaluering av igangsette tiltak og når saka avsluttast. Skriftleggjering er naudsynt for å sikre at opplysningar som er naudsynte og relevante for ein forsvarleg sakshandsaming kan finnast igjen.

Det blir ytterlegare utdjupa det god og forsvarleg dokumentasjon er ein viktig rettstryggleiksgaranti.

Vedlegg 3: Sentrale dokument og litteratur

Lov og forskrift

- Barne- og familiedepartementet. Lov om barnevern (barnevernlova). LOV-2024-12-13-78.
- Barne- og familiedepartementet. Forskrift om fosterhjem. FOR-2024-06-21-1308
- Barne- og familiedepartementet. Forskrift om barns medvirkning i barnevernet. FOR-2023-10-12-1631.

Førearbeid, rundskriv, rettleiarar mv.

- Barne- og familiedepartementet. Prop. 113 L (2020-2021). Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak). *Lov om barnevern (barnevernsloven) og lov om endringer i barnevernloven*.
- Barne- og familiedepartementet. Prop. 83 L (2023-2024). Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak). Endringer i barnevernsloven mv. (kvalitetsløfte i barnevernet).
- Barne- og likestillingsdepartementet. 2006. Veileder. *Tiltaksplaner og omsorgsplaner i barneverntjenesten – en veileder*.
- Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. *Rundskriv for barnevernstjenestens saksbehandling (saksbehandlingsrundskrivet)*. Publisert 30. mars 2023.
- Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. *Utredning – kunnskapsbasert retningslinjer for utredning av omsorgssituasjon for barn mellom 0-6 år*. Publisert 20. januar 2023.
- Barne- og likestillingsdepartementet. Veileder. Til barnets beste - samarbeid mellom barnehagen og barneverntjenesten. Publisert 05.08.2009.
- NAV. Retningslinjer for samarbeid mellom barnevernstjenesten og NAV-kontoret. Sist endra 01.04.2025.
- Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. Samarbeid mellom skole og barnevern. En veileder. 2016

Dokument frå kommunen

- Kvam herad. *01.01 Rutine for mottak av meldinger*. Ikkje datert.
- Kvam herad. Rutine. *01.02 Gjennomgang og vurdering av melding*. Ikkje datert.
- Kvam herad. Rutine. *01.03 Tilbakemelding til melder*. Ikkje datert.
- Kvam herad. *01.04 Rutinar for henlegging av melding*. Ikkje datert.
- Kvam herad. Rutine. *02.05. Konklusjon av undersøkinga*. Ikkje datert.
- Kvam herad. Rutine *05.01 Rutine tiltaksplan*. Ikkje datert.
- Kvam herad. *Rutine 05.02 Evaluering tiltaksplan*. Ikkje datert.
- Kvam herad. *Bekymringsmelding til barneverntemesta i Kvam. Offentlig melder*. Ikkje datert.
- Kvam herad. *Bekymring for barn. Privat melder*. Ikkje datert.
- Kvam herad. *Om barnevernet*. Sist endra 17.06.2024.
- Kvam herad. *Melde frå om bekymring*. Sist endra 08.07.2019.
- Kva herad. *Tilstandsrapport barneverntenesta 2024. Rett til ein trygg oppvekst*. 24.05.2024.
- Kvam herad. Barnevern. Årsmelding 2021.
- Kvam herad. Barnevern. Årsmelding 2022.
- Kvam herad. Årsmelding 2023. Barnevern. Utan dato.

- Kvam herad. Oppfølging av barn og familiar. Sist endra 13.02.2023.
- Kvam herad. Liste over hjelpetiltak. Sist endra 04.02.2022.
- Kvam herad. Barnevernvakt. Sist endra 04.02.2022
- Kvam herad. Internkontroll for Kvam barnevernteneste. Periode 2024-2025. Ikkje datert.
- Kvam herad. Temaplan «Plan for førebyggjande arbeid i Kvam 2023-2027». Vedteken 03.10.23.
- Kvam herad. Temaplan for oppvekst 2023-2033. Vedteken av Kvam heradstyre 08.11.2022.
- Kvam herad. Samhandlingsmodell for Kvam kommune. Ikkje datert. Lest 22.05.2025.
- Kvam herad. Om samhandling rundt barn og unge. Ikkje datert. Lest 22.05.2025.
- Kvam herad. Om BTI. Ikkje datert. Lest 22.05.2025.
- Kvam herad. Tverrfagleg samhandling på tenestenivå. Ikkje datert. Lest 22.05.2025.
- Kvam herad. Tverrfaglege møtearenaer på kommunenivå. Ikkje datert. Lest 22.05.2025.
- Kvam herad. Lurer du på om eit barn kan vera utsett for vald eller overgrep? Sist endra 30.04.2025.
- Kvam herad. Ung fritid Kvam. Sist endra 13.03.2025.
- Kvam herad. Tverrfagleg grunnlagsdokument for Kvam Familie- og læringscenter. 2018-2019.

Andre kjelder

- Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. Bistand fra Bufetat. Ikkje datert. Lest 22.05.2025.
- Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. Sentre for foreldre og barn. Ikkje datert. Lest 22.05.2025.
- Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. Familieråd – gode løsninger for barnet i slekt og nettverk. Ikkje datert.

Deloitte.

Deloitte AS and Deloitte Advokatfirma AS are the Norwegian affiliates of Deloitte NSE LLP, a member firm of Deloitte Touche Tohmatsu Limited ("DTTL"), its network of member firms, and their related entities. DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL (also referred to as "Deloitte Global") does not provide services to clients. Please see www.deloitte.no for a more detailed description of DTTL and its member firms.

Deloitte Norway conducts business through two legally separate and independent limited liability companies; Deloitte AS, providing audit, consulting, financial advisory and risk management services, and Deloitte Advokatfirma AS, providing tax and legal services.

Deloitte is a leading global provider of audit and assurance, consulting, financial advisory, risk advisory, tax and related services. Our network of member firms in more than 150 countries and territories serves four out of five Fortune Global 500® companies. Learn how Deloitte's 330,000 people make an impact that matters at www.deloitte.no.

© 2025 Deloitte AS

Saksframlegg

Saksnr: 2025/22-5

Saksbehandlar: Miriam Akkouche

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Kvam herad, Kontrollutvalet	20/25	30.09.2025

Forvaltningsrevisjon av anskaffingar og kontraktsoppfølging - Forslag til prosjektplan

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalet bestiller forvaltningsrevisjon av anskaffingar og kontraktsoppfølging frå Deloitte AS, med utgangspunkt i forslag til prosjektplan og ev. innspel under drøftinga i møtet.
2. Eventuell ny korrigerert prosjektplan vert å sende sekretariatet innan 15.10.2025.
3. Det vert akseptert ein samla timeressurs på inntil det timetal som ligg i forslag til prosjektplan, under føresetnad av at maksimalt 140 timar fakturerast i 2025.
4. Det vert også akseptert følgjande:
 - a) Presentasjon av rapporten i Kvam heradsstyre fakturert etter timeforbruk inntil 6 timar.
5. Kontrollutvalet ønskjer at revisjonsrapport er klar frå Deloitte AS si side innan 19.08.2026.

Samandrag

Føremålet med denne saka er at kontrollutvalet skal ta stilling til vedlagt forslag til prosjektplan frå Deloitte AS, på kva forvaltningsrevisjon av anskaffingar og kontraktsoppfølging bør innehalde og korleis Deloitte AS har tenkt å utføre arbeidet.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Miriam Akkouche
rådgjevar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Kvam heradsstyre vedtok planar for forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll i møte 06.05.2024. I sak PS 13/25 blei det gjort ei bestilling av prosjektplan for forvaltningsrevisjon av anskaffingar og kontraktsoppfølging. Følgjande ordlyd blei vedteke i punkt 2 i møtet:

2. Kontrollutvalet ønskjer at det vert gjennomført forvaltningsrevisjon av prosjekt nr. 2 Anskaffingar og kontraktsoppfølging.
- 2a. Revisor vert beden om å levere forslag til prosjektplan i tråd med dei føringane utvalet har gitt, inkl. føremål, problemstillingar, ev. avgrensingar, ressursbruk og leveringstidspunkt.
- 2b. Forslag til prosjektplan bes levert sekretariatet seinast innan 09.09.2025.
- 2c. Prosjektplanen skal behandlast i møte i kontrollutvalet 30.09.2025.

Bestillinga blei sendt til revisor som no har levert forslag til prosjektplan.

Vedtakskompetanse

Kontrollutvalet har mynde til å gjennomføre forvaltningsrevisjonar medan det er kommunestyret som har mynde til å vedta rapporten, jf. kommunelova § 23-2 jf. §§ 23-3 og 23-5.

Vurderingar og verknader

Det går fram av risiko- og vesentleg vurderinga at anskaffingar er eit risikoområde i heradet. Det blei mellom anna peikt på at det over lengre tid hadde vore utfordrande å tilsette ein ressurs med ansvar for innkjøp og oppfølging av inngåtte kontraktar. Det resulterte i ei bestilling frå kontrollutvalet av forvaltningsrevisjon av anskaffingar og kontraktsoppfølging.

I prosjektplanen vert det vist til følgjande føremål:

Føremålet med prosjektet vil vere å undersøke om Kvam herad har ei føremålstenleg organisering av arbeidet med anskaffingar og kontraktsoppfølging, om system og rutinar er i samsvar med krav i regelverket og om regelverket blir etterlevd i anskaffingsprosessar.

Med bakgrunn i føremålet er det utarbeidd følgjande problemstillingar som vil bli undersøkt:

1. I kva grad har Kvam herad etablert ein føremålstenleg innkjøpsstrategi?
2. I kva grad er organiseringa av anskaffingar og kontraktsoppfølging i heradet føremålstenleg?
Under dette:
 - a) I kva grad er det etablert tydeleg fullmaktsstruktur og ei klar fordeling av rollar og ansvar knytt til høvesvis anskaffingar og kontraktsoppfølging?
 - b) Har kommunen tilstrekkeleg kompetanse knytt til anskaffingar og kontraktsoppfølging, og i kva grad er det etablert system og rutinar for opplæring av tilsette innan desse områda?
3. Er det etablert tilstrekkeleg system og rutinar for anskaffingar i heradet som sikrar at desse skjer i samsvar med krav i regelverket?
 - a) Er det etablert tilstrekkeleg system og rutinar for å sikre at anskaffingar skjer i samsvar med krav i regelverket?
 - b) Er det utarbeidd retningslinjer og rutinar for etablering av tilfredsstillande kvalifikasjons og tildelingskriterier (inkludert vektning av klima- og miljøomsyn)?
 - c) I kva grad blir utvalde anskaffingar konkurranseeksponert og dokumentert i samsvar med regelverket?
4. I kva grad har heradet etablert tilstrekkeleg system og rutinar for kontraktsoppfølging? Under dette:
 - a) I kva grad er det etablert rutinar for å sikre at avrop blir gjort i samsvar med inngåtte avtalar/kontraktar (lojalitet)?

- b) Er det etablert system og rutinar for å følgje opp inngåtte kontraktar (inkludert ilegging av sanksjonar ved avvik t.d. knytt til lønns- og arbeidsvilkår)?
- c) Er avrop på rammeavtaler gjennomført i samsvar med avtalane?
- d) I kva grad blir leverandørar følgt opp når det gjeld leveranse, pris og andre parameter (samt ev. sanksjonar ved avvik) som er relevante i den enkelte kontrakt?

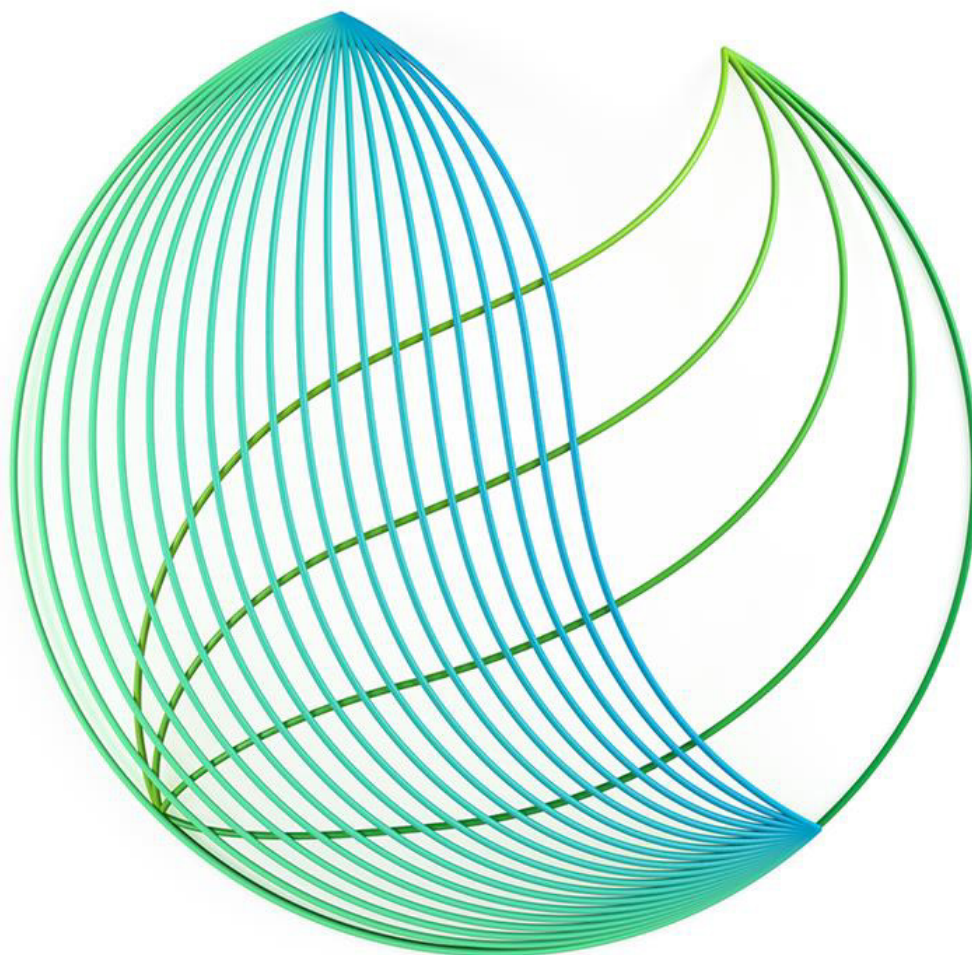
Deloitte utfører forvaltningsrevisjon i samsvar med gjeldande standard for forvaltningsrevisjon (RSK001). Metode for prosjektet vil vere dokumentanalyse, intervju med 5-6 utvalde personar og stikkprøvegjennomgang basert på informasjon frå økonomisystemet. Oppsummering av intervju vil bli sendt til dei som deltek, og heradet vil få anledning til å gje høyringsuttale på rapporten.

Med prosjektplanen som føreligg vil det ta totalt 360 timar å gjennomføre prosjektet i følgje Deloitte. Det inkluderer førebuing av prosjektet, utarbeiding av problemstillingar og prosjektplan, førebuing og gjennomføring av datainnsamling, analyse av data og utarbeiding og kvalitetssikring av rapport. Vidare kjem førebuing og presentasjon for heradsstyret med ytterlegare 6 timar i tillegg til det totale timetalet.

Konklusjon

Sekretariatet meiner at prosjektplanen er godt gjennomarbeidd og i tråd med dei føringar som ligg i bestillinga frå kontrollutvalet. Føremålet og problemstillingane synes å vere i tråd med bestillinga.

Deloitte AS føreslår å bruke 360 timar på prosjektet. I forslag til budsjett for kontrollarbeidet i 2026 vert det foreslått 350 timar på bruk av enten forvaltningsrevisjon eller eigarskapskontroll i 2026. Viss Deloitte AS fakturerer alle timane som vert satt av i forvaltningsrevisjon for barnevern, vil det vere 140 timar igjen på budsjett i år på forvaltningsrevisjon. Det betyr at Deloitte bes om å fakturere maksimalt 140 timer i år, og resten på resterande budsjett for komande år. Sekretariatet tilrår at ein aksepterer eit tillegg på 6 timar for presentasjon for heradsstyret.

Forvaltningsrevisjon | Kvam herad Anskaffingar og kontraktsoppfølging

Prosjektplan

September 2025

«Forvaltningsrevisjon av
anskaffingar og
kontraktsoppfølging»

September 2025

Rapporten er utarbeidd for Kvam
herad av Deloitte AS.

Deloitte AS
Postboks 6013 Postterminalen,
5892 Bergen
tlf: 55 21 81 00
www.deloitte.no

Innhald

1 FØREMÅL OG PROBLEMSTILLINGAR 3

2 REVISJONSKRITERIER 5

3 METODE 12

4 TID OG RESSURSBRUK 13

1 Føremål og problemstillingar

1.1 Bakgrunn

Deloitte har i samsvar med bestilling frå kontrollutvalet i møte den 6. mai 2025, sak 13/25, utarbeidd ein prosjektplan for forvaltningsrevisjon av anskaffingar og kontraktsoppfølging i Kvam herad.

I risiko- og vesentlegvurderinga som Deloitte gjennomførte på oppdrag for kontrollutvalet i 2024, blir det vist til at arbeid med anskaffingar er eit risikoområde i heradet. Mellom anna blir det peika på at det over lengre tid vore utfordrande å tilsette ein ressurs med ansvar for innkjøp og oppfølging av inngåtte kontraktar. Det blir vist til at det særskilt er knytt risiko til innkjøp som blir gjort utanfor avtalar kommunen har gjennom innkjøpssamarbeidet med Bergen kommune og i tilfelle der heradet sjølv gjennomfører anbudsprosessen. Det blir peikt på at kontraktsoppfølginga på eigne inngåtte avtalar er tilfeldig og at det blir prioritert å inngå nye avtaler heller enn å følgje opp dei som allereie er inngått.

Arbeidstilsynet gjennomførte i 2025 tilsyn med Kvam herad som offentlege oppdragsgjevarar, og nærare bestemt oppfølging av løns- og arbeidsvilkår i offentlege kontraktar. I april gav Arbeidstilsynet heradet pålegg om å gjennomføre nødvendige kontrollar av om krav til løns- og arbeidsvilkår blir overhaldt. Frist blei sett til utgangen av mai same år. Tilsynet er per august 2025 avslutta.¹

1.2 Føremål og problemstillingar

Føremålet med prosjektet vil vere å undersøke om Kvam herad har ei føremålstenleg organisering av arbeidet med anskaffingar og kontraktsoppfølging, om system og rutinar er i samsvar med krav i regelverket og om regelverket blir etterlevd i anskaffingsprosessar og kontraktsoppfølging.

Med bakgrunn i føremålet er det utarbeidd følgjande problemstillingar som vil bli undersøkt:

1. I kva grad har Kvam herad etablert ein føremålstenleg innkjøpsstrategi?
2. I kva grad er organiseringa av anskaffingar og kontraktsoppfølging i heradet føremålstenleg?
Under dette:
 - a) I kva grad er det etablert tydeleg fullmaktsstruktur og ei klar fordeling av rollar og ansvar knytt til høvesvis anskaffingar og kontraktsoppfølging?
 - b) Har kommunen tilstrekkeleg kompetanse knytt til anskaffingar og kontraktsoppfølging, og i kva grad er det etablert system og rutinar for opplæring av tilsette innan desse områda?
3. Er det etablert tilstrekkeleg system og rutinar for anskaffingar i heradet som sikrar at desse skjer i samsvar med krav i regelverket?
 - a) Er det etablert tilstrekkeleg system og rutinar for å sikre at anskaffingar skjer i samsvar med krav i regelverket?

¹ Det føreligg ikkje tilgjengeleg rapport etter tilsynet. Tilsynskalender.statsforvalteren.no

- b) Er det utarbeidd retningslinjer og rutinar for etablering av tilfredsstillande kvalifikasjons- og tildelingskriterier (inkludert vekting av klima- og miljøomsyn)?
 - c) I kva grad blir utvalde anskaffingar konkurranseeksponert og dokumentert i samsvar med regelverket?²
4. I kva grad har heradet etablert tilstrekkeleg system og rutinar for kontraktsoppfølging? Under dette:
- a) I kva grad er det etablert rutinar for å sikre at avrop blir gjort i samsvar med inngåtte avtalar/kontraktar (lojalitet)?
 - b) Er det etablert system og rutinar for å følgje opp inngåtte kontraktar (inkludert ilegging av sanksjonar ved avvik t.d. knytt til lønns- og arbeidsvilkår)?
 - c) Er avrop på rammeavtaler gjennomført i samsvar med avtalane?³
 - d) I kva grad blir leverandørar følgt opp når det gjeld leveranse, pris og andre parameter (samt ev. sanksjonar ved avvik) som er relevante i den enkelte kontrakt?⁴

² Denne problemstillinga skal svarast ut ved gjennomføring av stikkprøvar. Resultat av stikkprøvegjennomgangen vil bli integrert i rapporten for å lette lesinga, og gjere det enklast mogleg å sjå korleis rutinar og praksis som er etablert i heradet har fungert med omsyn til konkurranseeksponering og dokumentering.

³ Denne problemstillinga skal svarast ut ved gjennomføring av stikkprøvar. Resultat av stikkprøvegjennomgangen vil bli integrert i rapporten for å lette lesinga, og gjere det enklast mogleg å sjå korleis rutinar og praksis som er etablert i heradet har fungert med omsyn til avrop på rammeavtaler.

⁴ Denne problemstillinga skal svarast ut ved gjennomføring av stikkprøvar. Resultat av stikkprøvegjennomgangen vil bli integrert i rapporten for å lette lesinga, og gjere det enklast mogleg å sjå korleis rutinar og praksis som er etablert i heradet har fungert med omsyn til oppfølging av leverandørar.

2 Revisjonskriterier

2.1 Innleiing

Alle kommunar er omfatta av regelverket for offentlege anskaffingar (ref. anskaffelsesloven § 2 andre ledd punkt b). Det totale regelverket for offentlege anskaffingar bygger på ulike rettskjelde-faktorar som ein må tolke og vekte for å etablere rettsregelen som gjeld for dei respektive problemstillingane i denne forvaltningsrevisjonen. Dette gjeld lov, forarbeid, forskrift, teori, domspraksis, EØS-regelverk og KOFA-avgjersler. Den aktuelle regelen går ikkje alltid direkte fram av lov eller forskrift, og må derfor tolkast. Under presenterer vi grunnprinsippa i lov og forskrift, samt nokre sentrale og relevante føresegnar frå regelverket.

2.1.1 Formålsparagraf og grunnleggande prinsipp

§ 1 i anskaffingslova definerer formålet med loven på følgende måte:

Loven skal fremme effektiv bruk av samfunnets ressurser. Den skal også bidra til at det offentlige opptre med integritet, slik at allmennheten har tillit til at offentlige anskaffelser skjer på en samfunnstjenlig måte.

Dei grunnleggande prinsippa i anskaffingslova går fram av § 4 som seier at

Oppdragsgiveren skal opptre i samsvar med grunnleggende prinsipper om konkurranse, likebehandling, forutberegnelighet, etterprøvbarehet og forholdsmessighet.

Konkurranseprinsippet viser til at offentlege innkjøp skal skje på grunnlag av konkurranse, utan omsyn til kva innkjøpsprosedyre som blir nytta. Både ut fra samfunnsøkonomiske og forretningsmessige omsyn, samt forvaltningsrettslege prinsipp om likebehandling, er det ønskeleg at offentlege innkjøp skjer etter konkurranse mellom potensielle leverandørar.

Likebehandling av leverandørane medfører at kommunen under heile prosessen skal legge forholda til rette for at flest mogleg av dei potensielle leverandørane får moglegheit til å konkurrere om leveransen på same grunnlag. Leverandørane må derfor bli gitt likeverdige føresetnader for å få sitt tilbod valt.⁵

Føreseielegheit (Forutberegnelighet) omhandlar føreseielegheit for leverandørane. Prinsippet viser til at oppdragsgivar skal sørge for at leverandørar har tilstrekkeleg informasjon om konkurransen og gjennomføringa av denne, til at dei kan ta forsvarlege vurderingar og avgjersler med omsyn til tilbodet sitt innhald.

Etterprøvbareheit handlar om at anskaffingane til kommunen skal kunne etterprøvast av leverandørane. Dette betyr at kommunen må kunne dokumentere dei ulike stega i anskaffingsprosessen. Kommunen må derfor sørge for at dei vurderingane som har blitt gjort og den dokumentasjonen som har betydning for anskaffinga er skriftleggjort, klar og utfyllande

⁵ I forarbeidet til lova blir likebehandlingsprinsippet omtalt som det viktigaste av alle prinsippa i paragrafen, ref. Prop. 51 L (2015-2016), side 82.

nok til at ein tredjepart eller eit klageorgan i ettertid kan få ei god forståing av dei vurderingane som blei gjort.

Samhøveprinsippet (forholdsmessighetsprinsippet) inneber at dei pliktar og rettigheter som utleiast frå dei andre prinsippa, må tilpassast den einskilde anskaffinga sin art og omfang. Dette betyr at dei krav som blir stilt til prosedyren kommunen skal gjennomføre, må stå i forhold til det som skal kjøpast inn, og at dei krav kommunen stiller til leverandøren òg må stå i forhold til anskaffinga. Kommunen skal med andre ord ikkje stille strengare krav enn det som er nødvendig for å realisere føremålet med anskaffinga. I forarbeidet til lova blir det understreka at etterleving av dette prinsippet er sentralt for å realisere føremålet med lova om effektiv bruk av samfunnet sine ressursar, særleg når det gjeld mindre anskaffingar

§ 2 i anskaffingslova, gjeld dei grunnleggande prinsippa for alle anskaffingar over NOK 100 000 eks. mva.⁶ I *Veileder til reglene om offentlige anskaffelser* (anskaffingsforskrifta) går det fram at kommunen også for anskaffingar under NOK 100 000 eks. mva. bør sjå hen til og opptre i samsvar med desse grunnleggande prinsippa.⁷

Dei konkrete formkrava til gjennomføring av anskaffingar varierer etter verdien på anskaffinga og kva type anskaffing det er tale om. Dei konkrete krava går fram av forskrift for offentlige anskaffelser (FOA) § 5-1.

- Del I av forskrifta gjeld alle typar anskaffingar som er omfatta av forskrifta.
- Del II gjeld kontraktar lik eller over dei nasjonale terskelverdiane og under EØS-terskelverdiane, jf. FOA § 5-1 annet ledd.
- Del III gjeld kontraktar lik eller over EØS-terskelverdiane som spesifisert i FOA § 5-3 første ledd.
- Del IV gjeld kontraktar for helse- og sosialtenester med anslått verdi lik eller over EØS-terskelverdi spesifisert i forskrifta § 5-3 annet ledd.
- Del V gjeld plan- og designkonkurransar med verdi over nasjonale terskel jf. § FOA 5-1 femte ledd.

FOA § 5-4 stiller krav til at kommunen som oppdragsgjevar skal gjere ei forsvarleg berekning av verdien på innkjøp, slik at det blir avgjort om innkjøpet kjem over eller under dei ulike terskelverdiane.

2.1.2 Krav til føring av anskaffingsprotokoll

FOA § 7-1, første punkt, stiller krav til oppdragiver om å oppbevare tilstrekkeleg dokumentasjon til å kunne grunngi viktige avgjersler i anskaffingsprosessen. I same paragraf, tredje punkt, er det stilt krav om at «vesentlige forhold for gjennomføringen av anskaffelsen skal nedtegnes eller samles i en protokoll.» Dette gjeld alle innkjøp med verdi over NOK 100 000 eks. mva. For innkjøp etter FOA del II (anskaffingar over nasjonale terskelverdier) og del III (anskaffingar over

⁶ I NOU 2023: 26 punkt 22.5.1 og Prop. 147 L (2024 – 2025) Lov in endringer i anskaffelsesloven (samfunnshensyn mv.) blir det foreslått at innslagspunktet bør hevast til 300 000 kroner eksklusive meirverdiavgift.

⁷ Sjå punkt 7.1.3 i rettleiaren: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/veileder-offentlige-anskaffelser/id2581234/>

EØS-terskelverdiane), er det særskilte krav til kva anskaffingsprotokollene skal innehalde (ref. høvesvis. § 10-5 annet ledd og § 25-5 annet ledd).

Formålet med dokumentasjonsplikta og plikta til å føre anskaffingsprotokoll er å bidra til at andre leverandørar og ålmenta kan føre kontroll med at kommunen sine avgjersler er fatta i samsvar med regelverket. Desse pliktene gir auka etterprøvbarheit i anskaffingsprosessen, ref. grunnprinsippet om dette i anskaffingslova § 4, og kan slik motverke kameraderi og korrupsjon.⁸

2.1.3 Kommunikasjon

FOA kapittel 22 omhandlar krava knytt til kommunikasjon i anskaffingsprosessane. Krava i kapittelet gjeld både for anskaffingar gjort etter del II og del III av FOA, jf. FOA §§ 8-20, 14-1 bokstav d) punkt 5. og 22-1. Punkt (1) i FOA § 22-1 seier at «all kommunikasjon og informasjonsutveksling mellom oppdragsgiveren og leverandørane skal skje skriftlig ved bruk av elektroniske kommunikasjonsmidler etter reglene i dette kapittelet» og punkt (2) sier at:

Muntlig kommunikasjon kan likevel brukes, unntatt i forbindelse med utveksling av anskaffelsesdokumentene, forespørsler om å delta i konkurransen, bekreftelser av interesse og tilbud. Muntlig kommunikasjon skal dokumenteres i tilstrekkelig grad, for eksempel i form av et skriftlig referat eller sammendrag av hovedelementene i kommunikasjonen eller ved lydopptak. Oppdragsgiveren skal tilpasse omfanget av dokumentasjonen til den betydningen innholdet i den muntlige kommunikasjonen kan ha for forståelsen av anskaffelsesdokumentene.

Kapittelet stiller krav til verktøya og løysingane som kan bli brukt til elektronisk kommunikasjon (FOA § 22-2), korleis henvendingar knytt til konkurransar skal takast imot og oppbevarast (FOA § 22-3), kva unntak som gjeld for kravet om bruk av elektronisk kommunikasjon (FOA § 22-4), samt føresegnar knytt til elektroniske signaturar mv. (FOA § 22-5).

2.1.4 Kunngjeringsplikt

Anskaffingar over dei nasjonale terskelverdiane eller EØS-terskelverdiane skal kunngjerast.⁹ For anskaffingar etter del II i FOA, skal anskaffingar kunngjerast på Doffin (database for offentlige innkjøp).¹⁰ Anskaffingar etter FOA del III, skal i tillegg kunngjerast på TED (Tender Electronic Daily).¹¹

Dersom særlege vilkår er oppfylt, er det høve til å gjere anskaffingar over terskelverdiane, utan kunngjering. Unntaka for kunngjeringsplikta for del II-anskaffingar går fram av FOA § 5-2, og for del-III-anskaffingar i FOA §§ 13-3 og 13-4. Unntaka skal tolkast restriktivt.¹²

Anskaffingar under terskelverdiane er ikkje kunngjeringspliktige, men det kan vere føremålstenleg å gjere det også for desse, både slik at dei blir konkurranseeksponert, og for å sikre føreseielegheit og likebehandling for leverandørane.

⁸ Se <https://www.regjeringen.no/no/tema/naringsliv/konkurransepolitikk/offentlige-anskaffelser-/andre-kolonne/dokumentasjonsplikten-og-anskaffelsesprotokoll/>

⁹ Se FOA § 8-17 for del II og § 21-1 for del III.

¹⁰ Se www.doffin.no

¹¹ Se <http://ted.europa.eu/TED/main/HomePage.do>

¹² Ref. <https://www.regjeringen.no/no/tema/naringsliv/konkurransepolitikk/offentlige-anskaffelser-/andre-kolonne/kunngjoringer/>.

2.1.5 Anskaffingsprosedyrane

FOA § 8-3 omtalar at det for del II i forskrifta (over dei nasjonale terskelverdiane), er to tillatne anskaffingsprosedyrar; anten open tilbodskonkurranse, der alle interesserte leverandørar kan gi tilbod (FOA § 9-2 første punkt), eller avgrensa tilbodskonkurranse der alle interesserte leverandørar kan levere førespurnad om å delta i konkurransen, men berre dei som blir invitert til dette kan gi tilbod (FOA § 9-2 andre punkt). I begge anskaffingsprosedyrane kan kommunen, etter tilbudsfristen, avgjere om det skal vere dialog med leverandørane.¹³ Reglane for dialog med leverandørar går fram av FOA § 9-3.

Det er kommunen som bestemmer kor omfattande den eventuelle dialogen med tilbydarane skal vere; likebehandlingsprinsippet vil likevel stille krav til korleis slik dialog blir gjennomført.¹⁴

For del III-anskaffingar (over EØS-terskelverdiane), er det jf. forskrifta § 13-1 fleire tillatne anskaffingsprosedyrar, men forutan open og avgrensa tilbodskonkurranse, er det strenge vilkårskrav som må oppfyllest. Mellom anna er det stilt særlege vilkår for å kunne gjere anskaffingar med forhandlingar med kunngjering (FOA § 13-2) og utan kunngjering (FOA § 13-3), og i FOA § 13-4 går det fram kva vilkår som må vere oppfylt for at det skal vere lovleg å gjere direkteanskaffingar utan konkurranse.

2.1.6 Rammeavtalar

Rammeavtalar er avtalar som gir oppdragsgjevar høve til å gjennomføre fleire enkeltinnkjøp over ein avtaleperiode. Enkeltinnkjøpa i ein rammeavtale blir gjennomført som avrop/uttak innanfor vilkåra som er fastsett i rammeavtalen.

Rammeavtalar kan innførast med ein eller fleire oppdragstakarar. FOA gir anledning til tre typar rammeavtalar:¹⁵

- rammeavtale med ein leverandør
- rammeavtale med fleire leverandørar, der alle vilkår er fastlagt i rammeavtalen
- rammeavtale med fleire leverandørar, der ikkje alle vilkår er fastlagt i rammeavtalen

Rammeavtalar med fleire leverandørar innan same område blir også omtalt som «parallelle rammeavtalar». Dersom ikkje alle vilkår er fastlagt i parallelle rammeavtalar skal tildeling av kontraktar gjennomførast som minikonkurranser mellom partane i rammeavtalene. For rammeavtaler der alle vilkåra er fastlagt i avtalane, er det ikkje anledning til å opne konkurransen for å endre vilkåra. Det er ikkje spesifisert i FOA korleis avropa skal gjennomførast. Kravet til at konkurranseforholda skal vere føreseielege og gjennomsiktlige tilseier likevel at alle forhold som er relevante for tildeling av dei enkelte kontraktane går fram av konkurransegrunnlaget i rammeavtalen, og at framgangsmåten for val av leverandør er fastlagt i sjølve avtalen, slik at det objektivt kan konstaterast kven av leverandørane som skal få oppdraget/kontrakten.

¹³ Dei to konkurranseformene erstattar anbodskonkurranse med forbod om forhandlingar og konkurranse med forhandlingar i den gamle lova.

¹⁴ Ref. Prop. 51 L (2015-2016), kap. 8.

¹⁵ Se FOA § 11-1 og kapittel 26.

2.1.7 Kontraktsoppfølging

Kontraktsoppfølging kan sjåast på som ein sjølvstendig prosess som kjem etter innkjøpsprosessen. Kontraktsoppfølginga omfattar oppdragsgjevar si handtering av kontraktsforholdet frå det tidspunktet kontrakten er underskriven til kontrakten er avslutta og partane ikkje har rettar og plikter etter denne.

Ein sentral del av kontraktsoppfølging er kontrollrutinar for å sikre at varer eller tenester blir levert i samsvar med krava i den framforhandla kontrakten. Dette gjelda både kvalitet/innhald i vara eller tenesta, og at del- og totalprisar er i samsvar med kontrakt. Videre høyrer det til kontraktsoppfølginga å reklamere på eventuelle manglar og å vurdere bruk av sanksjonar ovanfor leverandørar dersom dette er nødvendig. Eit viktig hjelpemiddel i kontraktsoppfølging kan vere eit manuelt eller elektronisk register over kontraktar som viser ei totaloversikt over gjeldande kontraktar. Uavhengig av om kommunen har eit slikt register eller om ein vel å nytte eit vanleg saks-/arkivsystem, er det ein fordel at det er klare rutinar for å registrere kontraktar og nøkkelinformasjon knytt til kontraktane.

Ved eventuelle avvik frå kontraktsfesta krav til ytingar, prisar eller levering, må verksemda vurdere om det er grunnlag for å sanksjonere i samsvar med kontrakten sine reguleringar.

Dersom avvika er å sjå som brot på kontrakten, må verksemda vurdere om det skal illeggast sanksjonar som følge av kontraktsbrotet. Dette kan til dømes vere retting, omlevering, dagbøter, erstatning og heving av kontrakt dersom kontraktsbrotet eller -brot blir vurdert som vesentlege. Dette må vurderast opp mot kontrakten sine føresegner, ytinga si strategiske betydning for verksemda, samt alminnelege kontraktsrettslege prinsipp.

Vurdering av sanksjonar skal gjerast skriftleg og dokumenterast på same sak som kontrakten (arkiverast).¹⁶

2.1.8 Kontroll av innkjøpsarbeidet

Som del av sitt internkontrollansvar (jf. kommunelova § 25-1) skal kommunedirektør sikre at lovar og forskrifter blir følgt. Internkontrollen skal vere systematisk og tilpassast verksemda sin storleik, eigenart, aktivitetar og risikoforhold. Som del av internkontrollen skal kommunedirektøren:

- a) *utarbeide en beskrivelse av virksomhetens hovedoppgaver, mål og organisering*
- b) *ha nødvendige rutiner og prosedyrer*
- c) *avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik*
- d) *dokumentere internkontrollen i den formen og det omfanget som er nødvendig*
- e) *evaluere og ved behov forbedre skriftlige prosedyrer og andre tiltak for internkontroll*

¹⁶ DRØ. *Beste praksis for kontraktsoppfølging*. Kapittel 4.7 Avvikshåndtering og sanksjonering. Veileder. Anskaffelser.no

I Meld.St.22 *Smartere innkjøp – effektive og profesjonelle offentlige anskaffelser*¹⁷ blir det lagt vekt på at innkjøp er eit leiaransvar. Det øvste ansvaret for innkjøpsansvaret ligg hos toppleiinga, medan leiarar på lågare nivå har ansvar innanfor sine område. Det går fram at ein toppleiar si strategiske styring typisk vil inneber å:

- *følge tett opp de virksomhetskritiske anskaffelsene, og særlig de med høy pris og/eller høy risiko,*
- *følge opp anskaffelser systematisk, som et virkemiddel for å nå virksomhetens mål på en effektiv måte og*
- *bruke anskaffelser systematisk som et verktøy for å nå samfunns mål (som for eksempel bærekraft og miljø) utover de spesifikke målene med anskaffelsen.*

Det går vidare fram at den taktiske styringa handlar om kva verkemiddel som blir tatt i bruk for å oppnå leiinga sine mål for innkjøpsverksemda, til dømes effektivisering. Det kan vere tiltak som handlar om å innføre kategoristyring, og lage koordinerte årsplanar for innkjøp. Den operative styringa handlar om å legge til rette for dei konkrete anskaffingsprosessane, som utforming av til dømes fullmakter, malar og rolleskildringar. Det går fram at dette bør være innkjøpsleiarar sitt ansvar.

På Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ) sine fagsider for offentlege anskaffingar¹⁸ blir det vist til viktige tiltak for å oppnå internkontroll på innkjøpsområdet:

- Etablering av innkjøpsstrategi med handlingsplan
- Rolle- og ansvarsfordeling
- Fullmaktsystem som inkluderer beløpsgrenser for å tydeleggjere ansvaret mellom ulike typar innkjøp
- Etablere retningslinjer for innkjøp som skil mellom rammeavtalar, direkteinnkjøp og avrop på rammeavtalar
- Kommunisere mål og resultatkrav for verksemda sine innkjøp og gi nødvendig opplæring
- Etablere rutine for risikovurderingar (i motsetnad til tilfeldig og unødvendig kontroll)
- Etablere rutinar for oppfølging av etterleving (i motsetnad til eingongs- og ad hoc kontroll)
- Standardisering av innkjøpsprosessar og rutinar som sikrar etterleving av krav, gjerne ved hjelp av elektroniske løysingar
- Rutinar for oppfølging av mål og resultatkrav ved hjelp av mellom anna fakturakontroll, evaluering og rapportering
- Etablere system for oppbevaring og tilgjengeleggjering av rammeavtalar
- Etablere system for kontraktsoppfølging og handtering av endringsordrar og tilleggsarbeid

DFØ viser vidare til kjenneteikn på verksemdar som arbeider strategisk med innkjøp:

¹⁷ Nærings- og fiskeridepartementet. Meld.St.22 (2018-2019). Melding til Stortinget. Smartere innkjøp – effektive og profesjonelle offentlige anskaffelser.

¹⁸ Anskaffelser.no

- *Har en innkjøpsansvarlig med riktig mandat og helhetlig ansvar for anskaffelser på tvers av virksomheten*
- *Har tydelige mål for anskaffelser i tråd med overordnede strategier, som rapporteres på jevnlig til toppledelsen*
- *Har hensiktsmessig organisering med tydelig fordeling av roller og ansvar mot fagavdelingene*
- *Har en innkjøpsenhet som utfordrer behov for å oppnå gevinster*
- *Ser behov på tvers og samordner for å effektivisere og oppnå gevinster*
- *Har særskilt fokus på bærekraft i anskaffelser, og ivaretar klima og miljø, lønns- og arbeidsvilkår og menneskerettigheter i leverandørkjeden*

2.1.9 Kompetanse

For at anskaffingar skal kunne gjennomførast effektivt, og riktig i forhold til regelverket, er det sentralt at dei tilsette som er involvert i innkjøp har tilstrekkeleg kompetanse. I meldinga til stortinget *Smartere innkjøp – effektive og profesjonelle offentlige anskaffelser* blir det vist til at auka kompetanse er ein viktig del av arbeidet med profesjonalisering av offentlege anskaffingar. Det blir peikt på at det handlar om å forbetre oppdragsgjevarane slik at dei er i stand til å utføre innkjøp best mogleg og at for å få til dette må leiarar og innkjøparar har den rette kompetansen. Kva kompetanse som er nødvendig vil avhenge av korleis den enkelte tilsette er involvert i anskaffingane. I meldinga til stortinget står det mellom anna:

For at offentlige anskaffelser skal bidra til at virksomhetene når sine ulike overordnede mål, må toppledere og innkjøpsledere ha nødvendig kompetanse om ledelse av anskaffelsesfunksjonen. I tillegg må det stilles særskilte kompetansekrav til de ulike aktørene som skal være involverte i tverrfaglige gjennomføringer av anskaffelsene.

Det blir vidare vist til eksempel på rollar i anskaffingsfunksjonen, deira hovudansvar og kompetansebehov

2.2 Kommunale styringsdokument og vedtak

Relevante kommunale styringsdokument og vedtak kan bli nytta som revisjonskriterium.

3 Metode

Deloitte utfører forvaltningsrevisjon i samsvar med gjeldende standard for forvaltningsrevisjon (RSK 001). Alle prosjekt blir kvalitetssikra i samsvar med krava til kvalitetssikring i Deloitte Policy Manual (DPM).

3.1 Dokumentanalyse

Informasjon om Kvam herad og dokumentasjon på etterleving av interne rutinar, regelverk mm. vil bli samla inn og analysert. Innsamla dokumentasjon vil bli vurdert opp mot revisjonskriteria.

3.2 Intervju

For å få supplerande informasjon til skriftlege kjelder vil Deloitte intervju utvalde personar frå Kvam herad som er involvert i anskaffingar og kontraktsoppfølging. Vi tek sikte på å gjennomføre ca. 5-6 intervju.

3.3 Stikkprøvegjennomgang

Basert på informasjon fra økonomisystemet vil vi velgje ut eit utval utbetalingar til leverandørar innan ulike kontoarter. Vi vil velgje ut om lag 5 av utbetalingane (avhengig av omfanget av de ulike innkjøpa) der det er gjennomført avrop på rammeavtaler, og undersøke om dette er gjort på riktig måte.

I tillegg vil vi velgje ut 5-10 anskaffingar der vi vil be om dokumentasjon knytt til anskaffingsprosessen som ligg bak utbetalingane, og vurdere dette materialet opp mot revisjonskriteria.

Deloitte vil i samband med stikkprøvekontrollen også gjere et utval av 5-10 inngåtte kontraktar og be om kontrakt og dokumentasjon knytt til oppfølginga av desse kontraktane.

3.4 Verifisering og høyring

Oppsummering av intervju vil bli sendt til dei intervjuar for verifisering, og det er informasjon frå dei verifiserte intervjureferata som vil bli nytta i rapporten. Datadelen av rapporten vil bli sendt til kommunen, og eventuelle faktafeil vil bli retta opp i den endelege versjonen. Deretter vil heile rapporten, inkludert vurderingsdelar og eventuelle forslag til tiltak, bli sendt rådmannen for uttale. Rådmannen sin høyringsuttale vil bli vedlagt den endelege rapporten som blir sendt til kontrollutvalet.

4 Tid og ressursbruk

4.1 Nøkkelpersonell

Birte Bjørkelo er oppdragsansvarleg partnar på oppdraget. I tillegg vil teamet bestå av Amy McEwan-Strand (Senior konsulent) og Elisabeth Berg Ødegaard (konsulent). Kjersti Gjuvsland (Senior Manager) vil være kvalitetssikrar på oppdraget. Deloitte har sett saman eit team som sikrar at prosjektet blir gjennomført i samsvar med gjeldande retningslinjer, samt med nødvendig kompetanse og erfaring innanfor kommunal revisjon.

4.2 Ressursbruk

Med utgangspunkt i prosjektet sin karakter og planen som er lagt for korleis prosjektet skal bli gjennomført vil det ta totalt 360 timar å gjennomføre prosjektet. Dette inkluderer førebuing av prosjektet, utarbeiding av problemstillingar og prosjektplan, førebuing og gjennomføring av datainnsamling, analyse av data og utarbeiding og kvalitetssikring av rapport. Timetalet omfattar også presentasjon av ferdig rapport for kontrollutvalet.

Aktivitetar	Timar
Oppstart, prosjektplanlegging og prosjektadministrasjon (inkludert dialog med sekretariat og kontrollutval)	32
Revisjonskriterium	17
Dokumentinnhenting og gjennomgang	30
Planlegging og gjennomføring av intervju	50
Planlegging og gjennomføring rekneskapsanalyse og stikkprøvar	70
Analyse og rapport	105
Gjennomføring og oppfølging og verifisering og høyringsprosessar	16
Kvalitetssikring	30
Presentation for kontrollutval og deltaking i heradsstyret	10
Totalt	360

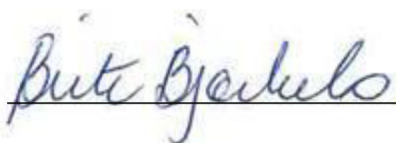
Timeestimatet inkluderer ikkje førebuing og gjennomføring av presentasjon i heradsstyret. Ein eventuell presentasjon av rapporten i heradsstyret vil bli fakturert etter medgått tid, inntil 6 timar i tillegg til det totale timetalet som er presentert i tabellen over.

4.3 Gjennomføringsplan

Oppstart av prosjektet vil vere i oktober 2025 og rapporten vil vere klar for oversending til kontrollutvalet ved sekretariatet innan utgangen av mars 2026.¹⁹ For å kunne gjennomføre prosjektet innan denne fristen og med stipulert timebruk er det nødvendig at heradet sender over etterspurt dokumentasjon innan dei fristar som blir sett, og at utvalde personar stiller til og verifiserer intervju

Fakturering av kostnadane ved prosjektet vil skje i samsvar med avtale mellom Kvam herad og Deloitte.

Bergen, 8. september 2025

Birte Bjørkelo

Oppdragsansvarleg partner

¹⁹ Deloitte gjennomfører alltid ein uavhengnadssjekk før oppstart av prosjekt for å sikre at vi oppfyller uavhengnadskravene som blir stilte til revisor, jf. forskrift om kontrollutval og revisjon § 16. Gjennomføringa av prosjektet føreset at denne sjekken ikkje avdekkjer faktiske uavhengnadskonflikter (for eksempel at vi står i fare for å revidere eige arbeid, nære relasjonar o.l.) eller tilsynelatande uavhengnadskonflikter (der det ikkje er faktiske uavhengnadskonflikter, men det kan vere risiko for at tilliten til våre vurderingar og funn svekkast på grunn av ulike forhold knytt til saka).

Deloitte AS and Deloitte Advokatfirma AS are the Norwegian affiliates of Deloitte NSE LLP, a member firm of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, a UK private company limited by guarantee (“DTTL”). DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL and Deloitte NSE LLP do not provide services to clients. Please see www.deloitte.com/about to learn more about our global network of member firms.

Deloitte Norway conducts business through two legally separate and independent limited liability companies; Deloitte AS, providing audit, consulting, financial advisory and risk management services, and Deloitte Advokatfirma AS, providing tax and legal services.

Deloitte provides leading professional services to nearly 90% of the Fortune Global 500® and thousands of private companies. Our people deliver measurable and lasting results that help reinforce public trust in capital markets and enable clients to transform and thrive. Building on its 180-year history, Deloitte spans more than 150 countries and territories. Learn how Deloitte’s approximately 460,000 people worldwide make an impact that matters at www.deloitte.com

Saksframlegg

Saksnr: 2024/43-33

Saksbehandlar: Miriam Akkouche

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Kvam herad, Kontrollutvalet	21/25	30.09.2025

Budsjett for kontrollarbeidet i Kvam herad 2026

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalet vedtek forslag til budsjett for kontrollarbeidet i Kvam herad for 2026, inkludert eventuelle endringar som vert gjort i møtet.
2. Budsjettforslaget skal følgje sak frå rådmannen om budsjett for 2026 for Kvam herad og fram til handsaming i heradsstyret. Heradsstyret gjer endeleg vedtak om budsjett for kontrollarbeidet 2026.

Samandrag

Kontrollutvalet har ansvar for utarbeiding av forslag til budsjett for kontrollarbeidet. I denne saka legg kontrollutvalet fram sitt forslag til budsjett i Kvam herad i 2026.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Miriam Akkouche
rådgjevar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

I forskrift for kontrollutval og revisjon § 2 «Kontrollutvalgets rolle i fastsettelsen av budsjett for kontrollarbeidet» kan ein lese:

«Kontrollutvalget skal utarbeide forslag til budsjett for kontrollarbeidet i kommunen eller fylkeskommunen. Forslaget skal følge innstillingen til årsbudsjettet etter kommuneloven § 14-3 tredje ledd til kommunestyret eller fylkestinget.»

Videre står det i kommuneloven § 23-5 Rapportering til kommunestyret eller fylkestinget:

«Kontrollutvalget skal rapportere resultatene av sitt arbeid til kommunestyret eller fylkestinget. I saker som skal oversendes til kommunestyret eller fylkestinget, skal kommunedirektøren gis anledning til å uttale seg før kontrollutvalget behandler saken.»

For at kontrollutvalet skal kunne utføra kontrollarbeidet i heradet, må heradsstyret stille naudsynnte ressursar til disposisjon. Med utgangspunkt i forskrift for kontrollutval og revisjon, fremjar kontrollutvalet budsjettforslag for 2026. I budsjettforslaget bereknar kontrollutvalet kostnad med dei oppgåver budsjettet skal dekkja.

Kontrollutvalet sine oppgåver går fram av kommunelova:

§ 23-2 Kontrollutvalgets ansvar og myndighet

Kontrollutvalget skal påse at

- a) kommunens eller fylkeskommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte*
- b) det føres kontroll med at den økonomiske forvaltningen foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak*
- c) det utføres forvaltningsrevisjon av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet, og av selskaper kommunen eller fylkeskommunen har eierinteresser i*
- d) det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser i selskaper mv. (eierskapskontroll)*
- e) vedtak som kommunestyret eller fylkestinget treffer ved behandlingen av revisjonsrapporter, blir fulgt opp.*

§ 23-3 Forvaltningsrevisjon

«Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak.

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan som viser på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet og virksomheten i kommunens eller fylkeskommunens selskaper. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon.

Planen skal vedtas av kommunestyret og fylkestinget selv. Kommunestyret og fylkestinget kan delegere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen.»

§ 23-4 Eierskapskontroll

«Eierskapskontroll innebærer å kontrollere om den som utøver kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring.

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan for hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres. Planen skal baseres på en risiko- og

vesentlighetsvurdering av kommunens og fylkeskommunens eierskap. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for eierskapskontroll.

Planen skal vedtas av kommunestyret og fylkestinget selv. Kommunestyret og fylkestinget kan delegerer til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen.»

Nokre av hovudoppgåvene til kontrollutvalet er såleis å utføra prosjektarbeid ut frå dei planar som heradsstyret har vedteke.

Vedtakskompetanse

Kontrollutvalet skal utarbeide budsjettforslag for kontrollarbeidet, medan det er heradsstyret som har vedtakskompetansen i saka, jf. forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 2.

Vurderingar og verknader

Kontrollutvalet skal ifølgje «Forskrift for kontrollutvalg og revisjon § 2» utarbeide budsjettforslag for heradet sitt kontrollarbeid. Budsjettforslaget vert innstilt direkte til politiske organ, då det er administrasjonen som i all hovudsak vert gjenstand for kontroll og revisjon.

Budsjettforslaget (sjå vedlegg) inneheld oversikt over budsjett for 2026, i tillegg til justert budsjett for 2025.

Kvam herad inngjekk ny rammeavtale med Deloitte AS frå 1.1.2024 for levering av revisjonstenestar. Avtaleperioden varar til 30.06.2028. Budsjettert kostnad med revisjon skal dekke arbeid med rekneskapsrevisjon og anna revisjonsarbeid, derunder prosjekt innan forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll. I avtalen med revisjonen inngår:

- Ein fastpris for rekneskapsrevisjon for Kvam herad og kommunale føretak (KF)
- Timepris for eventuell bestilling av forvaltningsrevisjon, eigarskapskontroll og andre timebaserte utgreiingar.

Med gjeldande avtale er det forutsigbart kva kostnadene til rekneskapsrevisjonen vil utgjere for 2026. I tråd med avtalen vert det lagt inn prisauke i nytt budsjett.

Når det gjeldar kostnader knytt til forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll vil det avhenge av kor mykje kontrollutvalet ønskjer å bestille i løpet av året. Det er tatt utgangspunkt i timetal frå inneverande år med 350 timar som utgangspunkt, og eventuelle justeringar må dermed gjerast ved behov.

I sekretariatstenesta vert det medrekna eit timetal på 200 timar, slik som føregåande år. Timetalet vil vere tilstrekkeleg for å gjennomføre sekretariats oppgåver i forbindelse med kontrollutvalsarbeidet. Timetalet vert i tråd med avtalen justert med prisauke for komande år.

Av erfaring vert det også lagt inn ein liten sum med ekstra tiltaksmidlar. Ekstra tiltaksmidlar vil kunne nyttast i tilfelle det skjer noko særskilt som vil krevje ekstraarbeid. Dei ekstra midlane vert lagt inn som ein sikkerheit i tilfelle det oppstår noko uventa.

Jf. Forskrift om folkevalde sin rett til godtgjersle og velferdsgodar § 5 skal satsar vedtakast kvart år i tilknytning til handsaming av Kvam Herad sitt budsjett. I heradsstyret si handsaming av budsjett og økonomiplan for 2026-2028 går det fram at møtgodtgjersle skal utbetalast i tråd med saka om politisk organisering, vedteke i starten av perioden. Godtgjersla er justert etter ny stortingslønn per 01.05.2025.

Annakvart år blir det arrangert folkevaldopplæring. Denne er planlagt gjennomført på Solstrand i februar 2026 og er lagt inn i budsjettet for komande år. Posten for kurs og konferanse står i eigen post.

Kontingent for medlemsskap i Forum for kontroll og tilsyn (FKT) vert justert av årsmøtet for komande år. Budsjettet er justert opp etter nye tal frå FKT.

Konklusjon

Sekretariatet tilrår at kontrollutvalet innstiller på vedlagt budsjettforslag for kontrollarbeidet 2026. Budsjettframlegget skal følgja sak med budsjettarbeid fram til handsaming i heradsstyret. Det er heradsstyret som skal gjera endeleg vedtak når det gjeld budsjett for kontrollarbeidet i Kvam herad.

Budsjettforslag kontrollutvalet i Kvam herad for 2026

Konto	Tekst	Rev. budsjett 2025	Budsjett 2026
10507	Skattepliktig - Skyss- og kostgodtgjersle	kr 1 000	kr 1 000
10800	Godtgjersle folkevalde	kr 70 400	kr 70 400
10802	Tapt arbeidsforteneste	kr 10 600	kr 10 600
10803	Frikjøp	-	kr -
10990	Arbeidsgjevaravgift	kr 11 600	kr 11 600
11000	Kontormateriell og litteratur	kr 2 700	kr 2 700
11151	Servering på møta	kr 1 000	kr 1 000
11500	Folkevaldopplæring 2026		kr 25 000
11500	Kurs/konferanse	kr 18 600	kr 18 600
11600	Skyss- og kostgodtgjersle (skattefri)	kr 10 000	kr 10 000
11956	Kontingent	kr 8 300	kr 8 700
	Delsum	kr 134 200	kr 159 600
12700	Konsulenthonorar	kr 1 062 700	kr 1 130 750
Herunder	Konsulenthonorar - Deloitte AS	kr 802 500	kr 860 950
Herunder	Konsulenthonorar - VLFK	kr 225 200	kr 234 800
Herunder	Ekstra tiltaksmidlar - Kontrollutvalet	kr 35 000	kr 35 000
14290	Meirverdiavgift	kr 154 225	kr 295 613
17290	Moms-kompensasjon	kr -154 225	kr -295 613
17700	Refusjonar frå private		
	Totalt	kr 1 196 900	kr 1 290 350

Saksframlegg

Saksnr: 2023/428-10
Saksbehandlar: Kjartan Haugsnes

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Kvam herad, Kontrollutvalet	22/25	30.09.2025

Gjennomgang av møteprotokollar

Forslag til vedtak

Kontrollutvalet tar møteprotokollane som går fram av saksframstillinga til orientering.

Samandrag

I denne saka er tanken at kontrollutvalet skal gjera ei vurdering av saker i møteprotokollar frå andre politiske utval i Kvam herad som kan vera av interesse for utvalet.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Kjartan Haugsnes
seniorrådgjevar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

I møte i kontrollutvalet 30.11.2023 vart kontrollutvalet samde om å fordele oppgåvene med å lese gjennom møteprotokollane. I møte i kontrollutvalet 03.12.2024 blei det gjort nokre justeringar i fordelinga av oppgåver, som no er fordelt slik:

Politisk organ:	Kontrollutvalsmedlem:
Heradsstyret	Jan-Ove Fredheim og Beate Gauden
Formannskapet	Borghild Storaas Ones
Miljø, plan og bygningsutval	Trygve Vik

Vedtakskompetanse

Kontrollutvalet har vedtakskompetanse til å handsame sak om gjennomgang av møteprotokollar, jf. kommunelova § 23-2.

Vurderingar og verknader

I denne saka er tanken at kontrollutvalet skal gjera ei vurdering av saker i møteprotokollar frå andre politiske utval i Kvam herad. Kontrollutvalet kan be om nærare informasjon om enkeltsaker og drøfte ulike problemstillingar som ein finn av særleg interesse i protokollane. Møtebøkene kan lastas ned frå heimesida til heradet [Møteplan 2024 - Kvam herad - Nettsider for Kvam herad \(www.kvam.no\)](http://www.kvam.no)

Dette er ein av fleire måtar å gjera seg kjent med det politiske arbeidet i heradet på, og kunna fanga opp saker som no eller på eit seinare tidspunkt kan vera eit aktuelt saksfelt for kontrollutvalet.

Til dette møtet er det desse møteprotokollane som er aktuell for gjennomgang:

- Heradsstyret 15.05, 19.06 og 20.08.25
- Formannskapet 08.05, og 12.06 (ingen i forkant av hs 20.08?)
- Miljø, plan og bygningsutval 07.05, 11.06 og 20.08.25

Konklusjon

Dersom det ikkje kjem fram noko spesielt i gjennomgangen av protokollane som kontrollutvalet bør vite meir om, vert det tilrådd at kontrollutvalet tar møteprotokollane som går fram av saksframstillinga over til orientering.

Saksframlegg

Saksnr: 2023/429-10

Saksbehandlar: Kjartan Haugsnes

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Kvam herad, Kontrollutvalet	23/25	30.09.2025

Eventuelt

Forslag til vedtak

Saka vert lagt fram utan forslag til vedtak.

Samandrag

Det er lagt opp til å ha eventuelt på saklista for å ivareta det enkelte medlem i utvalet sin moglegheit til å sjølv å ta opp saker som ikkje er på sakslista.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Kjartan Haugsnes
seniorrådgjevar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Denne saka er å sjå på som ei formalisering av kommunelova § 11-2 siste avsnitt som seier:
«Alle medlemmer kan stille spørsmål til lederen, også om saker som ikke står på sakslisten».

Vedtakskompetanse

Kontrollutvalet har vedtakskompetanse til å behandle sak om eventuelt, jf. kommunelova § 11-3 og § 23-2.

Vurderingar og verknader

Dersom det blir tatt opp saker som krev nærare undersøkingar, eller innhenting av fleire opplysningar, før ein kan konkludere med at det er ei sak for kontrollutvalet, bør utvalet be sekretariatet førebu sak om dette til neste møte.

Konklusjon

Føremålet er å gje opning for å få nærare utgreiing av saker som kontrollutvalet ynskjer å få utgreidd til neste møte, eventuelt få ei orientering frå rådmann eller andre i eit seinare møte.

Saksframlegg

Saksnr: 2023/423-8

Saksbehandlar: Miriam Akkouche

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Kvam herad, Kontrollutvalet	3/25	30.09.2025

Referatsaker til møte 30.09.25

Forslag til vedtak

1. Referatsakene vert teken til orientering

Samandrag

Dette er ei samlesak for referatsak. Kort om vedlegg:

- 1) Det skal gjennomførast folkevaldopplæring på Solstrand i februar 2026.
- 2) Medlemsinfo frå FKT

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Miriam Akkouche
rådgjevar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Fra: Hogne Haktorson[Hogne.Haktorson@vlfk.no]

Sendt: 14.08.2025 16:07:47

Til: Velle, Eli Merete; magnus.svensden@bergen.kommune.no; Martin Marøy; Odd Gunnar Høie; Sjur Kristian Hatlen; kontrollutval@regionnordhordland.no; richard@sevareid.no;

firmapost@asjord.no[eli.velle@bergen.kommune.no; magnus.svensden@bergen.kommune.no;

martin.maroy@regionnordhordland.no; ogh@kontrollutvalgene.no; skh@kontrollutvalgene.no;

kontrollutval@regionnordhordland.no; richard@sevareid.no; firmapost@asjord.no]

Kopi: Kjartan Haugsnes[Kjartan.Haugsnæs@vlfk.no]; Helge Inge Johansen[Helge.Inge.Johansen@vlfk.no]; Malene

Nesse Grønningen[Malene.Nesse.Gronningen@vlfk.no]; Miriam Akkouche[Miriam.Akkouche@vlfk.no]; Anne Kristin

Meyer[Anne.Kristin.Meyer@vlfk.no]; Arnar Helgheim[arnar.helgheim@sekom.no];

Tittel: Folkevaldopplæring på Solstrand 11. - 12. febr. 2026.

Hei!

Neste folkevaldopplæring for kontrollutvala i tidlegare Hordaland fylke:

- **Stad - Solstrand Hotel & Bad.**
- **Tid - 11. - 12. febr. 2026.**
- Dette er 8. samling me arrangerer (annakvart år sidan 2012).
- Vanlegvis deltar 90 - 110 medlemmar av kontrollutvala i fylket.
- Kontrollutvala i tidlegare Sogn og Fjordane fylke har eigne samlingar.

Foto: Hogne Haktorson

Hald av datoane 11. - 12. febr. 2026.

- Invitasjon med program, praktiske opplysningar og påmeldingsfrist vil koma seinare på hausten.

Med helsing

Hogne Haktorson

kontrollsjef

sekretariat for kontrollutvalet

tlf: 91 10 59 82

www.vestlandfylke.no

Ver merksam på at all dialog på e-post kan bli journalført.

Fra: Forum for Kontroll og Tilsyn[fkt@fkt.no]
Sendt: 01.09.2025 12:30:02
Til: Forum for Kontroll og Tilsyn[fkt@fkt.no]
Tittel: Nyhetsbrev fra FKT

[View this email in your browser](#)

Har du meldt deg på Kontrollutvalgslederskolen?

**Kontrollutvalgslederskolen del 3, 15.-16. oktober
2025**

Å delta på Kontrollutvalgslederskolen er en mulighet til å bygge nettverk og tilegne seg forståelse for kommunal egenkontroll og kontrollutvalgets rolle utover det som kan tilbys i ordinære konferanser. Skolen er rettet mot leder og nestleder av kontrollutvalg, men også andre medlemmer av kontrollutvalgene og sekretariatene kan ha godt utbytte av skolen.

Nå ønsker vi velkommen til Kontrollutvalgslederskolen del 3, 15. – 16. oktober 2025 på Clarion Hotel Oslo Airport. **Del 3** skal gi en fordypning i kontrollutvalgets verktøy for å løse oppdraget. Når de vanskelige sakene kommer, er bruk av riktig verktøy vesentlig.

Det er fortsatt plasser igjen! Vi håper å se mange av dere der.

Det er mulig å melde seg på til kontrollutvalgsskolen del 3 selv om man ikke har deltatt på del 1 og 2.

Tema:

- Fallgruver ved særskilte undersøkelser og granskninger
- Har kommunen gode nok rutiner for varsling av enhver art?
- Planlegging og gjennomføring av en høring
- Hvordan bør kommunen håndtere varsling mot kommunedirektøren?
- Kontrollutvalgets muligheter til å forfølge ulovligheter
- Varsling og kontrollutvalgets rolle
- Valggjennomføring og valgpåvirkning

Pris: 8 500 (medlemmer), 8 900 (andre)

Påmeldingsfrist: 12. september

[Til påmelding](#)

